

Stockholms stads slakthus- och saluhallsstyrelse och i samband därmed stående institutioner.

Slakthus- och saluhallsstyrelsen.

Lokaler och telefoner: se nedan under de olika avdelningarna. Styrelsen sammanträder i regel första torsdagen i varje månad kl. 3,15 e. m.

Den 15 juni 1905 beslöt stadsfullmäktige uppdraga åt en kommitté att utarbета ritningar och kostnadsförslag till slakthus i förening med kreatursmarknadsplats för stadens räkning å Enskede. Sedan denna kommitté den 9 mars 1907 inkommit med förslag, beslöt stadsfullmäktige den 1 juni 1907 att med godkännande av det samma bevilja medel till anläggningen ävensom att inrätta en särskild slakthus- och saluhallsstyrelse. Denna styrelse har till uppgift att handhava förvaltningen av stadens slakthus och marknadsplatser för kreaturshandel, för genomförande av köttbesiktning- och slakthusvärg nödiga byråer och destruktionsanstalt, stadens saluhallar, platser för torghandel och svingårdar, ävensom att söka främja och organisera tillförseln av och handeln med livsförnödenheter samt vidare att omhändervärd de övriga angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt styrelsen överlämnas.

Styrelsen åligger att, enligt stadsfullmäktiges beslut, ombesörja utförande och handhava värden av de byggnader och andra anläggningar, som erfordras för de under styrelsens förvaltning stående inrättningar, samt att uppgöra och framlägga förslag till erforderliga nybyggnads- och underhållsarbeten, ävensom till den utveckling av slakthus-, köttbesiktning-, saluhalls- och torghandelsväsendet, som från huvudstadens sida kan anses påkallad; att vidtaga de åtgärder, som enligt gällande lag angående köttbesiktning och slakthus kunna tillkomma styrelsen; att jämlikt nämnda lag yttra sig i fråga om taxor för köttbesiktning samt för begagnande av slakthus och marknadsplats för kreaturshandel, ävensom avgiva förslag till taxor för begagnande av destruktionsanstalt, saluhallar och saluplatser samt reglementen för begagnande av samtliga under styrelsen stående anstalter och inrättningar; att utfärda de ordningsföreskrifter, som utöver nämnda reglementens bestämmelser kunna finnas erforderliga; att till medicinalstyrelsen avgiva förslag å de i lagen angående köttbesiktning och slakthus omförmälda besiktningsmän; samt att uthyrta försäljningsplatser jämte andra för uthyrning avsedda lokaler i saluhallar samt å torg och allmänna platser, med iakttagande av att försäljningsplatser å torg och allmänna platser

ej må upplåtas förr, än överståthållarämbetet därtill lämnat tillstånd.

Styrelsen består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, fyra andra ledamöter, vilka jämte fyra suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två år. Till sitt biträde äger styrelsen antaga en direktör för slakthuset och en direktör för saluhallar och torghandel, som jämte förste stadsveterinären äga vid behandlingen av till deras handläggning hörande ärenden närvara vid styrelsens sammanträden och deltaga i överläggningarna men ej i besluten, med rätt att få avvikande mening antecknad i protokollet.

För revision av styrelsens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tre revisorer med två suppleanter.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads slakthus- och saluhallsstyrelse, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920.

Stat år 1920. Utgifter: 2,522,900 kr.; inkomster: 2,721,700 kr.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Sandberg, H. K. A., borgarråd, stadsfullm.

Vice ordförande.

*Örne, A. E., sekreterare.

Övriga ledamöter.

*Ahlström, W., förtröendeman, stadsfullm.

Ericsson, C. Th., handlande.

*Larsson, L. R., handlande.

Suppleanter.

*Cederlöf, P. A., handlande, stadsfullm.

Gustafson, Hj. A., journalist, stadsfullm.

*Törnelli, f. Weber, Gertrud, fru, stadsfullm.

Östman-Sundstrand, L. Elisabeth, fru, stadsfullm.

Direktör och föredragande.

Sandeborg, M. O. (se nedan under huvudkontoret).

Sekreterare

(2,000 kr.; ej å stat).

Robach, E. C.

Styrelsens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1919 års förvaltning).

Falk, H. A., handlande.

Gustafson, Hj. A., journalist, stadsfullm.

Sls. Malm, C. G., sekreterare.
 Staf, O. L., kakelugnsmakare (suppl.).
 Tinggren, G. A., maskinarbetare, stadsfullm.
 (suppl.).

Huvudkontoret.

Centralsaluhallen, Kungsgatan 67, C.; rt. 41 93; st. 12 18, 71 66; expeditionstid: 9—3.

Direktör.

Sandeborg, M. O.; träffas: *vid slakthuset* alla dagar utom måndagar och torsdagar 12—1, *i centralsaluhallen* måndagar och torsdagar 12—1. (Se vidare nedan under slakthuset och under saluhallar.)

Kamrerare (14).

Granlund, S. J. R. W.; träffas såkräst vid slakthuset 9—11. (Se vidare nedan under slakthuset och under saluhallar.)

Slakthuset med tillhörande anstalter.

Slakthuset med kreatursmarknad.

Enskede. Postadress: Stockholm 4. Expeditionstid å kontoret 9—3, lördagar 9—1; slakthallarna hållas öppna 7 f. m.—2,30 e. m.; kyl- och fryshusen 6—9, 11—12 f. m., 2—4,30 e. m., lördagar 6—9 f. m., 11—1 e. m.; övriga lokaler 6,30 f. m.—5 e. m., lördagar 6,30 f. m.—2 e. m. Telefoner: kontoret rt. Enskede 50, st. Enskede 244. De särskilda tjänstemännens telefoner återfinnas nedan. Se i övrigt vederbörande telefonkataloger.

Lagen den 10 oktober 1913 angående köttbesiktning och slakthus stadgar, att för stad eller område därav på framställning av stadsfullmäktige köttbesiktning- och slakttvång må av konungens befallningshavande stadgas, under förutsättning att på stadens bekostnad och genom dess försorg slakthus blivit efter av medicinalstyrelsen fastställd plan uppfört och efter av samma myndighet föranstaltad avsyning godkänt, ävensom att nödigt antal köttbesiktningsmän anställas.

Sedan efter framställning av Stockholms stadsfullmäktige en ändring år 1905 i då gällande lagstiftning möjliggjort förläggandet av ett slakthus utanför stadens eget område, beslöt stadsfullmäktige den 15 juni samma år att å stadens egendom Enskede i Brännkyrka anlägga ett slakthus med tillhörande kreatursmarknad enligt ritningar och kostnadsförslag, som senare skulle av fullmäktige godkännas. Detta skedde år 1907 samtidigt med att arbetets utförande uppdrogs åt en särskild styrelse, slakthus- och saluhallsstyrelsen, för vilken instruktion antogs och underställdes kungl. maj:t, som den 30 augusti 1907 fastställde densamma, ävensom själva beslutet att förlägga slakthuset utom stadens om-

råde. En 1907 sökt koncession för järnväg från slakthuset till västra stambanan beviljades den 20 november 1908. Sedan slakthuset, som inalles kostat omkring 6,400,000 kr., i början av år 1912 blivit färdigt, öppnades detsamma till allmänt begagnande den 5 februari 1912. Slakttvång inträdde för Stockholm fr. o. m. den 8 februari 1912. Detta slakttvång innefattar förbud att inom stadens område slakta storboskap, kalvar, får, getter, svin och hästar annorstädes än vid slakthuset. S. k. »nödslacht», föranledd av djurs hastiga insjuknande, olyckshändelse e. d., får dock ske utom slakthuset, men skall då hela djuret ostyckat föras dit. Betalningen för disponerandet av slaktlokaler utgår enligt fastställd taxa, likaså avgifter för disponerandet av platser i det s. k. kylhuset, där kött får förvaras. Kött efter å slakthuset slaktade djur, vilket vid besiktning godkänts, åsättes oval stämpel med St: Eriks bild.

Å kreatursmarknaden vid slakthuset, äger handel rum med sådana djur, som äro avsedda att slaktas i slakthuset eller annorstädes eller äro s. k. livdjur. Handel med sistnämnda djur, särskilt kalkor, försiggår alla dagar i ett särskilt handelsstall. Marknadsnoteringar sättas varje vecka genom en särskild noteringskommission och allmängöras (se sid. 155). Till tjänst för djurägare, som önska sända djur utan att själva ombesörja deras försäljning, äro antagna tvenne stadskommissionärer, som enligt taxa åtaga sig försäljningsuppdrag under stadens kontroll. Tillförsel av djur sker över Liljeholmens station (varifrån boskapsvagnar genom statens järnvägars försorg överföras på slakthusets järnväg till Enskede) eller från Söder Mälarstrand med spårväg. Varje anlänt djur besiktigas före införandet å marknaden. Lossning, skötsel och fodring av djuren verkställas, om så önskas, av anstalten enligt taxa.

Rörande den vid slakthuset belägna svingården, se nedan sid. 154.

Författningar m. m. Lag den 10 okt. 1913 angående köttbesiktning och slakthus. Kungl. brev till överståthållarämbetet den 31 dec. 1913 ang. tillägg för Stockholm till bestämmelserna om besiktning och stämpling av kött enligt lagen om köttbesiktning och slakthus. Kungl. brev till överståthållarämbetet den 30 aug. 1907 ang. inrättande av offentligt slakthus för Stockholms stad utom stadens område m. m. Kungl. brev till överståthållarämbetet den 22 dec. 1919 ang. taxa å avgifter för begagnande av Stockholms stads slakthus, för köttbesiktning inom staden samt för nyttjande av stadens i samband med slakthuset anordnade marknadsplats för kreaturshandel. Taxa å avgifter vid Stockholms stads fryshus och kylhus, godkänd av stadsfullmäktige den 15 okt. 1917. Taxa å avgifter för transporter å järnvägen Enskede—västra stambanan, fastställd av kungl. maj:t den 31 dec. 1919. Taxa å avgifter för kreaturstransporter å slakthusspårvägen, fastställd av över-

ståthållarämbetet den 7 febr. 1919. Ordningsstadga för Stockholms stads offentliga slakthus, godkänd av stadsfullmäktige den 4 dec. 1911. Ordningsstadga för Stockholms stads kreatursmarknad, godkänd av stadsfullmäktige den 4 dec. 1911. Instruktion för slakthusdirektören i Stockholm, instruktion för sanitetsveterinären vid Stockholms stads slakthus samt instruktion för förste besiktningsveterinären vid Stockholms stads slakthus; samtliga antagna av slakthus- och saluhallsstyrelsen den 5 okt. 1911 och godkända av medicinalstyrelsen den 22 nov. s. å. Instruktion för stadskommisionärerna vid Stockholms stads kreatursmarknad, stadga för slakthusets salubod samt bestämmelser ang. utfodring av kreatur å Stockholms stads kreatursmarknad och Stockholms stads slakthus, antagna av slakthus- och saluhallsstyrelsen den 19 och 21 dec. 1911 samt instruktion för hjälpslaktare i Stockholms stads slakthus, antagen av styrelsen den 2 nov. 1917.

Slakthusdirektör (0).

Sandeberg, M. O. (se ovan under huvudkontoret); rt. 105 92; st. 18 41; träffas vid slakthuset alla dagar utom måndagar och torsdagar 12—1.

Sanitetsveterinär (16).

Wall, S. D.; rt. Enskede 53; st. 30 42; mottagningstid: 1,30—2,30 (lördagar 1—1,30).

Förste besiktningsveterinär (15).

Hülphers, G. B.; rt. Enskede 55; st. Enskede 2 42.

Assistentveterinärer (13)

(rt. Enskede 52; st. Enskede 2 42).

Brandt, J. O.; **Englesson, P. R.;** **Dallmer, Hj. W. A.**

Kamrerare.

Granlund, S. J. R. W. (se ovan under huvudkontoret); rt. 105 95; st. 30 42; träffas vid slakthuset 9—11.

Bokhållare och kassör (12).

Eckström, G. W.; rt. Enskede 50; st. Enskede 2 44.

Registrator och statistiker

(3,000 kr.; ej å stat).

Nordwall, Hild A. T. (se nedan).

Kontorsbiträde (6).

Nordwall, Hild A. T., tjf. (se ovan), **tjf. Carlberg, Margit.**

Extra kontorsbiträde

(1,500 kr.; ej å stat).

Svanbom, O.

Laboratoriebiträde (6).

Moureaux, Elsa A.; rt. Enskede 55.

Mikroskopister (4)

(rt. Enskede 56; st. Enskede 2 43).

Peterson, f. Ahlström, S. E. (Lisa), föreståndarinna; **Hultgren, Sigrid A. E.;** **Lodin, f. Anderberg, Ruth K.;** en vakant, **tjf. Aspengren, Elise S. L.**

Inspektör (10).

Zetterqvist, O., tjf., tf. torginspektör (se nedan), **tjf. Dahlin, J. F. L:son** (se nedan); rt. Enskede 54.

Hallmästare (9).

Dahlin, J. F. L:son, tjf. (se ovan).

Övermaskinist (10).

Rydahl, A. W.; rt. Enskede 58.

Vakthavande maskinister (9).

Sjöberg, K. K.; **Eriksson, F. E.;** en vakant.

Biträdande maskinister (8).

Andersson, B. J. G.; **Nilsson, N. G. E.;** en vakant.

Trädgårdsmästare¹⁾

(3,000 kr. jämte tantiem; ej å stat).

Carlsson, S. E.

Stadskommisionärer

(2 % av försäljningspriset).

Andersson, J. G. H.; **Sjöstedt, K. J. E.**

Köttbesiktningsbyråerna.

Adresser och telefoner: se nedan.

Samtidigt med det den 8 februari 1912 ikraftträdande slaktvänet inträdde för huvudstaden köttbesiktningstvång, innebärande att allt till människoföda avsett färskt, rått kött, som härör från utom staden slaktade djur, måste, innan det utbjödes till salu eller försäljes, företes för undersökning och stämpling å någon av stadens köttbesiktningsbyråer. Fr. o. m. denna dag överflyttades således köttbesiktningen från hälsovårdsnämnden till slakthus- och saluhallsstyrelsen. Hälsovårdsnämnden övervakar dock fortfarande enligt hälsovårdsstadgan den sanitära beskaffenheten av importerat kött samt allt i staden tillsaluhållet kött (se vidare sid. 142). Avgift för besiktningen vid köttbesiktningsbyråerna utgår enligt av kungl. maj:t fastställd taxa. Det till staden i uppslaktat tillstånd införda, å köttbesiktningsbyrå undersökta och godkända köttett åsättes rektangulär stämpel med St Eriks bild.

Instruktioner m. m. Ordningsstadga för Stockholms stads köttbesiktningsbyråer, godkänd

¹⁾ Befattningen inrättad från och med år 1919 för att möjliggöra ett rationellt utnyttjande av jorden vid slakthusanläggningen.

Sls. av stadsfullmäktige den 4 december 1911, med ändring den 7 januari 1913. Instruktion för föreståndare för köttbesiktningssbyrå, antagen av slakthus- och saluhallsstyrelsen den 5 oktober 1911 och godkänd av medicinalstyrelsen den 22 november s. å. Se vidare ovan under slakthuset med kreatursmarknad.

Norra byrån.

Gamla Brogatan 47, C.; rt. 98 14, 46 52; st. 197 52, 218 44; expeditionstid: 7—3,50 (lördagar 7—12,50).

Föreståndare (15).

Petrelus, K. A. O.

Assistentveterinär (13).

Thorsell, J. G.

Kontorsskrivare (9).

Sandström, A. F.

Mikroskopister (4).

Stoltz, Bertha E., föreståndarinna; Almcrantz, Elin S.; Malmberg, Maria I. B.; Stenberg, Sigrid E.

Hallmästare (8).

Edman, E.

Södra byrån.

Södra bantorget, Sö.; rt. 66 56; st. 313 83; expeditionstid 8—2 (lördagar 8—12,30).

Föreståndare (15).

Severin, K. O.

Kontorsskrivare (8).

Andersson, S. V.

Mikroskopister (4).

Nyman, Tyra T., föreståndarinna; Fagerberg, Elsa E. O.

Hallmästare (8).

Odin, C. A.

Stockholms stads destruktionsanstalt.

Lövsta; postadress och järnvägsstation: Hässelby villastad; rt. Hässelby 3 03; st. Hässelby 4; kontorstid: 9—4.

Anstalten har till ändamål att oskadliggöra djurkadaver eller delar därav och kasserade, till föda otjänliga födoämnen av animaliskt ursprung, samt att bearbeta dem till säljbara produkter såsom talg och fett, köttmjöl och köttgryn, varav fettämnenas försäljas som råvara till stearinljus, tvål- och såpfabrikation samt mjöl och gryn såsom kraftfoder för svin, fjäderfä och fiskyngel.

Den för destruktionsprocessen erforderliga ångan erhålles från den intill liggande sopför-

bränningsanstalten, från vilken även lämnas för driften behövlig elektrisk kraft samt ljus.

Anstalten övertogs den 8 februari 1912 av slakthus- och saluhallsstyrelsen.

Reglemente. Stadga för Stockholms stads destruktionsanstalt vid Lövsta, godkänd av stadsfullmäktige den 12 februari 1912.

Föreståndare

(1,000 kr.; ej å stat).

Forssman, E. Hj., föreståndare för renhållningsverkets avdelning vid Lövsta.

Förman.

Ljungqvist, E. J. O.

Saluhallar och salutorg.

Expedition m. m.: se ovan under huvudkontoret.

Enligt sin instruktion äger slakthus- och saluhallsstyrelsen utse en saluhallsdirektör med åliggande att hava närmaste tillsyn över saluhallar och torghandel. Någon sådan har ej tillsatts. Jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 18 oktober 1909 har i stället åt den i februari 1910 tillsatta slakthusdirektören tillsvidare uppdragits även ledningen av saluhallarnas skötsel.

Tf. saluhallsdirektör

(2,000 kr.; ej å stat).

Sandeborg, M. O., slakthusdirektör; träffas i centralsaluhallen måndagar och torsdagar 12—1.

Kamrerare.

Granlund, S. J. R. W. (se vidare under huvudkontoret).

Saluhallsinspektör (13).

Peterson, M. P.; träffas säkrast 10,30—11,30.

Tf. torginspektör

(3,600 kr.; ej å stat).

Zetterqvist, O., (se ovan); träffas säkrast 10,30—11,30.

Extra kontorsskrivare

(2,400 kr. jämte misräkniingspengar; ej å stat).
Rutensköld, Svea M.

Extra kontorsbiträde

(1,800 kr.; ej å stat).

Lindqvist, C.

Tf. hallkontrollant

(2,000 kr.; ej å stat).

Andersson, E. J.

Stockholms stads centralsaluhall.

Kungsgatan 67, C.; rt. 41 93, st. 1218, 7166; se vidare under huvudkontoret.

Den år 1907 av Stockholms stadsfullmäktige beslutade centralsaluhallen öppnades för allmänt bruk den 3 december 1912.

Byggnaden består av en källarvåning i höjd med Gamla Brogatan, bottenvåning med huvudingång från Kungsgatan samt fyra trevånings hörnpartier. Källaren står med sin godsstation i direkt förbindelse med statens järnvägsnät samt innehåller förutom förvaringskällare även kylrum och frysrum med tillhörande maskineri. Bottenvåningen upptages av såväl fasta, inredda salustånd (167) som tillfälliga, öppna platser till försäljning av livsmedel och blommor såväl i engros som minut samt dessutom av tvenne större planer, avsedda för livsmedelsauktioner.

A tvenne utefter gavlarna gående gallerier finnas även saluplatser för tillfällig uthyrning.

Ett av hörnpartierna upptages av styrelsens expeditiionslokaler jämte sessionsrum och i de övriga äro inredda affärskontor. Utefter fasaden åt Kungsgatan äro inrymda butiker för olika ändamål.

Hallen förvaltas av slakthus- och saluhallsstyrelsen, som där anställer erforderlig personal.

Inom hallen hållas auktioner å livsmedel å tider, som av styrelsen bestämmas, och har styrelsen för underlättande av livsmedelstillförseln till huvudstaden och för att biträda allmänheten vid köp och försäljning vid hallen anställt en under styrelsens kontroll arbetande stadskommissionär. Livsmedelsnoteringar över såväl engros- som detaljpriser i huvudstaden upprättas varje vecka genom särskild kommission (se sid. 155) och allmängöras.

Reglemente m. m. Överståthållarämbetets reglemente för livsmedelsauktioner, som besörjas av Stockholms stads slakthus- och saluhallsstyrelse, den 16 juli 1910. Stadga för Stockholms stads centralsaluhall, fastställd av överståthållarämbetet den 14 dec. 1912. Instruktion för stadskommissionärer vid Stockholms stads centralsaluhall den 5 juli 1912. Taxa å avgifter, som uppbäras inom Stockholms stads centralsaluhall, fastställd av slakthus- och saluhallsstyrelsen den 4 okt. 1912 med ändring och komplettering den 2 nov. 1917.

Hallmästare (9)

(dessutom arvode som auktionsförträttare 600 kr. samt misräkningspenningar).

Olsson, J. W.

Maskinist (9).

Hamrén, L. J. A.

Stadskommissionär

(arvode: högst 2 % vid försäljning av kött, vilt och fågel, högst 5 % vid försäljning av smör, ost, ägg, frukt och grönsaker).

Palm, J. E.

Stockholms stads provisoriska fiskhall.

Bruggaregatan 28, C.; rt. 60 56; st. 80 28; hallen hålles öppen 6 f. m.—3 e. m. och dessutom för utlösande av varor sön- och helgdagar 8—9 f. m.

Den 15 aug. 1910 öppnades för allmänheten en staden tillhörig provisorisk fiskhall avsedd för partiförsäljning av fisk, fiskvaror och skaldjur.

Hallen förvaltas av slakthus- och saluhallsstyrelsen, som där tillsätter personal. För att biträda allmänheten vid försäljning finnes vid hallen anställd en under styrelsens kontroll arbetande stadskommissionär.

Då på grund av den under de senaste åren starkt ökade omsättningen fiskhallens lokaler visat sig otillräckliga, hava stadsfullmäktige den 3 nov. 1919 anslagit medel (inalles 41,000 kr.) till uppförande i det närliggande kv. Gösen av ett fiskförsäljningsskjul.

Reglemente m. m. Överståthållarämbetets reglemente för livsmedelsauktioner, som besörjas av Stockholms stads slakthus- och saluhallsstyrelse, den 16 juli 1910. Slakthus- och saluhallsstyrelsens stadga för Stockholms stads provisoriska fiskhall. Instruktion för stadskommissionären samt taxa å avgifter av den 10 juni 1910 med däri senare vidtagna förändringar.

Hallmästare och auktionsförträttare.

(Se under centralsaluhallen.)

Stadskommissionär

(arvode: högst 5 % å försälda varor).

Molin, A. E.

Övriga under styrelsens förvaltning stående saluhallar äro:

Saluhallen å Hötorget med 132 förs.-platser.
 » » Köttorget » 64 » »
 » » Nedre Munkbron med 42 förs.-platser.

Maria saluhall » med 63 förs.-platser.

Östermalms saluhall » 108 » »

Fiskarbyruggan vid Mälartorget med 30 förs.-platser.

Salutorg.

Den 15 okt. 1917 beslöto stadsfullmäktige att fr. o. m. den 1 juli 1918 samtliga salutorg skulle ställas under slakthus- och saluhallsstyrelsens förvaltning, och bemyndigades därjämte styrelsen att bestämma och uppbära dagavgifterna å desamma. Likaledes beslöts att fr. o. m. sagda dag, med undantag för saluplatserna å Södra bantorget samt norr om Observatoriet vid Odengatan, vilka skola vara fasta, allenast tillfälliga försäljningsplatser skola upplåtas å salutorgen. Bestämmelser ang. upplåtande av dylika tillfälliga försäljningsplatser återfinnas i de särskilda ordningsföreskrifterna för Stockholm (ändrad lydelse av § 1, fastställd av överståthållarämbetet den 21 juni 1918¹⁾) samt i av styrelsen utfärdad stadga för försäljningsplatser å salutorg i Stockholm.

¹⁾ Ytterligare ändring har av stadsfullmäktige den 21 juni 1920 underställts överståthållarämbetet.

Sls. Angående tiden för torghandels bedrivande stadgas i överståthållarämbetets kungörelse den 1 april 1920 att handeln å de tillfälliga torgplatserna må äga rum under tiden mars—oktober till kl. 6 c. m. samt under återstående delen av året till kl. 4 c. m. Beträffande tiden för handel å de fasta försäljningsplatserna gäller vad som är stadgat för handel i bod.

Salutorg

med fasta försäljningsplatser:

Södra Bantorget, östra delen, med 24 förs.-platser;

Odentorget med 31 förs.-platser;

med tillfälliga försäljningsplatser:

Hötorget

Östermalmstorg

Kornhamnstorg

Mälartorget

Munkbron och

Sandplan å Riddarholmen,

samtliga avsedda för försäljning av livsmedel; samt

Roslagsgatan, del av, norr om Ynglingagatan och

Södra Bantorget, västra delen, för försäljning av hö och halm.

Frukttorkeri vid slakthuset.

Telefon: st. Enskede 244.

På förslag av slakthus- och saluhallsstyrelsen beslöt stadsfullmäktige den 21 maj 1917 att anordna en torkanstalt för trädgårdsalster m. m. i vattentornbyggnaden vid slakthuset, varvid den driften erforderliga värmen skulle erhållas av avloppsångan från slakthusets ångmaskiner och anvisades till behövliga ledningar, inventarier m. m. ett belopp av 11,000 kronor. Driften påbörjades den 9 september 1917.

Stadens svingård.

Enskede, Stockholm 4; st. Enskede 3 o. 2 01.

Invid slakthuset anordnades år 1913 en mindre svingård i avsikt att utvärna möjligheten av ett rationellt utnyttjande av slaktavfallet genom svinuppfödning.

Den 19 juni 1916 beslöt stadsfullmäktige på förslag av en för utredande av dylika frågor tillsatt kommitté, att köksavfallet i 14. och 25. rotarna i Katarina församling tillsvidare skulle på försök uppsamlas skilt från övriga hussopor och användas till foder i en utvidgad svingård (vid Sundsborg), och anslags därför till byggnader, inventarier och första svinuppsättning en summa av 81,500 kronor. Beslutet, som överklagades, vann kungl. maj:ts fastställelse den 28 november s. å., varefter uppförandet av kokhus och svingårdsbyggnad omedelbart påbörjades; uppsamlingen av köksavfallet i enlighet med det

uppgjorda programmet tog sin början den 1 jan. 1917.

Försöket utföll synnerligen lyckligt och redan den 30 mars 1917 beslöt stadsfullmäktige, att köksavfallsuppsamlingen skulle från den 1 maj utsträckas till hela Södermalm och i samband därmed svingården utvidgas, och anslagos till byggnader och inventarier härför 43,000 kronor, ett anslag, som den 15 oktober ökades med 8,000 kronor. Den 3 december 1917 beslöt stadsfullmäktige, att köksavfallsuppsamling till svinföda skulle efter den 1 januari 1918 jämväl ske inom Matteus, Gustav Vasa och Adolf Fredriks församlingar, och anvisades samma dag dels till inköp av en mindre uppsamlingsbyggnad vid Sveaplan 10,000 kronor, dels till svin, hästar och övriga inventarier 40,000 kronor och dels till inköp av en svingårdsbyggnad å egendomen Mossen (se nedan) 40,000 kronor. Genom stadsfullmäktiges beslut den 17 juni 1918 utsträcktes köksavfallsuppsamlingen till att omfatta även Johannes och Engelbrekts församlingar, varjämte ytterligare 35,000 kr. anslagos till inventarier. Slutligen blev reformen fullt genomförd den 2 dec. 1918, då stadsfullmäktige beslöt, att bestämmelserna ang. särskild uppsamling av köksavfallet från den 1 jan. 1919 även skulle gälla för återstående delar av staden. För utvidgande av svinmatsstationen vid Sveaplanen hava vidare anslagits 7,400 kr., för anordnande av cementbassänger vid Sundsborg 6,500 kr. och för anskaffande av inventarier 74,465 kr. Då mängden av köksavfall alltmer ökades, beviljade stadsfullmäktige för att säkerställa dess användning under år 1919 medel till ett sammanlagt belopp av 263,000 kr. för anordnande vid Sundsborg och Mossen av ytterligare tre svininstall.

Föreståndare

(1,000 kr.; ej å stat).

Sandeborg, M. O., slakthusdirektör (se ovan under huvudkontoret).

Förvaltare

(3,000 kr. jämte tantiem; ej å stat).

Ernhoff, P. M.

Lantgården Mossen.

Enskede, Stockholm 4; st. Enskede 278.

Den 3 december 1917 beslöt stadsfullmäktige på förslag av slakthus- och saluhallsstyrelsen att från den 14 mars 1918 under eget bruk övertaga den förut utarrenderade lantgården Mossen i närheten av Enskede; detta särskilt med hänsyn till vikten av att säkerställa fodertillgången för den kommunala svingårdens hästar samt rotfruktsbehovet för svinbesättningen, och anvisades till nyanskaffning av behövliga inventarier härtill 10,000 kronor. Ytterligare 31,000 kr. hava av stadsfullmäktige beviljats den 30 sept. 1918 i och för uppförande av en rotfruktskällare å

egendomen, att bestridas av inkomsterna från svingården. Beträffande anordnandet av svinstall å Mossen se ovan.

Befallningsman

(3,000 kr. jämte tantiem; ej å stat).

Kristoffersson, J.

Noteringskommissioner.

Som ovan framhållits, sättas och offentliggöras noteringar varje vecka å såväl levande kreatur som kött och andra livsmedel av särskilda kommissioner. Ledamöter i dessa kommissioner hava utsetts efter förslag från sammanslutningar av näringsidkare inom olika branscher. (Ledamöterna äro icke i denna egenskap upptagna i kalenderns personalavdelning.) Noteringskommissionen för levande djur fungerar t. v. även som exportnämnd för Stockholm och handlägger som sådan alla ärenden rörande exportlicenser för levande nötkreatur och färskt kött.

Kommissionen för engrosprisnoteringar.

Sandeborg, M. O., slakthus- och saluhallsdirektör, ordf.

I. För levande kreatur.

Andersson, J. G. H., stadskommissionär, slakthuset; Sjöstedt, K. J. E., stadskommissionär, slakthuset; Mellin, A. H., agronom, Tegnérsgatan 15, Va.; Nilsson, F., slakteriidkare, Götgatan 81, Sö.

II. För kött.

Palm, J. E., stadskommissionär, centralsaluhallen, C.; Berglund, G., handlande, Holländaregatan 3, C. Blomqvist, N., disponent, Åsögatan 10, Sö.

III. För fågel och villt.

Palm, J. E., stadskommissionär, centralsaluhallen, C.; Eriksson, P., grosshandlare, centralsaluhallen; Lindgren, A., fru, Lilla Nygatan 13, St.; Mårtensson, O., grosshandlare, Gamla Brogatan 25, C.

IV, V, VI. För smör, ost och ägg.

Palm, J. E., stadskommissionär, centralsaluhallen, C.; Benzinger, A. F., direktör, Dalagatan 3, Va.; Mårtensson, O., grosshandlare, Gamla Brogatan 25, C.

VII, VIII. För fisk, fiskvaror och skal-djur.

Molin, A. E., stadskommissionär, prov. fiskhallen, C.

IX, X. För frukt och grönsaker.

Palm, J. E., stadskommissionär, centralsaluhallen, C.; Lind, G. H., trädgårdsdirektör, Experimentalfältet; Mårtensson, O., grosshandlare, Gamla Brogatan 25, C.

Kommissionen för detaljprisnoteringar.

Johansson, D., fru, Vanadisvägen 29, Va.; Nyström, K., fröken, Valhallavägen 107 B, Va.; Wallerius, G., fru, Kungsholmsgatan 16, C.; Wedin, E. W., tillsyningsman, Karlsviksgatan 5, C.; Konsumtionsfören. Stockholm m. omnejd, Katarina bangata 6, Sö.; Slakteriaktieb. Norrmalm, Karlbergsvägen 79—81, Va.

Sls.

Lvn.

Stockholms stads livsmedelsnämnd.

Livsmedelsnämnden.

Med återgången till mera normala förhållanden å livsmedelsmarknadens område har livsmedelsnämndens verksamhet efterhand kunnat avvecklas och har med utgången av år 1919 helt upphört. Nämndens efter denna tid kvarstående skulder och fordringar hava ombändertagits av drätselnämnden. Beträffande livsmedelsnämndens organisation och verksamhet i dess slutliga

utformning hänvisas till föregående årgång av kommunalkalendern (sid. 191).

Livsmedelsnämndens revisorer.

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1919 års förvaltning).

Andersson, E. O., kassör, stadsfullm.

Nilsson, J. P., direktör, stadsfullm.

Carlsson, B. A., förste aktuarie, stadsfullm. (suppl.).

Mårtenson, M., fanjunkare (suppl.).

Kyrkogårdsnämnden i Stockholm

och i samband därmed stående institutioner.

Kyrkogårdsnämnden.

Storkyrkobrinken 16, St.; rt. 50 33; st. 28 66; sessionsdag: andra fredagen i varje månad.

I äldre tider hade de olika församlingarna sina särskilda begravningsplatser under och omkring kyrkorna. De gamla kyrkogårdarna inom staden blevo emellertid i mån av befolkningens tillväxt otillräckliga och denna omständighet i förening med insikten om de hygieniska vådorna av begravingar inom städerna åstadkom en framsättning till kungl. maj:t, att åt staden finge »till evärdeligt bruk och nyttjande» upplåtas från Karlbergs kungsgård ett område till allmän begravningsplats för Stockholms församlingar. Denna begäran bifölls 1815, men kom den s. k. »äldre kyrkogården utanför Norrtull» (5.68 har) först att begagnas endast av Storkyrkoförsamlingen; i den mån övriga församlingars kyrkogårdar befunnos för dem otillräckliga blevo emellertid även dessa församlingar delaktiga i begravningsplatsen, som också därför efter hand, i synnerhet på 1860- och 1870-talen, huvudsakligen genom av Stockholms stadsfullmäktige gjorda markförvärf, utvidgades till att omfatta 62 har, utgörande den nuvarande norra begravningsplatsen. År 1890 inköptes från Enskede ett område om 14.80 har, vilket 1895 invigdes till kyrkogård och benämndes »södra begravningsplatsen». Denna plats utvidgades år 1912 med 77.90 har, dels genom inköp, dels genom övertagande av under dåv. lantegendomsnämndens förvaltning stående mark.

Förvaltningen av den utanför Norrtull belägna begravningsplatsen ombesörjdes först av Storkyrkoförsamlingen, sedermera av dess och Klara församlings kommitterade, vilka fr. o. m. 1861 kallade sig »förvaltningen av huvudstadens utom norra tullen belägna begravningsplats». Efter många års förhandlingar fick frågan om huvudstadens begravningsplatser förvaltning sin slutliga lösning genom inrättande av kyrkogårdsnämnden, som enligt kungl. förordning av 1886 vårdar och förvaltar de Stockholms kommun tillhöriga kyrkogårdar, och som enligt kungl. brev s. å. även övertog vårdan av den äldre kyrkogården utanför Norrtull.

Kyrkogårdsnämnden utgöres av fyra av stadsfullmäktige samt fyra genom kyrkostämmornas i de territoriella församlingarna elektor för två år i sänder valda ledamöter. För ledamöterna

utses för samma tid av stadsfullmäktige fyra och av församlingarnas elektorerna likaledes fyra suppleanter. Var och en av de territoriella församlingarna utser å kyrkostämman två församlingens medlemmar att deltaga i valet av församlingarnas ledamöter och suppleanter i nämnden. Dessa sålunda utsedda personer sammanträda på överståthållarens kallelse och verkställa sistnämnda val. Nämnden utser själv ordförande och vice ordförande för två år i sänder. När överståthållaren är tillstädes, föres ordet av honom. Det borgarråd, under vars föredragningskyldighet nämndens arbetsområde faller, ävensom nämndens kamrerare äga att närvara vid dess sammanträden och deltaga i överläggningarna med rätt att framsätta förslag och få sin mening antecknad till protokollet. Nämnden har att från stadens vederbörande myndigheter påräkna erforderligt biträde. På nämndens förslag bestämma stadsfullmäktige, vilka tjänstebiträden i övrigt nämnden skall hava till sitt förfogande. Plan för ordnande av kyrkogård eller del därav prövas av stadsfullmäktige. De pris och övriga villkor, som skola ligga till grund för upplåtelse av gravställen åt enskilda, skola jämväl av stadsfullmäktige bestämmas. Dock har kyrkogårdsnämnden genom stadsfullmäktiges beslut den 19 dec. 1918 bemyndigats att tillvidare själv besluta i fråga om avgifter för grävning och underhåll av gravar m. m. Nämndens förvaltning och räkenskaper granskas för varje år av fyra revisorer, av vilka stadsfullmäktige äga att utse två; de övriga två utses av elektorerna, som av de territoriella församlingarna väljas. Stadsfullmäktige bestämma över ansvarsfrihet.

Senaste val av ledamöter ägde rum den 2 dec. (stadsfullm.) och den 30 dec. (församlingarnas elektorerna) 1918 och gälla för åren 1919 och 1920.

Förordningar m. m. K. förordning om kyrkogårdsnämnd i Stockholm den 29 april 1886. Instruktion för kyrkogårdsnämnden i Stockholm, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920. K. brev den 27 aug. 1886 ang. den gamla kyrkogårdens utanför Norrtull överlämnande till kyrkogårdsnämndens vård och förvaltning. Instruktion för den hos kyrkogårdsnämnden anställda syssломannen (kamreraren), av nämnden antagen den 17 juli 1908. Bestämmelser rörande Stockholms stads begravningsplatser den 18 april 1916. Taxa å avgifter för begagnande av de under kyrkogårdsnämndens förvaltning ställda begravningsplatser, antagen av stadsfullmäktige den 19 dec. 1918. Taxa å avgifter för begagnande av de under

Kn. kyrkogårdsnämndens förvaltning ställde begravningsplatser, utöver de av stadsfullmäktige fastställda avgifter, samt ändrad taxa å avgifter för underhåll m. m. av gravar å begravningsplatserna, antagna av kyrkogårdsnämnden den 13 dec. 1918.

Stat år 1920. Utgifter: 1,836,500 kr. (därav att täckas med lånemedel 640,200 kr.); inkomster: 1,196,300 kr.

Kyrkogårdsnämndens ledamöter.

Ordförande.

***Norström**, E. G., f. d. kanslisekreterare (som led. vald av församlingarnas elektor).er).

Övriga ledamöter.

***Eklund**, K. A., kyrkoherde (vald av församlingarnas elektor).er).

***Elméus**, C. K. J., arkitekt (vald av stadsfullm.).

***Holmdahl**, G. F., arkitekt (vald av församlingarnas elektor).er).

***Johansson-Wisborg**, Anna S., fru, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

***Lind**, G. H., trädgårdsdirektör (vald av stadsfullm.).

***Lundström**, K. B., grosshandlare (vald av stadsfullm.).

***Pihl**, A. G., trädgårdsdirektör (vald av församlingarnas elektor).er).

Suppleanter.

***Curman**, J. S., professor (vald av församlingarnas elektor).er).

***Ericsson**, A. V., prakt. läkare (vald av församlingarnas elektor).er).

***Geijer**, B. O., f. d. grosshandlare (vald av församlingarnas elektor).er).

***Hasselgren**, J. S., fabrikör (vald av stadsfullm.).

***Lallerstedt**, E. J., arkitekt, professor (vald av stadsfullm.).

***Schultén**, O. W., grosshandlare (vald av församlingarnas elektor).er).

***Ström**, O. F., redaktör, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

***Tigerschiöld**, H. E., kansliråd (vald av stadsfullm.).

Sekreterare

(1,500 kr.; ej å stat).

Norström, C. G:son.

Kyrkogårdsnämndens revisorer

(för granskning av 1919 års förvaltning).

Blomberg, A. W., grosshandlare (utsedd av församlingarnas elektor).er).

Forsberg, E. V., direktör (utsedd av församlingarnas elektor).er).

Löfgren, A., sekreterare (utsedd av stadsfullm.).

Pihl, C. G. F., civilingenjör (utsedd av stadsfullm.).

Kyrkogårdsnämndens expedition.

Storkyrkobrinken 16, St.; rt. 50 33; st. 28 66; expeditionstid: 10—2, april även 4—6 e. m.

Stat år 1920. Utgifter: 61,190 kr.

Kamrerare (15).

Hellström, K. G.; rt. 205 34; st. 6 73; träffas 9—10, 1—2.

Kassör, tillika expeditionshavande vid norra begravningsplatsen (12).

Ekblom, H. M. (se nedan).

Bokhållare (10).

Göransson, K. H.

Kontorsskrivare och kontrollant (9).

Dahlholm, D. E. E.

Expeditionsbiträde (6).

Westermarck, D. E. (Lisa).

Expeditionsbiträde

(1,200 kr.; ej å stat).

Whitlock, Irma E.

Kyrkogårdsinspektör

(5,000 kr.; ej å stat).

Nohlgård, E.; träffas 9—10.

Arkitekt för granskning av gravvårdsritningar m. m.

(1,500 kr., dessutom arvode 3,500 kr. för år 1920; ej å stat).

Jonsson, S. G.: mottagning å nämndens expedition tisdagar och fredagar 10—11,30 samt under tiden april—juni alla dagar, utom torsdagar, 10—11,30.

Kontorsskrivare och ritare (9).

Ekman, O. N. V.; st. 5 88 (norra begravningsplatsen).

Vaktmästare (4).

Eriksson, K. S.

Stockholms stads norra begravningsplats.

Utanför Norrtull; st. 5 88.

Stat år 1920. Utgifter: 855,300 kr.; inkomster: 927,000 kr.

Expeditionshavande (12).

Ekblom, H. M.; st. 5 88; träffas 4—5 (se ovan).

Trädgårdsmästare (11).

Wahlberg, J. A.; st. 5 89.

Dödgravvarförman (9)

(dessutom konjunkturtillägg 600 kr.).

Carlsson, A. E.

Trädgårdsförman (9)

(dessutom konjunkturtillägg 600 kr.).

Joëlsson, J. G.

Gravskötarförmän (8)

(dessutom konjunkturtillägg 700 kr.).

Sandberg, C. A.; Jacobsson, G. E.; Lewin, E. J.

Gravskötarförmän

(2,000 kr.; ej å stat).

Lindqvist, H.; Wikholm, G. E.

Orangör

(2,600 kr., bostad och värme; ej å stat).

Pettersson, A. A.

Grindvakt (4)

(därjämte personligt lönetillägg 300 kr.).

Pettersson, C. G.

Läkare

(600 kr.; ej å stat).

Hellström, T. G.

Dessutom *arbetare* (vintern 72, sommaren 120) och *arbeterskor* (vintern 3, sommaren 220). **Kn.**

Stockholms stads södra begravningsplats.

Utanför Skanstull; st. Enskede 14.

Stat år 1920. Utgifter: 920,010 kr.; inkomster: 247,178: 65 kr.

Förman (9)

(dessutom konjunkturtillägg 600 kr.).

Almroth, P. F.

Förman

(2,600 kr., bostad och värme; ej å stat).

Öberg, C. G.

Läkare

(300 kr.; ej å stat).

Klingberg, A. F.

Dessutom *arbetare* (vintern 20, sommaren 24) och *arbeterskor* (vintern inga, sommaren 50).

Fn.

Stockholms stads fattigvårdsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Fattigvårdsnämnden.

Klara västra kyrkogata 3 A, C.; rt. 10 96; st. 80 16; sessionstid: i allmänhet andra tisdagen i månaden, vanligen kl. 6,30 e. m.

I äldsta tider funnos i huvudstaden inga andra fattigvårdsinrättningar än hospitalen, som tillika voro sjukhus. Sådana voro t. ex. det s. k. »helgeandshuset» från 1260-talet, »S:t Orians hospital» från 1288, »Själagården» m. fl. Den frivilliga fattigvården stod under ledning av de andliga (samfund och gillen såsom »Vårfrugillet», »Sancta Gertruds gille» etc.). En naturlig följd av indragningen av de andligas gods efter riksdagen i Västerås 1527 blev därför ordnandet av fattigvården. Genom ett kungl. brev av 1531 centraliserades huvudstadens fattigvård under borgmästare och råd, och genom ett annat brev av 1551 förordnades om byggandet av Danvikens hospital, en inrättning, som under två hundra år var stadens enda vårdanstalt för såväl kropps- som sinnessjuka personer samt fattiga äldre. För barn inrättades 1624 »allmänna barnhuset», på samma gång uppfostringsanstalt för fattiga barn och tukthus. Ur den på 1600-talet inrättade »husfattigkassan» utdelades allmosor åt fattiga utom inrättningarna; vidare anslögs till de fattiga inkomsten av kollekt, avgifter vid bouppteckningar, testamenten etc. Under 1740-talet inrättades fattighus för de olika församlingarna, underhålla utom med gåvor och donationer även med särskilda avgifter av husägarna i respektive församlingar. År 1773 öppnades det »södra frivilliga arbetshuset» (sedermåra 1855 ombildat till arbetsinrättning, den s. k. »Dihlströmska inrättningen», se sid. 175), där tillfälle till arbetsförtjänst lämnades och materialier tillhandahölls av kommunen; för Jakobs församling öppnades 1797 »frivilliga arbetshuset på norr», som ännu finnes kvar. En 1807 utfärdad kungl. stadga sökte centralisera fattigvården och göra staden i fattigvårdshänsyn till en kommun under direktion av en överdirektör med kungl. fullmakt. Detta försök misslyckades emellertid. Genom 1813 års förordning sökte man finna en medelväg mellan de båda principerna: centralisation och de territoriella församlingarnas självstyrelse. I denna fattigvårdslagstiftning gjordes en väsentlig förbättring genom utfärdandet av stadgan angående fattigvården i Stockholms stad av den 1 april 1843, varmed ett stort steg togs i riktning mot centralisation i förvaltningen. Den bättre ord-

ning, som härigenom infördes, visade snart sin frukt, bland annat i upprättandet av förbättrade fattigvårdsanstalter. Då Stockholm erhöll sin nya kommunalförordning 1862, infördes i fråga om fattigvården fullständig centralisation i fattigvårdsförvaltningen. Sedan dess är fattigvården en stadens gemensamma angelägenhet. Fattigvårdsstyrelser inom de särskilda församlingarna finnas ännu, men dessa lyda under den för hela staden gemensamma fattigvårdsnämnden, som är överstyrelse för Stockholms stads hela offentliga fattigvård.

Fattigvårdsnämnden, vars nu gällande instruktion fastställdes den 19 mars 1920, har att på tjänligaste sätt ordna och besörja den allmänna fattigvården jämte därmed sammanhängande angelägenheter. Nämnden består av, förutom ordförande och vice ordförande, som utses av stadskollegiet, sju andra ledamöter, vilka jämte sju suppleanter väljas av stadsfullmäktige. Minst en ledamot och en suppleant skall vara kvinna. Fattigvårdsinspektören, polismästaren och förste stadsläkaren äga närvara vid nämndens sammanträden och deltaga i överläggningarna men icke i besluten. Ordförande skall vara det borgarråd, vars föredragningsskyldighet i stadskollegiet omfattar fattigvårdsärendena, och vice ordförande en av kollegiets övriga ledamöter. Överståthållaren förer ordet i nämnden, då han är tillstädes. Nämnden sammanträder minst en gång i månaden.

Nämnden äger åt särskilda delegerade överlämna att i fråga om fattigvårdsbeviljande, intagning å stadens fattigvårdsanstalter m. m. (se nedan) med nämndens rätt besluta i enlighet med fattigvårdsreglementet för Stockholms stad samt de särskilda föreskrifter, som av nämnden meddelas.

Hos nämnden är anställd en fattigvårdsinspektör, som är chef för fattigvårdsnämndens byrå och ansvarig för dess behöriga skötsel. Honom åligger att ägna sorgfälligt uppmärksamhet åt allt, som rör den allmänna fattigvården i huvudstaden, verka för dess följdriktiga handhavande och sända utveckling, hos fattigvårdsnämnden och de under densamma lydande styrelser göra de framställningar, vilka till vinande härav påkallas, samt bringa nämndens beslut till verkställighet, där ej detta tillkommer. Fattigvårdsinspektören skall ock på begäran tillhandagå huvudstadens enskilda barmhärtighetsinrättningar med erforderliga upplysningar och råd. Vid fattigvårdsnämndens sammanträden skall inspektören närvara, och äger

han därvid rätt att deltaga i överläggningarna men ej i besluten. Fattigvårdsinspektören bör också, om möjligt, övervara underlydande styrelsens sammanträden, och har han därvid samma befogenhet som ovan nämnts. Frågor rörande fattigvårds beviljande, som tillhöra nämndens eller delegerades handläggning, skola beredas och föredragas av inspektören, vilken det ock åligger att på nämndens anmodan avgiva utlåtanden i övriga frågor, som anses böra till honom hänskjutas. I fråga om utövandet av kontroll och ledning av den primära undersökningen rörande hjälpsökandes behov och personliga förhållanden äger inspektören överinseende likasom ock över användningen av det årsanslag, som fr. o. m. 1899 ställts till fattigvårdsnämndens förfogande till ersättning åt särskilt anställda biträden vid undersökningen av ifrågasatta understöd. Fattigvårdsinspektören skall ock ombesörja, att över stadens samtliga understödstagare register föres, så inrättat, att därav med lätthet kan vinnas upplysning om den fattigvård, som varje understödstagare beviljats. Han har till närmaste medhjälpare en biträdande inspektör.

Lagar m. m. Lag om fattigvården den 14 juni 1918 med ändringar den 13 juni 1919 och 26 mars 1920. Lag ang. kommunala pensionstillskott och sjukvårdsbidrag den 14 juni 1918. Instruktion för Stockholms stads fattigvårdsnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920. Reglemente för fattigvården i Stockholms stad, antaget av stadsfullmäktige den 17 maj och fastställt av överståthållarämbetet den 12 juni 1920.

Stat år 1920. Utgifter: 14,434,300 kr.; inkomster: 2,827,100 kr.

Fattigvårdsnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Karlsson, W. E., borgarråd, stadsfullm.

Vice ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Tengdahl, K. A., led. av försäkringsrådet, stadsfullm.; 1:e vice ordf.

Övriga ledamöter.

*Anderson, K. O., korrekturläsare, stadsfullm.

Eklund, K., tjänsteman, stadsfullm.

Lindqvist, F. L., föreståndare.

*Månsson, Gertrud K., fröken, stadsfullm.

Nilsson, F. O. V., bageriödkare, stadsfullm.

Rundqvist, C. A., rådmän.

*Wedberg, Ebba Ch., fröken.

Suppleanter.

Alfvén, K. A., präkt. läkare.

Eklund, J. M., mållarmästare

Fellenius, K. G. G., uppbördskommissarie.

*Hallström, K. L. F., snickare.

af Klintberg, Gertrud M. K., fröken, stadsfullm.
Lindley, f. Jonsson, Elin J., fru, stadsfullm.

*Magnusson, E., förtroendeman.

Kassaförvaltare.

Eklund, K.; Rundqvist, C. A.

Suppleanter.

Anderson, K. O.; Eklund, J. M.

Fattigvårdsnämndens delegerade.

Se nedan.

Fattigvårdsnämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1919 års förvaltning).

Andersson, E. O., kassör, stadsfullm.

Andersson, P., folkskollärare.

Berndtson, C. F., chaufför, stadsfullm.

Billing, J. M. A., stadsbokhållare.

Blomqvist, S. E. G., mekaniker, stadsfullm.

Forsell, J. A. Sson, expeditionsförare.

Lidman, C., överlärare, assistent, stadsfullm.

Sundén-Cullberg, A. A., assuransdirektör.

Zetterlund, C. R., kontorschef, stadsfullm.

Fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande av fattigvård.

Klara västra kyrkogata 3 A, C.; rt. 10 96; st. 80 16; sessionstid: vanligen onsdagar kl. 1,30.

Fattigvårdsnämnden har åt särskilda delegerade överlämnat att i fråga om fattigvårds beviljande med nämndens rätt besluta i enlighet med föreskrifterna i reglementet för fattigvården i Stockholms stad. Fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande av fattigvård, vilka utses bland nämndens ledamöter och suppleanter för ett år i sänder, utgöras av ordförande, vice ordförande och en tredje ledamot samt tre suppleanter. Efter prövning av de hjälpsökandes behov och i övrigt förekommande omständigheter äga delegerade:

att dels på förslag av vederbörande fattigvårdsstyrelse bevilja understöd att utgå för en gång eller för viss kortare tid, dels ock efter anmälan godkänna av fattigvårdsstyrelse i trän-gande fall utan föregående hemställan utbetalade understöd eller eljest vidtagna åtgärder;

att å kommunens ålderdomshem till vård och åtnjutande av det underhåll, varom fattigvårdsnämnden särskilt förordnar, intaga sådana nödställda, som i följd av ålder, bräcklighet eller annan fortfarande anledning äro i behov av ständig hjälp och som genom hedrande vandl gjort sig förtjänta att å sådant hem intagas;

att till intagning å arbetsinrättningen remit-tera i någon mån arbetsföra män, vilka äro i

Fn.

behov av anstaltsvård, men ej lämpligen böra vårdas å kommunens andra fattigvårdsanstalter ävensom nödställda, arbetsföra män, vilka sakna stadigt hemvist och önska bliva å inrättningen intagna;

att till intagning å allmänna försörjningsinrättningen remittera sådana fattiga, som i följd af kroppslig eller andlig svaghet, ihållande sjuklighet eller andra dylika omständigheter äro i behov af hjälp och icke böra å sjukvårdsinrättning eller ålderdomshem intagas;

att till stadens asyl för husvilla remittera medellösa eller mindre bemedlade familjefäder, kvinnor och barn, som äro i avsaknad af bostad;

att till fattigvårdsnämndens utackorderingsbyrå remittera minderåriga såväl som äldre personer, vilka anses i och för erhållande av mera varaktig vård böra utackorderas företrädesvis i landsorten;

att till intagning å stadens spädbarnshem remittera nödställda späda barn jämte deras mödrar, till spädbarnshemmet af fattigvårdsnämnden omhändertagna yngre barn, som äro i behov af tillfällig vård, och till uppföstringsanstalten för flickor behövande värnlösa flickor, i regel ej under 7 år;

att i övrigt till andra anstalter, där plats står till nämndens förfogande, remittera sådana nödställda, för vilka lämplig vård där kan erhållas;

att, om här ovan anvisade utvägar ej äro tillfyllest för avhjälpande af förefintligt behov, vidtagna de åtgärder, som kunna finnas erforderliga.

Dessutom äga delegerade att utfärda arbetsföreläggande för sådana personer, som jämlikt bestämmelserna i § 71 i lag om fattigvården skola fullgöra dem anvisat arbete.

Fattigvårdsinspektören verkställer delegerades beslut samt äger, under tiden mellan delegerades sammanträden, å delegerades vägnar vidtagna åtgärder i ärenden, som ej tåla uppskov.

Reglemente. Reglemente för fattigvården i Stockholms stad, antaget af stadsfullmäktige den 17 maj och fastställt af överståthållarämbetet den 12 juni 1920.

Ledamöter.

af **Klintberg**, Gertrud M. K., ordf.; **Eklund**, J. M., vice ordf.; **Månsson**, Gertrud K.

Suppleanter.

Anderson, K. O.; **Lindley**, f. Jonsson, Elin J.; **Hallström**, K. L. F.

Protokollsförare.

Registratören hos fattigvårdsnämnden.

Fattigvårdsnämndens upphandlingskommission.

I likhet med hälsovårdsnämnden har fattigvårdsnämnden tillsatt en upphandlingskommission, vilken äger att infordra gemensamt anbud

å vissa förnödenheter till ålderdomshemmen, arbetsinrättningen och allmänna försörjningsinrättningen, varjämte den ombesörjer inköp af skodon för fattigvårdsstyrelserna och utackorderingsbyrån.

Kommissionen består af fem ledamöter och fem suppleanter, valda bland fattigvårdsnämndens och ovan uppräknade anstalters styrelsers ledamöter. Fattigvårdsnämndens ledamot är ordförande. Kommissionen antager biträde och protokollsförare.

Instruktion. Fattigvårdsnämndens reglemente för kommissionen den 17 juni 1907, med ändringar den 11 febr. 1908 och 13 febr. 1917.

Ledamöter.

af **Klintberg**, Gertrud M. K., fröken, stadsfullm. (för fattigvårdsnämnden), ordf.; **Ericsson**, C. Th., handlande, **Rossander**, f. Forsgrén, H. Wendela, professorska (för ålderdomshemmen); en vakant (för försörjningsnr.); **Andrén**, J. C., speccerihandlare (för arbetsinr.).

Suppleanter.

Eklund, J. M., målarmästare (för fattigvårdsnämnden), vice ordf.; **Weidenhielm**, C. A., syssloman, **Widskiöld**, J., kamrerare (för ålderdomshemmen); **Petri**, Hj. M., syssloman (för försörjningsinr.); **Nilson**, A. G., direktör (för arbetsinr.).

Biträde och protokollsförare.

Brusén, N. G.

Fattigvårdsnämndens expedition.

Klara västra kyrkogata 3 A, C.; rt. 10 96; st. 80 16; expeditionstid: 10—2.

Instruktioner. Stadsfullmäktiges instruktion för fattigvårdsinspektören den 8 nov. 1898 med ändring den 31 mars 1919. Fattigvårdsnämndens instruktioner för biträdande inspektören den 25 febr. 1919, för ombudsmannen, för vissa befattningshavare vid ombudsmannaexpeditionen, för kamreraren, för aktuarien för pensionsärenden och för vissa andra befattningshavare vid expeditionen den 30 mars 1920, för inventeringsmannen den 23 april 1907 samt för de vid utredningsbyrån (numera remissexpeditionen) anställda tillsyningsmännen den 7 jan. 1902. **Stat år 1920.** Utgifter: 279,000 kr.

Fattigvårdsinspektör (0).

Nordfeldt, A. G. (förordnad t. o. m. d. 12^{1/2} 1929); rt. 40 20; st. 79 02; mottagningstid: fattigvårdsinspektören och biträdande inspektören hava mottagningstid för allmänheten 10—2, då endera av dem alltid kan träffas, fattigvårdsinspektören alltid 12—2.

Biträdande inspektör (15).

Öström, J. N. H.; rt. 139 51; st. 195 31; mottagningstid: se ovan under fattigvårdsinspektören.

Sekreterare

(2,500 kr.; ej å stat).

Wallerstedt, P. G. E.; rt. Norr 554; st. 195 33; träffas säkrast 9.30—10.30.

Ombudsman (15)

(gemensam med hälsovårdsnämnden; av avlöningen utgå 4,050 kr. från fattigvårdsnämnden).

Tersmeden, E. G. B. G.; rt. 66 61; st. 195 34, 218 42; mottagningstid: 10—12.

Ombudsmannens juridiska biträde

(1,500 kr.; ej å stat).

Wahlund, P. F.

Kamrerare (14).

Berg, L. H.; rt. 71 58; st. 243 80.

Aktuarie för pensionsärenden (12)

(gemensam med hälsovårdsnämnden; av avlöningen utgå 2,400 kr. från fattigvårdsnämnden).

Zetterlund, G. E.; rt. 208 38; st. 57 49; mottagningstid: 12—2.

Registrator (12).

Nilson, A.; rt. 72 57; st. 195 32.

Kontorsskrivare vid registret (9).

Östlihn, E. P. N.; **Sundberg**, E. A. E.; **Bäckström**, Anna Ch.; **Marcus**, Nanny A. (se nedan); **Alderin**, E. R. M.

Kontorsskrivare

(2,400 kr.; ej å stat).

Vakant, *tj.* **Peterson**, Greta L. (se nedan).

Bokhållare å ombudsmansexpeditionen (12).

Öström, J. V. H.

Kontorsskrivare å ombudsmansexpeditionen (9).

Carlson, B. A. B.; **Lindquist**, C. G. A.

Kontorsbiträde (7).

Peterson, Greta L., tj. (se ovan), *tj.* **Karlsson**, Vera K. (se nedan).

Kontorsbiträden (5).

Svalling, C. M. E.; **Karlsson**, Vera K., tj. (se ovan), *tj.* **Etzler**, Dagmar C.; **Carlsson**, Emmy A.

Skrivbiträden (4).

Etzler, Dagmar C., tj. (se ovan), *tj.* **Sundberg**, Eivor E. (se nedan); **Spångberg**, Sonja A.; **Ericson**, Ewa H.

E. o. tjänstemän

(1,200—1,800 kr.; ej å stat).

Blanc, O. M. (se nedan); **Johansson**, O. A.; **Brusén**, G. A. O.; **Helin**, M. S.; **Lindqvist**, N. V.; **Thulin**, T. Y.

Extra skrivbiträden.

(1,200 kr.; ej å stat).

Löwgren, Annie M.; **Sundberg**, Eivor E. (se ovan); **Johansson**, L. Ingeborg; **Hallerström**, M. (Greta) E. W.

Inventeringsman

(högst 1,500 kr.; ej å stat).

Edén, K. E.

Förste vaktmästare (6).

Nyström, K. E.

Vaktmästare (4).

Holmström, C. Hj.; **Hansson**, K. J.

Remissexpeditionen.

Klara västra kyrkogata 3 A, n. b. t. h. i porten, C.; rt. 139 50; st. 243 90; expeditionstid: 10—2.

Föreståndare.

Marcus, Nanny A. (se ovan).

Tillsyningsmän (7).

Ek, K. J. F. (delar av Kungsholms förs.); **Sandahl**, Elin E. C. (asylerna för husvillor); **Widholm**, A. J. (Engelbrekts och Adolf Fredriks förs.).

Tillsyningsmän

(1,300 kr.; ej å stat).

Peterson, G. F. (Hedvig Eleonora o. Oscars förs.); **Larsson**, A. (delar av Sofia förs.); **Olsson**, B. F. (delar av Jakobs o. Johannes förs.); **Edmark**, J. V. (hela staden); **Johansson**, A. G. (hela staden); **Larsson**, J. L. (östra Brännkyrka); **Fröberg**, F. A. R. (Katarina förs., 25. o. delvis 14. roten); **Spångberg**, N. J. (Storkyrko- o. Klara förs.); **Erikson**, G. R. (exspektanslön m. m. 3,100 kr.) (hela staden); **Westin**, Hj. (delar av Maria förs., huvudsakligen 19. rot.); **Lindblom**, S. H. (delar av Kungsholms förs.); **Berglund**, G. (Katarina förs., delar av 13., 14. o. 25. rot.); **Handberg**, O. A. L. (Mattens förs., 26. o. delvis 30. rot.); **Bonté**, F. L. (delar av Maria förs., huvudsakligen 16. rot.); **Petersson**, K. J. G. (utan särskilt distrikt); **Blomquist**, f. Hagelthorn, Elisabet A. (Gustav Vasa o. delar av Johannes förs.); **Blanc**, O. M. (se ovan) (delar av Maria förs.); **Andersson**, K. J. G. (Matteus förs., 27. o. delvis 30. rot.); **Strömberg**, K. E. (delar av Kungsholms förs.); **Hellqvist**, N. E. F. (västra Brännkyrka); **Swahn**, K. R. O. (mellersta Brännkyrka); **Bergqvist**, J. E. A. (Bromma förs.); **Sandström**, H. S. (delar av Katarina o. Sofia förs.).

Fn.

*Kurator*¹⁾
(2,400 kr.; ej å stat).

Lovén, N. V.; mottagning: å fattigvårdsnämndens expedition alla vardagar 10—11; rt. 10 96; st. 80 16; dessutom å Rosenlunds ålderdomshem måndagar 1—2, å Sabbatsbergs ålderdomshem tisdagar 1—2, å allmänna försörjningsinrättningen onsdagar 1—2 samt å arbetsinrättningen torsdagar 1—2.

Fattigvårdsnämndens utackorderingsbyrå.

Fleminggatan 22, C.; rt. 40 10; st. 54 24; expeditionstid: 11—3, helgdagsaftnar 11—2.

Sedan år 1889 inom fattigvårdsnämnden väckts förslag om vidtagande av bättre åtgärder för kontrollen å de utackorderades vård än de dittills anlitade och frågan härom hänskjutits till utredning av några av nämndens ledamöter, inkommo dessa med ett omfattande förslag rörande organisationen av utackorderingsväsendet. I överensstämmelse med detta förslag inrättades år 1891 den nuvarande utackorderingsbyrån. Denna har till ändamål att i lämpliga fosterhem, företrädesvis i landsorten, bereda god vård och uppföstran åt minderåriga, som av fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande av fattigvård till byrån remitteras. Fr. o. m. år 1907 tar byrån även befattning med utackordering av vuxna sjuka, sinnesslöa och orkeslösa personer. Byrån skall även utöva tillsyn å de utackorderades vård. I förening med byrån finnes ett barnhem (Fleminggatan 22) för inhyssande av barnen, tills plats hinner åt dem anskaffas. Förutom till Brännkyrka barnhem och Sättra barnkoloni, som stå under utackorderingsbyråns förvaltning, förekommer även utackordering av barn mot avgift till andra hem av mera privat natur, nämligen Degarö tuberkulosehem vid Malsta, Norrgårdens tuberkulosehem och Kungsberga vanförestalt å Svartsjölandet samt reservhemmet vid Nöttesta i Enhörna. Slutligen har utackorderingsbyrån erhållit bemyndigande att fr. o. m. den 1 april 1920 förhyra den i enskild ägo befintliga sinnesslöanstalten Karlslund vid Väsby, varest ett 60-tal sinnesslöa barn kunna beredas anstaltsvård.

Byråns angelägenheter handhas av en styrelse av sju personer, årligen utsedda av fattigvårdsnämnden. Styrelsen tillsätter tjänstepersonal vid utackorderingsbyrån och vid barnhemmen samt antager dessutom annan nödig personal, varibland för varje utackorderingsområde i landsorten lokalombud, som skola uppsöka och föreslå hem, lämpliga för mottagandet av fosterbarn, samt handhava tillsynen över barnen inom distrikten. Lokalombudens verksamhet ävensom

fosterhemmen inspekteras av barnavårdsinspektörerna.

Instruktion. Fattigvårdsnämndens instruktion för styrelsen över Stockholms stads fattigvårdsnämnds utackorderingsbyrå och dess barnhem den 30 mars 1920. Styrelsens instruktioner för: föreståndaren för utackorderingsbyrån den 21 febr. 1902, barnavårdsinspektörerna den 21 febr. 1902 och lokalombuden den 21 febr. 1902. Styrelsens reglemente för utackorderingsbyråns barnhem den 21 febr. 1902. Instruktion för värmeledningsskötaren vid barnhemmet den 21 april 1911. Reglemente för Sättra barnkoloni å Adelsö den 26 maj 1915. Instruktion för lärarinnan vid Sättra barnkoloni den 26 maj 1915.

Stat år 1920. Utgifter: 1,118,900 kr.; inkomster 81,000 kr.

Styrelsens ledamöter.

Bergö, C. J., regementspastor; Blumenthal, G. M., prakt. läkare; Månsson, Gertrud K., fröken, stadsfullm., vice kassavårdare; Ringholm, K. E., direktör, vice ordf., Rossander, f. Forsgrén, H. Wendela, professorska, inspektis för barnhemmen (se nedan); Tillberg, A. Hj., kamrerare, kassavårdare; Wassberg, A., överlärare, ordf.

Utackorderingsbyrån.

Inspektionen.

Förste inspektör (13).

Kihlqvist, J. L.

Andre inspektör (11).

Suwe, N. G.

Tredje inspektör (9).

Lindhagen, Anna J. J., stadsfullm.

Expeditionen.

Föreståndare (10).

Hård af Segerstad, A. Helmi M.

Kassör och redogörare (9).

Pehrsson, Magnhild W. E.

Registrator (7).

Berglind, A. L. Ragnhild.

Kontorsbiträden (5).

Borg, Elsa T.; Horneman, Sally E.

Skrivbiträden (4).

Pehrsson, Ebba V.; Larsson, Eva M.

Vaktmästare (4).

Vakant.

¹⁾ Med uppgift att biträda å fattigvårdsanstalterna intagna understödstagare med bevakande av privata angelägenheter.

Barnhemmet, Fleminggatan 22.

Stat år 1920. Utgifter: 83,360 kr.

Föreståndarinna (6).

Anderson, Ester K.

Biträdande föreståndarinna (3).

Andersson, Ida J. A.

Läkare

(500 kr.; ej å stat).

Erdmann, Th. L.

Tandläkare

(1,500 kr.; ej å stat).

Stene, N. A.

Värmeledningsskötare (4).

Nilsson, E. G., tjl., tff. Svensson, C. B.

Dessutom en *köksförestånderska* (II c) och tio *kvinnliga biträden* (fyra I d, ett I c och fem I b).

Brännkyrka barnhem.

Älvsjö; st. Örby 21.

Efter inkorporeringen av Brännkyrka har utackorderingsbyrån fått övertaga förvaltningen av Brännkyrka barnhem. Hemmet har plats för 28 barn. Då den av barnhemmet disponerade byggnaden i Brännkyrka är föga lämplig för sitt ändamål, kommer hemmet under år 1920 att förflyttas till Lillsjönäs gård i Bromma.

Stat år 1920. Utgifter 28,000 kr.; inkomster 3,500 kr.

Föreståndarinna (4).

Vedelin, Ellen B.

Läkare

(300 kr.; ej å stat).

Drougge, J. A.

Dessutom två *barnsköterskor* (I b) och en *kokerska* (I d).

Sättra barnkoloni.

Sättra, Adelsö, Sthlm 2; st. Adelsö 3.

År 1911 inrättades av fattigvårdsnämnden vid Sättra gård å Adelsö en koloni för sjukliga och klena barn, vilka ej lämpa sig för omedelbar utackordering i enskilda hem. Kolonien omfattar 5 hem och kan mottaga 90 barn. Skolan vid kolonien lyder under folkskoleledningen.

Stat år 1920. Utgifter: 89,280 kr.; inkomster: 1,080 kr.

Föreståndarinna (6).

Wallin, A. W. Minny.

Läkare

(600 kr.; ej å stat).

Berglund, F. E.

Småskollärarinna

(1,400 kr., bostad och värme; ej å stat).

Nyberg, Gerda L. E.

Dessutom fem *vårdarinnor* (3), en *kokerska* (II a), och tio *kvinnliga biträden* (I c).

Församlingarnas fattigvårdsstyrelser.

Inom var och en av huvudstadens territorial-församlingar finnes särskild fattigvårdsstyrelse (med undantag för Jakobs och Johannes, som hava gemensam fattigvårdsstyrelse enligt fattigvårdsnämndens beslut den 15 oktober 1907), vars ledamöter årligen utses av fattigvårdsnämnden till det antal, som nämnden för varje fattigvårdsstyrelse bestämmer. Enligt fattigvårdsnämndens beslut den 17 november 1908 skall dessutom i en var av Storkyrkans, Klara, Kungsholms, Jakobs och Johannes och Katarina fattigvårdsstyrelser finnas tre suppleanter samt i envar av Adolf Fredriks, Gustav Vasa, Matteus, Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars fattigvårdsstyrelser fyra suppleanter (likaledes numera även i Sofia och Maria församlingar). Genom Brännkyrka sockens inkorporering med Stockholm har från och med år 1913 tillkommit fattigvårdsstyrelsen i Brännkyrka församling. Fattigvårdsstyrelsen därstädes består för närvarande av tio ledamöter och tre suppleanter. Genom inkorporeringen av Bromma har fr. o. m. 1916 tillkommit fattigvårdsstyrelse därstädes, bestående av åtta ledamöter med fyra suppleanter. Resp. församlings kyrkoherde var förut självskrivnen ledamot i fattigvårdsstyrelse, men enligt bestämmelserna i den nya fattigvårdslagen äger han numera endast rätt att deltaga i förhandlingarna. Fattigvårdsinspektören bör, om möjligt, övervara fattigvårdsstyrelsernas sammanträden och äger därvid rätt att deltaga i överläggningarna men ej i besluten. För varje år väljer styrelse inom sig ordförande, verkställande direktör och kassaförvaltare; dock kunna två av dessa befattningar hos samma person förenas. Styrelse tillkommer att utöva den närmaste och omedelbara tillsynen över och omvårdnaden om de fattiga inom församlingen samt, där sådant är för styrelsen medgivet, själv vidtaga eller i annat fall hos fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande av fattigvård föreslå de åtgärder, som av behovet påkallas.

De undersökningar, som erfordras för vinlande av tillförlitlig upplysning rörande hjälp-sökande, verkställas av särskilt anställda tillsyningsmän (se under fattigvårdsnämndens expedition); styrelsen dock obetaget att åt någon av sina ledamöter eller suppleanter uppdraga sådan undersökning. Efter eget beprövande må styrelsen meddela hjälpbehövande nödortfigt understöd i mat och ved, så ock åt barn inom skolåldern, som i anseende till brist på kläder eller skodon förhindras att bevista folkskola, låta anskaffa oundgängligen nödig beklädnad.

Fn.

Kan nöden ej på nu angivna sätt avhjälpas eller prövas den behövande lämpligare böra på annat sätt understödjas, skall styrelsen hos fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande av fattigvård göra hemställan om den åtgärd, som styrelsen kan finna ändamålsenligast. Är nöden trängande, må styrelsen lämna tillfälligt understöd i penningar eller vidtaga annan åtgärd för tiden intill dess delegerade hunnit i ärendet besluta. Penningunderstöd, som fattigvårdsnämndens delegerade beviljat, utdelas i närvaro av minst en bland styrelsens ledamöter samt styrelsens redogörare. Fattigvårdsstyrelsen ombesörjer jämväl förvaltningen och den rätta användningen av alla till församlingens enskilda fattigvård anslagna donationer och övriga tillgångar. Styrelsen har ordinarie sammankomst minst en gång i varje månad. Verkställande direktören åligger att tillse och vaka över verkställigheten av styrelsens beslut.

Uti en del av de år 1907 efter de gamla Adolf Fredriks och Hedvig Eleonora församlingars tredelning nybildade sex fattigvårdsstyrelserna har sedan nämnda år på grund av fattigvårdsnämndens beslut på försök tillämpats ett blandat tjänstemanna- och vårdaresystem. Ifrågvärande församlingar äro i fattigvårdshänsende uppdelade i distrikt med en av fattigvårdsstyrelsens ledamöter som föreståndare. När ansökning om understöd inkommit till fattigvårdsstyrelsen, överlämnas ärendet till undersökning av såväl distriktsföreståndaren som den avlönade tillsyningsmannen, vilkas undersökningar komplettera varandra. Efter verkställd undersökning föredrages ärendet inför fattigvårdsstyrelsen in pleno, varefter detsamma, om det skall bli föremål för delegerades för beviljande av fattigvård avgörande, genom verkställande direktören ditt översändes.

Med fattigvårdsnämndens tillstånd äger fattigvårdsstyrelse att med diakonissanstalten i Stockholm träffa avtal om anställande av diakonissa till biträde. Diakonissan har till huvudsaklig verksamhet att övervaka, att tilldelat understöd behörigen användes samt i sådant syfte vara verkställande direktören behjälplig. Diakonissor äro f. n. anställda hos samtliga fattigvårdsstyrelser med undantag för Jakob och Johannes samt Bromma, där i stället kvinnliga biträden, fattigvårdssystrar, äro anställda. I Brännkyrka församling finnes en diakonissa och en fattigvårdssyster. De två fattigvårdssystrar, som finnas i Bromma församling, äro gemensamma för hälsovårds- och fattigvårdsnämnderna (jfr sid. 121).

Reglemente m. m. Reglemente för fattigvården i Stockholms stad, antaget av stadsfullmäktige den 17 maj 1920. Grunder för understödsfrågors behandling av församlingarnas fattigvårdsstyrelser, antagna av fattigvårdsnämnden den 11 febr. 1919. Instruktion för de biträdande tjänstemännen hos fattigvårdsstyrelserna i Stockholm, föredragen inför verkställande direktörerna den 30 mars 1903. Instruktion för diakonissor i fattigvårdens tjänst, föredragen inför verkställande direktörerna den 13 dec. 1900.

Stat år 1920. Utgifter: 2,161,400 kr.; inkomster: 502,800 kr.

Avlöningar m. m. Verkst. direktör: till skrivbiträde 300—800 kr. Redogörare och protokollsförare: 1,000—1,400 kr. Vaktmästare: 200—400 kr. Diakonissa: fattigvårdsstyrelse erlägger årligen till diakonissanstalten för varje diakonissa 1,000 kr. samt utbetalar till diakonissan högst 960 kr. i kostpenningar jämte dyrtidstillägg härå med 480 kr., varjämte styrelsen bekostar bostad och bränsle samt lämnar bidrag till spårvägsresor. Fattigvårdssystrarna avlönas i Jakobs och Johannes (se ovan) med 1,080 kr. jämte bostad och bränsle samt spårvägspenningar och i Brännkyrka och Bromma med 1,100—1,200 kr. jämte bostad och bränsle samt 144—240 kr. för år till respenningar. Till fattigvårdssystrarna i Bromma utgår halva avlöningen från hälsovårdsnämnden (jfr sid. 121).

Storkyrkoförsamlingens fattigvårdsstyrelse.

Stortorget 1 (ingång Köpmangatan 26), St.; rt. 70 71; st. Brunkeb. 1381; expeditiöns-tid: tisdagar och fredagar 9—10.

Ledamöter.

Axelsson, Lilly M., fröken; **Eklund, J. M.**, målarmästare, vice ordf. och verkst. dir.; **Fleetwood, R. A. S.**, frih., ridarhuskamrerare; **Mörner, A. K.**, komminister; **Schalin, C. A.**, grosshandlare; **Welinder, N. J.**, vice pastor, ordf.

Suppleanter.

Eriksson, C. R., järnhandlare, vice verkst. dir. och kassaförvaltare: **Jordman, E.**, ombudsman; **Thour, f. Andersson, Alma M.**, fru.

Redogörare, protokollsförare och skrivbiträde.

Öström, J. V. H.

Vaktmästare.

Andersson, f. Abrahamsson, I. Charlotta.

Diakonissa

(gemensam med Klara fattigvårdsstyrelse).

(Träffas *Köpmangatan 26, St.*: måndagar tisdagar, torsdagar och fredagar 9—10; *Klara östra kyrkogata 3, C.*: onsdagar 9—10; *Sko-makaregatan 30* (bostaden): lördagar 8—10.)
Hansen, Olga L. A.

Klara församlings fattigvårdsstyrelse.

Klara östra kyrkogata 3, C.; rt. Norr 164; st. Brunkeb. 1890; expeditionstid: onsdagar 9—10.

Ledamöter.

Andersson, B. J. F., ingenjör, ordf.; Blom, A. P. R., byggnadsingenjör, vice ordf.; Carlsson, C. A., maskinist, kassaförvaltare; Laurent, f. Bergstrand, Lilly J. C., doktorinna, vice verkst. dir.; Nyström, E. G., med. dr.; Thulin, E. L., handlande, verkst. dir.

Suppleanter.

Horney, H. Amanda, fru; Dahlström, J. F. A., maskinist; Feychting, R. H., järnkramhandlare.

Redogörare och protokollsförare.

Björkman, E. G. I.

Vaktmästare.

Karlson, J. W.

Diakonissor.

Hansen, Olga L. A. (gemensam med Storkyrkoförsamlingen, träffas å expeditionen på expeditionstid, se ovan); Hansson, Ingeborg (församlingsdiakonissa).

Kungsholms församlings fattigvårdsstyrelse.

Garvaregatan 2, C.; st. Kungsh. 41; expeditionstid: tisdagar och fredagar 9,30—10,30.

Ledamöter.

Björkman, O. F. E., direktör, verkst. dir.; Fristedt, J. Maria, folkskollärarinna; Geijer, B. O., f. d. grosshandlare, ordf. och kassaförvaltare; Karlsson, A. F., järnarbetare; Larsson, C. V. kyrkoherde; Olsson, N. M., skomakeriåldkare, vice verkst. dir.; Seedoff, A. M. A., fabriksförvaltare.

Suppleanter.

Etzler, C. L. Johnson, predikant, vice ordf.; Lundberg, J. P., krigskassör, vice kassaförvaltare; Simson, C. G:son, filare.

Redogörare och protokollsförare.

Lindeberg, A.

Vaktmästare.

Spångberg, O. C.

Diakonissor.

Björklund, Ida S.; Nilson, Ester A. K.

Dessutom ett skrivbiträde.

Adolf Fredriks församlings fattigvårdsstyrelse.

Vallingatan 24, C.; rt. Norr 539; st. 24237; expeditionstid: tisdagar och fredagar 9—10.

Ledamöter.

Appelqvist, J. A., direktör; Boström, Clara G., fröken, verkst. dir.; Carlson, C. G., fabrikör; Hasselrot, C. R., kyrkoherde; Hellgren, R. W., arkitekt; Lagergren, C. H., grosshandlare, ordf.; Malmqvist, C. P., sadelmakare, kassaförvaltare; Westerberg, C. G. A., disponent, vice verkst. dir. och vice kassaförvaltare.

Suppleanter.

Berggren, A., målarmästare; Rosengren, J. A., prakt. läkare; Gagner, H. Marie-Louise Ch., seminarielektor; Kämpe, K. A., ombudsman, stadsfullm.

Redogörare och protokollsförare.

Ekman, A.

Skrivbiträde och diakonissa.

Schultz, Ebba.

Vaktmästare.

Strömberg, Alma C. G.

Gustav Vasa församlings fattigvårdsstyrelse.

Västmannagatan 63, Va.; rt. och st. 5392; expeditionstid: måndagar och torsdagar 9—10.

Ledamöter

Carli, E. J., överlärare; Fegth, J. P., bruksägare, verkst. dir. och kassaförvaltare; von Friesen, F. H., kamrerare, ordf.; Hallberg, H. E., kyrkoherde; Lindberg, G. E., f. d. hamnfogdeinspektör; Månsson, Gertrud K., fröken, stadsfullm.; Sjögren, P., fabrikör, vice ordf.; Öhtin, J. G., direktör.

Suppleanter.

Hallström, K. I. F., snickare; Heimbürger, Hj., civilingenjör; Törnfeldt, f. Holmbäck, H. Martina, fru; Lindholm, E. M., disponent.

Redogörare, protokollsförare och skrivbiträde.

Hagberg, C. E.

Vaktmästare

Johnsson, Amanda Ch.

Diakonissor

(gemensamma för fattigvårdsstyrelsen och församlingen).

Norrbom, Karin M.; Johansson, Ruth H. G.

Fn.

Fn. Matteus församlings fattigvårdsstyrelse.

Västmannagatan 92, Va.; rt. 115 11; st. 336 35; expeditionstid: tisdagar och fredagar 9—10.

Ledamöter.

Almström, K. W., disponent; Berglund, A. A. T., kyrkoherde, vice ordf.; Carlson, H. J., föreståndare för stadsmissionens barnhem; Hallström, f. Peterson, Anne Marie, rektorska; Hoffsten, C. F., magasinshöfd; Sandberg, H. T., f. d. bokauktionskommissarie, ordf. och verkst. dir.; Svensson, K. F. I., verkst. dir., vice kassaförvaltare; Westman, K. A., disponent, kassaförvaltare och vice verkst. dir.; Östlund, f. Lundgren, Agda M., fru.

Suppleanter.

Ekström, Karolina Ch., fröken; Falk, C. J., järnarbete; Wallin, H. E., kassör; Alexandersson, Ingrid M., lärarinna.

Redogörare och protokollsförare.

Jacobson, T. A.

Vaktmästare.

Gunnarson, C. E.

Diakonissa.

Svensson, Ebba O.

Dessutom ett skrivbiträde.

Jakobs och Johannes församlingars fattigvårdsstyrelse.

Regeringsgatan 74 B, 1 tr. ö. g., C.; rt. 27 29; st. 159 44; expeditionstid: tisdagar och fredagar 9—10.

Ledamöter.

Brandt, J. Th. I., f. d. kapten, verkst. dir.; Grönwall, J. K. (Hanna), hembiträde, stadsfullm.; Hammarsten, F., kyrkoherde; Lignell, E., komminister, vice kassaförvaltare; Lindberg, A. W., kamrerare; Sifvert, A. V., järnkramhandlare, vice verkst. dir. och kassaförvaltare; Sjögren, J. V., telefonmontör; Wassberg, A., överlärare, ordf.; Öhman, K., kyrkoherde.

Suppleanter.

Sehardt, C., med. dr.; Vigren, O. R., mek. arbetare; Johansson, K., möbelsnickare.

Redogörare, protokollsförare och skrivbiträde.

Petterson, A. Bertha M.

Vaktmästare.

Ehnqvist, A. F.

Fattigvårdssyster.

Andersson, C. (Lina).

Engelbrekts församlings fattigvårdsstyrelse.

Valhallavägen 61, Ö.; rt. Östern. 10 16; st. 217 42; expeditionstid: måndagar och torsdagar 9—10.

Ledamöter.

Andersson, H. R., hamnmästare; Branzell, A., överlärare; von Hermansson, Anna K., fröken, verkst. dir.; Johansson, A., verkst. dir., vice kassaförvaltare; Lind, G. H., trädgårdsdirektör, ordf.; Lindhagen, L. T., kyrkoherde, vice ordf.; Tillberg, A. Hj., kamrerare, kassaförvaltare; Wickström, C. T., cementarbetare.

Suppleanter.

Andersson, E. V., förrädmästare; Fürstenberg, f. Jakobson, Mary B., fru; Holmgren, K. G., kamrerare, vice verkst. dir.; Åkerman, G. A., kansliråd.

Redogörare, protokollsförare och skrivbiträde.

Nilson, A.

Vaktmästare.

Petterson, f. Gustafsson, Anna M.

Diakonissa.

Mellin, Jetty H. E.

Hedvig Eleonora församlings fattigvårdsstyrelse.

Kommendörsgatan 30, Ö.Dj., (ingång för hjälpsökande från Artillerigatan 29 & 31); rt. Östern. 7 73; st. Östern. 2 91; expeditionstid: onsdagar och lördagar 9—10.

Ledamöter.

Bergendahl, A., f. d. kontorschef, kassakontrollant; Hernmarck, C. G., kammarrättsråd, ordf.; Hult, Ellen C., fröken, vice kassakontrollant; Johnson, E. R., generalkonsul; Källander, A. J., kyrkoherde, stadsfullm.; Larsson, C. F., direktör, kassaförvaltare; Ohlsson, A., civilingenjör, vice kassaförvaltare; Wissnell, E. F., revisor, verkst. dir.

Suppleanter.

Carlsson, f. Lindskog, Anna R., fru, stadsfullm.; von Hedenberg, R. E. H., revisor; Stridsberg, W., prakt. läkare; Ohlsson, J. P., kakelugnsmakare.

Redogörare, protokollsförare och skrivbiträde.

Tillberg, A. Hj.

Vaktmästare.

Johansson, Elin.

Diakonissa.

Nisbeth, Amelie A.

Oscars församlings fattigvårdsstyrelse.

Banérgatan 25, Ö. Dj.; st. 230 25; expeditionstid: tisdagar och fredagar 9—10.

Ledamöter.

Alexanderson, A. Sophie-Louise, lärarinna; Barthelson, f. Werner, I. J. Maria, änkefru; Bengtson, H. G. V., kyrkoherde, ordf.; Eklund, J. L., fabrikör, vice ordf.; Gezelius, A., apotekare; Indebetou, C. D. G., direktör; Rosengren, Karolina M., f. d. folkskollärarinna, vice verkst. dir.; Sjögren, G. M., grosshandlare, kassaförvaltare; Wedberg, Ebba Ch., fröken, verkst. dir.

Suppleanter.

Konradson, A. F., arbetsförman; Jonsson, K. J., snickeriarbetare; Sandberg, O. Th., musikkdirektör; Leijonhufvud, E. Elisabeth, fröken.

Redogörare och protokollsförare.

Peterson, G. F.

Vaktmästare.

Färnström, f. Nilsson, Th. Maria.

Diakonissa.

Nylander, Anna V.

Dessutom ett skrivbiträde.

Katarina församlings fattigvårdsstyrelse.

Götgatan 38, Sö.; st. 138 13; expeditionstid: tisdagar och lördagar 8,30—9,30.

Ledamöter.

Blomberg, A. W., grosshandlare; Johansson, J. A., restauratör; Landquist, C. A. E., kyrkoherde; Lundahl, Fr., apotekare, ordf. och verkst. dir.; Nilsson, F. O. V., bageriiddkare, stadsfullm., vice verkst. dir.; Sjöberg, G., silverarbetare; Söderström, A. F., skeppsstuvare, kassaförvaltare.

Suppleanter.

Beckstrand, Stina J., folkskollärarinna; Piehl, C. G. F., direktör; Hedström, N. W., grosshandlare.

Redogörare och protokollsförare.

Moëll, J. O. H. N.

Vaktmästare.

Widlund, Signe M.

Diakonissa.

Andersson, A. L. (Lisen).

Dessutom ett skrivbiträde.

Sofia församlings fattigvårdsstyrelse.

Fn.

Bondegatan 74, Sö.; st. 34 25; expeditionstid: tisdagar och fredagar 8,30—9,30.

Ledamöter.

Funch, J., grosshandlare, kassaförvaltare; Hallgren, L. G., järnkramhandlare, stadsfullm., ordf.; Klefbeck, E. A., kyrkoherde, stadsfullm.; Ljungberg, P. G. L., handelsarbetare; Löfgren, f. Swanberg, Anna, änkefru; Thelander, F. A. V., disponent, verkst. dir.; Wihlander, A. G., överlärare, vice ordf. och vice verkst. dir.

Suppleanter.

Frykman, E. Signe Ch., fröken; Liljebäck, E. S., tapetserare; Kessler, H. O., direktör; Pettersson, C. A., handlande.

Redogörare och protokollsförare.

Björkman, C. A. J.

Vaktmästare.

Andersson, f. Bengtsson, Selma Ch.

Diakonissa.

Löfgren, Maria C.

Dessutom ett skrivbiträde.

Maria församlings fattigvårdsstyrelse.

Krukmakaregatan 22, Sö.; rt. 55 83; st. 318 52; expeditionstid: tisdagar och fredagar 8,30—9,30.

Ledamöter.

Lundevall, A. E., handlande, kassaförvaltare; Montelius, f. Reuterskiöld, Agda G. D. A., professorska; Nilsson, G. E. E., handlande, verkst. dir.; Runö, J. O., tf. överlärare; Simonsson, O. F., f. d. disponent; Wassén, C., disponent, ordf.; Wickberg, T. W., tulltjänsteman.

Suppleanter.

Skoglund, P. E., direktör; Widtskiöld, J., kamrerare, vice verkst. dir.; Öhrström, J. A., fabrikör; Andersson, K. E., filare.

Redogörare, protokollsförare och skrivbiträde.

Zetterlund, G. E.

Vaktmästare.

Andersson, Emma Ch.

Diakonissor.

Wållgren, Anna K.; Odahl, Maria A.

Fn. Brännkyrka församlings fattigvårdsstyrelse.

Kommunalhuset, Liljeholmen; rt. Liljeholmen 51; st. Liljeholmen 60; expeditionstid: tisdagar och fredagar 8,30—9,30.

Ledamöter.

Ekstam, A., arrendator; **Hinderson, L. H.** son, ingenjör; **Lindskog, H. J.**, kyrkoherde, vice ordf.; **Magnusson, E.**, förtroendemän, vice kassaförvaltare; **Mild, C. A.**, syssloman, verkst. dir.; **Pettersson, Elvira A. L.**, småskollärarinna; **Sandeborg, M. O.**, slakthusdirektör, ordf.; **Söderberg, N. E.**, handelsträdgårdsmästare, stadsfullm.; kassaförvaltare; **Uddin, K. J. R.**, pastor, vice verkst. dir.; **Wallin, J. A.**, tf. uppbördsman.

Suppleanter.

Lundh, J. A., folkskollärare; **Ericsson, A.**, stationsinspektör; **Sandberg, C. A. J.** son, förman.

Redogörare, protokollsförare och skrivbiträde.

Öström, J. N. H.

Vaktmästare.

Englund, Alma E. (Liljeholmen).

Diakonissa.

Persson, Ingeborg (Liljeholmsdistriktet).

Fattigvårdssyster.

Breden, Ingeborg Ch. (Älvsjödistriktet).

Bromma församlings fattigvårdsstyrelse.

Ullsunda slott, Kungsholms villastad; rt. Äppelvikens 58; st. Ullsunda 82; expeditionstid: fredagar 9—10.

Ledamöter.

Bergqvist, J. A., folkskollärare, vice ordf.; **Bergstedt, Nanny M.**, fröken; **Bergstedt, P.**, ingenjör, stadsfullm., verkst. dir. och kassaförvaltare; **Eriksson, A. G.**, järnarbetare; **Gerdelius, J.**, organist, ordf.; **Gustafson, F. E.**, husägare, vice verkst. dir. och vice kassaförvaltare; **Svensson, M. Th. K.**, kyrkoherde; **Winberg, E. G.**, stenhuggare.

Suppleanter.

Ericsson, P. E., lagerchef; **Borgh, Greta M.**, skolkösklärrädd; **Borgström, f. Holmgren, Elin, fru;** **Wandel, B. E. L.**, förman.

Redogörare, protokollsförare och skrivbiträde.

Marcus, Nanny A.

Fattigvårdssystrar

(gemensamma för hälsovårds- och fattigvårdsnämnderna).

Rasmusson, Anna E. (östra distr.); **Klefback, Sigrid M.** (västra distr.).

Vaktmästare.

Carlsson, f. Vinqvist, S. Maria.

Stockholms stads ålderdomshem.

Ålderdomshemmen hava till ändamål att till vård och underhåll emottaga sådana till Stockholms kommun hörande nödställda, som i följd av hög ålder, bräcklighet eller annan fortfarande anledning äro i behov av ständig hjälp och genom hedrande vandel gjort sig förtjänta att intagas å sådant hem. Ålderdomshemmen hava sedan 1913 års ingång gemensamt styrelse, bestående f. n. av elva men fr. o. m. år 1921 av högst sju ledamöter, vilka jämte suppleanter till det antal, fattigvårdsnämnden bestämmer, årligen utses av fattigvårdsnämnden. För varje år väljer styrelsen inom sig ordförande, vice ordförande och kassaförvaltare. Styrelsen har till sitt biträde för vart och ett av hemmen en syssloman, tillika kamrerare och föreståndare. Styrelsen antager dessutom andra erforderliga biträden.

Intagning å hemmen sker till följd av remiss från fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande av fattigvård.

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för Sabbatsbergs ålderdomshem samt Rosenlunds ålderdomshem med Oscars och Sofias guldbryllupshem för åldriga makar den 30 mars 1920.

Styrelsens ledamöter.

Björkman, O. F. E., direktör, vice kassaförvaltare för Sabbatsbergs ålderdomshem; **Eklund, J. M.**, målarmästare, vice kassaförvaltare för Rosenlunds ålderdomshem; **Elméus, C. K. J.**, arkitekt; **Ericsson, C. Th.**, handlande, kassaförvaltare för Rosenlunds ålderdomshem; **Johansson, C. O.**, fabrikör, kassaförvaltare för Sabbatsbergs ålderdomshem; **Lagergren, C. H.**, grosshandlare, ordf.; **Lundahl, Fr.**, apotekare, vice ordf.; **Netzel, Sigrid H.**, fröken; **Nilsson, F. O. V.**, bageriäddare, stadsfullm.; **Rossander, f. Forsgren, H.** Wendela, professorska; **Widtskiöld, J.**, kamrerare.

Protokollsförare

(500 kr.; ej å stat).

Almgren, G. E.

Sabbatsbergs ålderdomshem.

Torsgatan 32, Va.; rt. 86 06; st. 71 40; expeditionstid: 9—4.

Sedan år 1737 beslut fattats om uppförande av fattighus för de olika församlingarnas fattiga

och en fond bildats för ändamålet, inköptes år 1751 ett från Rörstrand avsköndrat område, benämnt Sabbatsberg, och dit förlades till en början ett fattighus för Storkyrkoförsamlingen. Efter hand uppbyggdes där fattighus även för övriga församlingar. År 1859 beslöt dåvarande stadsnämnden en centralisering av anstaltsvården. De norra församlingarnas fattiga började successivt överföras till Sabbatsberg. En särskild styrelse utsågs för denna anstalt år 1865 och efter diverse nybyggnader öppnades den nya »Sabbatsbergs fattighusinrättning» den 10 juni 1872. Benämningen å anstalten ändrades 1898 till Sabbatsbergs ålderdomshem. Hemmet har f. n. 840 platser.

Vid Sabbatsberg fanns redan 1764 en brunnsinrättning, och 1807 inrättades i samband därmed ett brunnslasarett. Dessa institutioner, som emellertid icke äro av kommunal natur, finnas ännu kvar.

Instruktion. Styrelsens instruktion för sysslomannen och predikanten den 6 nov. 1865.

Stat år 1920. Utgifter: 530,550 kr.; inkomster: 280,000 kr.

Syssloman och kamrerare (13).

Weidenhielm, C. A.; träffas säkrast 10—12.

Predikant (12)

(tjänstgör även vid Sabbatsbergs sjukhus, därifrån halva avlöningen utgår).

Wolfbrandt, E. G.

Skribiträde (4).

Ekholm, Thyra V.

Organist och försångare

(400 kr.; ej å stat).

Selander, Anna Ch.

Läkare

(1,500 kr.; ej å stat).

Schager, K. V. F.

Maskinist (6).

Ekholm, K. Hj.

Vaktmästare (6).

Olsson, K. J.

Sjukvårdsförestånderskor (4).

Lundin, Anna M.; Othberg, Emma E.

Köksförestånderska (4).

Lundstedt, Emma D.

Dessutom en värmeledningsskötare (4), en portvakt (3), en baderska (2), en dräng (III a), två första sköterskor (II b), sexton sköterskor (I d), en kokerska för privatköket (II c), en överkokerska (II c), tre kokerskebiträden (två I d, en I b) samt en tvätterska (I d).

Rosenlunds ålderdomshem.

Skånegatan 1, Sö.; rt. 12 09; st. 311 06; expeditionstid: 8,30—3,30 (lördagar 8,30—3).

Den år 1859 beslutade centralisationen av fattigvårdsanstalterna (se ovan under Sabbatsbergs ålderdomshem) genomfördes för de södra församlingarnas del först långt senare. Det be-
drövliga tillstånd, i vilket de södra fattighusen befunno sig, föranledde väl år 1874 ett fattigvårdsnämndens beslut om upprättande av ett nytt fattighus på söder, men först 1888 kom ett dylikt till stånd i och med uppförandet i kv. Vattenpasset av Södermalms fattighus, var-
efter Maria och Katarina fattighus indrogas.

Rosenlunds ålderdomshem, som anstalten år 1898 började benämnas, har efter en större tillbyggnad, avslutad år 1906, numera plats för omkring 1,200 personer.

Instruktioner. Styrelsens instruktion för sysslomannen den 1 mars 1889. Instruktion för predikanten den 14 juni 1888. Instruktion för läkaren den 13 nov. 1901.

Stat år 1920 (för Rosenlunds ålderdomshem och guldbröllopshemmet). Utgifter: 896,800 kr.; inkomster: 479,000 kr.

Syssloman och kamrerare (13).

Broman, H. V.; träffas säkrast 8,30—10,30.

Bokhållare (9).

Pehrsson, C. H.

Skribiträde (4).

Löfroth, A. Elisabet.

Predikant

(1,400 kr.; ej å stat).

Lindeberg, E. W.

Organist och försångare

(400 kr.; ej å stat).

Runö, J. O.

Läkare

(2,100 kr.; ej å stat).

Nylin, E. W. A.

Maskinist (7).

Hjertqvist, A. N:son.

Vaktmästare (6).

Jansson, I. G.; Fagerkrants, S. M.

Sjukvårdsförestånderskor (4).

Frykholm, Emma; Sättergren, Erika Ch.; Hagman, Tora A. A.; träffas säkrast 11,30—12.

Köksförestånderska (4).

Jansson, Ch. Charlotta.

Dessutom två värmeledningsskötare (4), en vaktmästare (4), en baderska (2), elva köksbiträden (två II c, två I d och åtta I b), nitton kvinnliga biträden (sköterskor) (tre II c och sexton I d) samt en tvätterska (II c).

En. Oscars och Sofias guldbrölloppshem för åldriga makar (>guldbrölloppshemmet.).

Skånegatan 1, Sö.; st. Söder 73 09.

Med anledning av den förestående femtiårsdagen av konung Oscar II:s och drottning Sofias förmåning beslöt stadsfullmäktige den 1 juni 1907 att till beredande av ett hem för fattiga, åldriga makar anslå ett belopp av 200,000 kr. samt anhålla hos deras majestäter, att ifrågasvara hem finge bära namnet »Oscars och Sofias guldbrölloppshem för åldriga makar», ävensom att uppdraga åt fattigvårdsnämnden att uppgöra närmare förslag till hemmets åstadkommande. Framställningen i namnfrågan bifölls, och under åren 1909 och 1910 framlade fattigvårdsnämnden flera olika förslag för hemmets förläggande, dels till trakten av Sabbatsbergs ålderdomshem, dels till trakten av Rosenlunds ålderdomshem. Den 20 februari 1911 beslöt stadsfullmäktige hemmets förläggande till kv. Vinkeln i omedelbar närhet av Rosenlunds ålderdomshem och anslog samtidigt utöver de förut fonderade medel, vad som behövdes att utfylla den till 410,500 kr. beräknade byggnadskostnaden. Hemmet, som har plats för 80 par åldringar, öppnades den 1 oktober 1913.

Reglemente. Reglemente för »Oscars och Sofias guldbrölloppshem för åldriga makar», fastställt av fattigvårdsnämnden den 12 maj 1914.

Stat år 1920. Se ovan under Rosenlunds ålderdomshem.

Syssloman och kamrerare.

Se ovan under Rosenlunds ålderdomshem.

Läkare.

Se ovan under Rosenlunds ålderdomshem.

Sjukvårdsförestånderska (4).

Ericson, Elin M.; st. Söder 73 09.

Dessutom en *värmeledningsskötare* (4) och tre *kvinnliga biträden* (en II b och två I d).

Stockholms stads allmänna försörjningsinrättning.

Fleminggatan 22, C.; rt. 56 03, 56 67, 89 56 (östra sjukhuset), 25 75 (västra sjukhuset), 96 91 (sinnessjukavdelningen), 49 92 (kroppssjukavd. i försörjningshuset); st. 69 79, 98 35 (östra sjukhuset), 64 84 (västra sjukhuset), 96 91 (sinnessjukavdelningen); expeditionstid: 8,30—4 (lördagar och helgdagsaftnar 8,30—2); ang. särskilda avdelningar och filialer se nedan.

Stockholms stads allmänna försörjningsinrättning daterar sin uppkomst från tiden närmast efter den nya kommunalordningens införande. Vid denna tid hade huvudstaden två s. k.

arbets- och försörjningsinrättningar, den ena å Norr (>Grubbens gårde» å Kungsholmen), den andra å Söder (den s. k. »Dihlströmska inrättningen»). Redan år 1864 ombildades dessa, den förra till försörjningsinrättning, den senare till arbetsinrättning. Till försörjningsinrättningen överflyttades 1878 de militärhjon, som efter upplösningen av den provisoriska militärförsörjningsinrättningen i Stockholm 1851 övertagits och dittills vårdats i en särskild anstalt Stockholms stads militärförsörjningsinrättning. De överflyttades sedermera till arbetsinrättningen.

Försörjningsinrättningen har till ändamål att emottaga och vårda sådana nödställda, vilka icke lämpligen kunna vårdas eller understöddas i hemmet och ej heller lämpligen kunna utackorderas. Även må, där förhållandena sådant medgiva, å inrättningen intagas sådana personer, vilkas vård och underhåll helt eller delvis bekostas av dem själva eller av annan. Å anstalten tillredas dessutom de matportioner, som av kommunen genom fattigvårdsstyrelserna utdelas till behövande å Kungsholmen, Norr- och Östermalm. Inrättningens vård är anförtrödd åt en styrelse bestående av högst sju ledamöter, som av fattigvårdsnämnden årligen utses. Styrelsen väljer inom sig för varje år ordförande och vice ordförande samt kassaförvaltare. Styrelsen antager syssloman och övrig nödig personal; överläkarna antagas dock av fattigvårdsnämnden. Sysslomannen är inrättningens föreståndare samt äger att utöva den styrelsen tillkommande tillsynen över de å inrättningen intagna. Intagning sker allenast efter remiss av fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande av fattigvård. Den vid försörjningsinrättningen befintliga arbetsavdelningen för kvinnor gäller fr. o. m. år 1919 och tillsviðare såsom arbetshem (för kvinnor) jämlikt § 33 i nya fattigvårdslagen. (Ang. arbetshem för män se nedan under arbetsinrättningen.)

Försörjningsinrättningens *huvudavdelning* är belägen å Kungsholmen, Fleminggatan 22, och upptager med tillhörande gårdar och planteringar större delen av kvarteret Tegelslagaren mellan nämnda gata och Klaraviken. Antalet platser å inrättningen uppgår till omkring 1,600. Huvudavdelningen är fördelad i tvenne underavdelningar, vanligen benämnda *försörjningsavdelningen* och *sjukavdelningen*. Den förra har 205 platser. Sjukavdelningen har återigen tvenne underavdelningar, nämligen avdelningen för kroppssjuka och avdelningen för sinnessjuka. Sängplatserna å dessa sjukavdelningar utgöra resp. 1,009 och 387. Försörjningsinrättningens sjukavdelning är huvudstadens största sjukvårdsinrättning.

Utom huvudavdelningen har försörjningsinrättningen åtta *filialer*, nämligen filial I vid Kungsholmsgatan 39 (108 platser för kvinnor), filial II vid Lilla Gråbergsgatan 1 & 3 (103 platser), filial III Bondegatan 40 (114

platser), filial IV Bondegatan 23 (188 platser), filial V Tjårhovsgatan 28 (97 platser för män), filial VI Årsta (90 platser), filial VII Ålvsjö (30 platser) samt filial VIII Bromma (40 platser). Filialen vid Tjårhovsgatan, som förut varit nattasyl för husvilla, och filialerna vid Bondegatan 40 och Lilla Gråbergsgatan äro nya, daterande sig från åren 1906 och 1907. Filialerna vid Årsta och Ålvsjö datera sig från Brännkyrka kommuns införlivande med Stockholms stad fr. o. m. år 1913 och filialen i Bromma från kommunens inkorporerande med 1916 års ingång. Å filialen Bondegatan 23 intagas nu, sedan asylen Brännkyrkagatan 11 upphört, även husvilla kvinnor, som remitterats till försörjningsinrättningen.

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för Stockholms stads allmänna försörjningsinrättning den 30 mars 1920. Instruktion och ordningsregler för tjänstemän och betjånte den 16 nov. 1898.

Stat år 1920. Utgifter: 2,121,300 kr.; inkomster: 717,000 kr.

Styrelsens ledamöter.

Eklund, K., tjänsteman, stadsfullm.; **Jakobsson, U. G. W.**, roteman; **Lindqvist, F. L.**, föreståndare, vice ordf.; **Lybeck, J. A.**, kammarrättsråd, ordf.; **Seedoff, A. M. A.**, fabriksförvaltare; **Wellin, Bertha**, sjuksköterska, stadsfullm.; en vakant.

Protokollsförare

(600 kr.; ej å stat).

Gahn, C. H.

Syssloman och föreståndare (15).

Petri, H. J. M.; rt. 56 03, 56 67; st. 69 79; mottagningstid: 9—11.

Predikant (12).

Etzler, C. L. Johnson.

Organist och försångare

(500 kr.; ej å stat).

Nordqvist, G. L.

Kassör (10).

Malmström, A.

Förrådsbokhållare (10).

Rydberg, O. J.

Bokhållare (9).

Holst, K. F.; **Valdén, G. F.**, tjl., tjf. **Wetterholm, E. J.**; **Grill, C.**; **Boman, G. S.**

Kontorsbiträden (5).

Löfroth, Edith L. C.; **Isaksson, Judit R.**

Maskinist (9).

Larsson, V.

Biträdande maskinister (7).

Brokvist, A. G.; **Carlsson, G. V.**; **Johnsson, S. A.**; **Hallström, O. H.**

Trädgårdsmästare (8).

Johansson, K. R.

Vaktmästare (6).

Weber, P. O.; **Olsson, E.**; **Engström, G. H.**; **Nordin, F. A.**; **Falk, A. L.**; **Allard, A. G.**; **Svedberg, A.**; **Svensson, J. A.**; **Lindström, L.**; **Eriksson, A. G. E.**; **Lindquist, K. Dorotea.**

Tvätt- och arbetsförestånderska (4).

Svanström, Wendla M.

Köksförestånderskor (4).

Anderson, Elin A.; **Lind, Hilma C.**

Dessutom två *underförestånderskor* (3), fyra *eldare* (III b), två *drängar* (III a), en *underförestånderska* (II c), en *första kokerska* (II a), en *andra kokerska* (I d), aderton *köksbiträden* (I b), fem *arbetsbiträden* (två I d och tre I c).

Allmänna försörjningsinrättningens avdelning för kroppssjuka.

Fleminggatan 22, C.; rt. 25 75, 49 92, 89 56; st. 64 84, 98 35.

Besökstid: vardagar 1—2 och söndagar 1—3.

Avdelningen rymmer f. n. 1,009 platser.

Överläkare (0).

Wikner, R. P. E.; **Lindbom, E. O.**

Underläkare

(2,800 kr., möblerad bostad, värme och städning samt eventuellt ett ålderstillägg å 500 kr.; ej å stat).

Ericsson, V. A.; **Billgren, K. H.**; **Hedberg, J. G.**; **Öhngren, L. O. G.**; **Österberg, J. H.**

Extra läkare

(3,000 kr. vardera; ej å stat).

Edholm, E.; **Kahlmeter, T. G.**, tjl., tjf. **Lindvall, A. H.**

Läkare vid röntgenavdelningen

(1,200 kr.; ej å stat).

Hansson, N. H.

Översköterskor (4).

Lagerman, Alma K. S.; **Boström, A. E. Elisabet.**

Operations- och röntgensköterska (4).

Brander, Agnes E.

Sjuksköterskor (3).

Antal: 43.

Dessutom åttiosex *sjuksköterskebiträden* (I b), tre *laboratorieståderskor* (2), en *baderska* (2) och ett *baderskebiträde* (I b).

Fn.

**Fn. Allmänna försörjningsinrättningens
avdelning för sinnessjuka.**

*Fleminggatan 22, C.; rt. och st. 96 91,
123 80.*

Besökstid: onsdagar och söndagar 1—2.

Avdelningen rymmer f. n. 387 platser (jfr Stockholms stads vårdanstalter för sinnessjuka sid. 132).

Överläkare (0).

Bystedt, I.

Biträdande läkare

(3,500 kr., möblerad bostad, eldning och städning).

Markström, E. U. E.

Översköterskor

(avlöning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Björlingsson, Alfrida K. W.; Lundell, Elsa A.

Sjuksköterskor

(avlöning som i lönegrupp 3; ej å stat).

Antal: 3.

Dessutom nio *skötare* (600 kr. jämte bostad, värme, lyse, kost, tvätt och delvis beklädnad) och fyrtiofem *sköterskor* (336 kr. jämte samma naturaförmåner som skötare).

**Allmänna försörjningsinrättningens
filial I vid Kungsholmsgatan 39, C.**

St. Kungsh. 21.

Filialen rymmer 108 platser för kvinnor.

Vaktmästare

(avlöning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Karlsson, Anna.

Dessutom ett *biträde* (I c).

**Allmänna försörjningsinrättningens
filial II vid Lilla Gråbergsgatan
1 & 3, Va.**

Rt. 120 31.

Filialen rymmer 103 platser för kvinnor.

Läkare

(400 kr.; ej å stat).

Svensson, F. L.

Vaktmästare

(avlöning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Vakant, tjf. Wasteson, Magda S.

**Allmänna försörjningsinrättningens
filial III vid Bondegatan 40, Sö.**

St. 18 40.

Filialen rymmer 114 platser.

Läkare.

Se nedan filialen IV.

Vaktmästare

(avlöning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Dahl, Wilhelmina, tjf. Wasteson, Maria E.

Dessutom fyra *biträden* (I b).

**Allmänna försörjningsinrättningens
filial IV vid Bondegatan 23, Sö.**

Rt. 113 30.

Filialen rymmer 188 platser.

Läkare

(1,500 kr.; ej å stat).

Olson, E. (se ovan).

Arbetsförestånderska

(avlöning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Dahl, Wilhelmina.

Sjuksköterskor

(avlöning som i lönegrupp 3; ej å stat).

Antal: 2.

Vaktmästare (6).

Johansson, L. E.

Dessutom en *dräng* (III a), två *arbetsbiträden* (ett II c och ett I c) och fem *sjuksköterskebiträden* (I b).

**Allmänna försörjningsinrättningens
filial V vid Tjärhovsgatan 28, Sö.**

Rt. 55 92; st. 33 40.

Filialen rymmer 97 platser för män.

Läkare

(1,400 kr.; ej å stat).

Klingberg, A. F.

Förestånderska

(avlöning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Jonson, Gerda M.

Sjuksköterska

(avlöning som i lönegrupp 3; ej å stat).

Antal: 1.

Köksförestånderska

(avlöning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Pettersson, Anna.

Dessutom en *dräng* (III a), en *extra vaktmästare*, fyra *sjuksköterskebiträden* (I b), en *kokerska* (I c), ett *köksbiträde* (I b) och en *städerska* (I a).

**Allmänna försörjningsinrättningens
filial VI vid Årsta, Liljeholmen.**

Rt. Liljeholmen 20; st. Liljeholmen 62.

Filialen rymmer 90 platser.

Förestånderska

(avlöning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Widmark, Ellen.

Vaktmästare

(avlöning som i lönegrupp 6; ej å stat).

Sjöstrand, E. H.

Dessutom en *dräng* (III a), ett *biträde* åt förestånderskan (II a), en *kokerska* (I c) och ett *köksbiträde* (I a).

**Allmänna försörjningsinrättningens
filial VII vid Älvsjö.**
Rt. Älvsjö 45; St. Långbrodal 26.

Filialen rymmer 30 platser.

Förestånderska

(600 kr., möblerad bostad, värme och kost; ej å stat).

Spångström, Agnes C.

Dessutom en *kokerska* (I c) och ett *biträde* (I a).

**Allmänna försörjningsinrättningens fi-
lial VIII i Bromma, Sundbyberg.**
St. Bromma 11.

Filialen rymmer 40 platser.

Förestånderska

(600 kr., möblerad bostad, värme och kost; ej å stat).

Törn, Adèle I. E.Dessutom två *biträden* (I b).**Stockholms stads arbetsinrättning.**

Maria Ban- och Volmar Yckullsgatorna, Sö.; rt. 3730; st. 3257 och 13725; expeditionstid: 9—5.

Stockholms stads arbetsinrättning daterar sig från tiden närmast efter den nya kommunalförordningens tillkomst. Det år 1773 upprättade »södra frivilliga arbetshuset» (se ovan sid. 160) övergick år 1844 i »Stockholms stads allmänna arbetshus». Redan år 1864 ombildades detta till arbetsinrättning. Det nuvarande reglementet är av fattigvårdsnämnden fastställt den 15 februari 1886. Sedan den 1 augusti 1905 disponerar arbetsinrättningen nya, ändamålsenliga lokaler vid Maria ban- och Volmar Yckullsgatorna å Södermalm, rymmande 1,432 personer.

Å arbetsinrättningen må intagas dels i någon mån arbetsföra män, vilka äro i behov av anstaltsvård, men ej lämpligen böra vårdas å kommunens andra fattigvårdsanstalter, dels nödställda, kommunen tillhörande arbetsföra personer, som sakna stadigt hemvist och önska att intagas å inrättningen, eller vilka, efter det de blivit å försörjningsinrättningen intagna, av denna inrättnings styrelse provas böra till arbetsinrättningen överflyttas, dels slutligen även välförädda, avskedade militärer, som tillhört manskapet vid värvad trupp samt inom kommunen befinnas vara i behov av fattigvård; skoland dessa utgöra en särskild avdelning, kallad militärvav-

delningen. Intagning å inrättningen sker allenast efter remiss från fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande av fattigvård. Vidare gäller fr. o. m. år 1919 och tillsvidare en avdelning inom arbetsinrättningen såsom arbetshem (för män) jämlikt § 33 i nya fattigvårdslagen (jfr ovan sid. 172). Från upptagningsanstalterna utskrivna alkoholister remitteras till arbetsinrättningen, för så vitt icke särskilt komplicerade fall nödvändiggör erhållande av sjukhusvård. De förstnämnda intagas genom fattigvårdsnämndens ombudsmans försorg efter remiss från fattigvårdsnämndens delegerade, och äger ombudsmannen härför anlita polishandräkning. Sådant intagen person får ej kvarhållas längre än högst ett år. Med övriga personer åter skola skriftliga avtal upprättas. De, som blivit intagna på grund av att de gjort sig förfallna till bettleri eller lösdriveri, få ej utskrivas förrän grundad anledning finnes att antaga, att de skola försörja sig på ärligt sätt utanför anstalten.

En annan sida av arbetsinrättningens verksamhet är den, att fattiga, som hava bostad men ej kunna där förrätta arbete, å söcken-dagar mot tillgodonjutande av skälig betalning få verkställa arbete å inrättningen. Slutligen tillhandahåller arbetsinrättningen, där så ske kan, åt behövande, som vilja förrätta arbete i sina hem, tjänliga råmnen, dock endast i mindre partier, ävensom erforderliga verktyg. Inrättningen erlägger, då materialerna återställas förarbetade, skälig betalning härfor.

Det vid inrättningen utförda arbetet är av mångahanda slag, förnämligast vedsågning, utearbeten, bakning, tvätt, mangling, skomakeri, skrädderi, snickeri m. m. Även tillredes mat för de av allmänna fattigvården bespade inom Storkyrko-, Maria, Katarina, Sofia och Brännkyrka församlingar samt bröd för samtliga församlingars fattiga och för den genom folkskoledirektionen anordnade barnbespisningen.

Endast män mottagas å inrättningen. Där mottagas ej personer, som på grund av kroppss- eller sinnessjukdom kräva särskild vård och tillsyn, ej heller den, som ej fyllt 18 år.

Inrättningens vård är anförtrödd åt en styrelse med sju ledamöter, som av fattigvårdsnämnden är- ligen utses. Styrelsen väljer inom sig varje år ordförande och vice ordförande samt kassaförvaltare. Styrelsen antager syssloman samt övrig nödig personal utom erforderliga tjänstebiträden för köks- och tvättavdelningarna samt för stallet, vilka antagas av sysslomannen. Sysslomannen är inrättningens föreståndare samt utövar den styrelsen tillkommande tillsynen över de å inrättningen intagna. Utan sysslomannens tillstånd få å inrättningen intagna personer icke avlägsna sig därifrån.

Reglemente m. m. Fattigvårdsnämndens reglemente för Stockholms stads arbetsinrättning den 30 mars 1920. Instruktion för tjänstemän och betjante den 14 dec. 1905.

En.

Fn. Stat år 1920. Utgifter: 1,112,500 kr.; inkomster: 697,500 kr.

Styrelsens ledamöter.

Andrén, J. C., specerihandlare; **Blomdahl, P. A.**, byggmästare; **Lundahl, Fr.**, apotekare, ordf.; **Lybeck, J. A.**, kammarrättsråd; **Nilson, A. G.**, direktör, vice ordf.; **Nilsson, C. R.**, kamrerare; **Wassén, C.**, disponent.

Protokollsförare

(400 kr.; ej å stat).

Moureau, N. C.

Sysselman och föreståndare (15).

Brusén, N. G.; rt. 37 30; st. 32 57; mottagnings-tid: 8—9,30, 11—12.

Assistent (12).

Lindblom, C. A.

Predikant

(1,200 kr.; ej å stat).

Welinder, N. J.

Organist och försångare

(400 kr.; ej å stat).

Eklblom, H. M.

Kassör (10).

Pettersson, A.

Förrådsbokhållare (10).

Kuliberg, O.

Bokhållare (9).

Lindeberg, A. A. R., tjl.; **Malm, J. A. F.**

Extra bokhållare

(2,000 kr.; ej å stat).

Ahlner, K. G. (se nedan).

Läkare

(2,000 kr.; ej å stat).

Edrén, F. G.

Sjukvårdsförestånderska (3).

Eriksson, Selma M., tjl. (tjänsten t. v. uppeh. m. tillf. vik.).

Arbetsföreståndare (8).

Björkgren, G. E.; **Berg, E. A.**; **Larsson, J. A.**

Arbetsförmän (7).

Ekenberg, I.; **Berggren, K. T.**; **Lilja, L. A. J. J. son.**

Maskinist (9)

(dessutom arvode som verkmästare 500 kr.).

Melander, S. F.

Biträdande maskinister (7).

Pettersson, J. A.; **Forslund, E. E.**; **Dahlqvist, J. V.**

Vaktmästare (6).

Johansson, V. E.; **Stark, J. A.**; **Ekström, J. O.**; **Wigstrand, J. R. L.**; **Lindell, K. A.**; **Uddén, A. E.**; **Ahlner, K. G.**, tjl. (se ovan); **Sjöberg, K. J. son**; **Eklblom, G. E. G.**; **Örlund, O. H.**; **Gustafsson, K. J.**; **Schöneman, J. A.**; en vakant.

Köksförestånderska (4).

Berggren, Hillivi W.

Tvättförestånderska (4).

Wallberg, Amanda Ch.

Dessutom en *sjuksköterska* (3), två *kvinnliga biträden för sjukvården*, fyra *drängar* (III a), en *underförestånderska vid köksavdelningen* (3), fyra *köksbiträden* (ett I d, ett I c och två I b) och fyra *tvättbiträden* (ett II b, ett II a och två I c).

Stockholms stads uppfostringsanstalt vid Skrubba.

Sedan stadsfullmäktige den 30 juni 1919 beslutat anstaltens ombildande till skyddshem enligt lagen den 13 juni 1902 om uppfostran åt vanartade och i sedligt anseende försummade barn, har uppfostringsanstalten vid Skrubba från och med år 1920 blivit skild från fattigvårdsnämndens förvaltning och under den förändrade benämningen »Stockholms stads skyddshem för gossar» förlagts under folkskolektionen (barnavårdsnämnden).

Stockholms stads uppfostringsanstalt för flickor.

Barnängstvärgatan 7 B, Sö.; rt. 12 37; st. Söder 31 68.

Uppfostringsanstalten för flickor, som öppnades 1870 och ännu är kvar i sin gamla lokal vid Barnängstvärgatan, har till ändamål att uppfostra behövande, värlösa flickor mellan sju och aderton år, om vilka det åligger Stockholms kommun att taga vård, och utbilda dem företrädesvis till dugliga tjänarinnor. Fattigvårdsnämnden utser årligen dess styrelse, som består av högst sju ordinarie ledamöter och suppleanter till det antal, nämnden bestämmer; minst en ledamot och en suppleant skall vara kvinna. Dessa välja inom sig ordförande, vice ordförande och kassaförvaltare samt antaga föreståndarinna och övrig personal vid anstalten. Intagning sker endast efter remiss från fattigvårdsnämndens delegerade. Numera erhålla flickorna undervisning i stadens folkskolor. Anstalten har plats för 50 flickor.

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för uppfostringsanstalten för flickor den 30 mars 1920.

Stat år 1920. Utgifter: 49,700 kr.

Styrelsens ledamöter.

Bergö, C. J., regementspastor; **Neumüller**, O. E., direktör, ordf.; **Nordgren**, f. Johansson, Anna V., fru; **Rossander**, f. Forsgrén, H. Wendela, professorska, inspektis; **Wassén**, f. Pettersson, Amy K., fru, vice inspektis.

Suppleanter.

Löfgren, f. Swanberg, Anna, änkefru; **Hagen**, f. Edquist, Ester M., fru.

Redogörare och protokollsförare

(400 kr.; ej å stat).

Brodin, N. A.

Läkare

(400 kr.; ej å stat).

Bergendal, E. K. W.

Föreståndarinna (6).

Holmgren, Anna A.

Slöjdlärlarinna (3).

Högström, Elin K.

Skolkökslärlarinna (4).

Lijsing, Ester M.

Vårdarinnor (2).

Ericsson, Agda M.; **Åberg**, Hedvig M.

Portvakt och gårdskarl (3).

Lindholm, C. A.

Stockholms stads barnhärbarget.

Fjällgatan 29, Sö.; st. 133 39.

Barnhärbarget, som daterar sig från 1902, har till ändamål att bereda tillfällig vård åt yngre barn, som av fattigvårdsnämnden omhändertagits. Styrelsen, bestående av tre ledamöter och tre suppleanter, väljes årligen av fattigvårdsnämnden. Fr. o. m. år 1921 kommer barnhärbarget att inordnas under samma styrelse som asylerna för husvilla och spädbarnshemmet. Härbarget är avsett för 30 barn.

Reglemente. Reglemente för Stockholms stads barnhärbarget den 30 mars 1920.

Stat år 1920. Utgifter: 16,700 kr.; inkomster: 1,000 kr.

Styrelsens ledamöter.

Appelqvist, J. A., direktör; **Fürstenberg**, A., prakt. läkare; **Rossander**, f. Forsgrén, H. Wendela, professorska, ordf.

Suppleanter.

Eklund, J. M., målarmästare; **Persson**, P. E., överlärare; **Salén**, f. af Klintberg, S. A. M. (Signe), prakt. läkare.

Redogörare

(250 kr.; ej å stat).

Bäckström, Anna Ch.

Föreståndarinna (4).

Andersson, Stina.

Läkare

(400 kr.; ej å stat).

Nordenson, A. G.

Första sköterska (2).

Arnhult, Astrid V.

Dessutom en *sköterska* (I b) och en *kokerska* (I d).

Stockholms stads asyler för husvilla samt spädbarnshem.

Barnasylen vid Sabbatsbergsvägen, Va.; rt. 54 85; st. 81 25; expeditionstid: 9—11.

En ny form för fattigvårdens utövande inträdde från år 1899 med inrättandet av asyler för husvilla. Dessa asyler hava till ändamål att bereda tillfälligt skydd åt medellösa eller mindre bemedlade familjefäder, kvinnor och barn, som (särskilt vid flyttningstider) äro i saknad av bostad, företrädesvis sådana, som tillhöra Stockholms kommun. Intagning sker efter remiss av fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande av fattigvård eller, å deras vägnar, av fattigvårdsinspektören. För ett sedan november 1905 existerande natthärbarge (se nedan) gälla särskilda bestämmelser. Tiden för husvill persons vistelse å asyl må i regel icke överstiga fyra veckor. I allmänhet må ingen ånyo intagas, förrän tre månader förflytit, sedan den behöfvande från asylens utskrivits.

För asylerna utser fattigvårdsnämnden årligen en styrelse, bestående av fem (fr. o. m. år 1921 sju) ledamöter jämte två suppleanter. Styrelsen väljer inom sig ordförande, vice ordförande och kassaförvaltare samt antager till biträde vid vården av asylerna en kamrerare, som tillika är protokollsförare (och inspektör); för varje asyl antages dessutom dels en föreståndare eller föreståndarinna, dels ock i övrigt erforderligt antal manliga och kvinnliga biträden, vilken personal bör, liksom föreståndare eller föreståndarinna, vara boende inom asylens.

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för Stockholms stads spädbarnshem och asyler för husvilla jämte tillhörande natthärbarge den 30 mars 1920.

Stat år 1920. För asylerna: utgifter: 173,900 kr.; inkomster: 7,500 kr. För spädbarnshemmet, se nedan.

Fn.

Fn.

Styrelsens ledamöter.

Anderson, K. O., korrekturläsare, stadsfullm.;
Eklund, J. M., målarmästare, kassaför-
valtare; Fürstenberg, A., prakt. läkare, ordf.;
af Klintberg, Gertrud M. K., fröken, stads-
fullm., vice ordf.; Rossander, f. Forsgrén,
H. Wendela, professorska.

Suppleanter.

Rosenberg, Signe S., fröken; Lagergren, Maria
S. V., fröken.

*Kamrerare, protokollsförare och in-
spektör*

(4,000 kr.; ej å stat).

Widtskiöld, J.; rt. 54 85; st. 81 25.

Läkare

(arvode för båda sammanlagt 3,600 kr.).

Hultkvist, G. E. (för de södra asylerna); Lager-
gren, J. E. (för barnasylen vid Sabbatsbergs-
vägen).

**Nattasylen för män, Östgötagatan
61 & 63, Sö.**

Rt. 54 08; st. Söder 15 41.

Asylen rymmer 32 personer.

Föreståndare (6)

(dessutom arvode 300 kr.).

Person, E. R. L.

Vaktmästare (6).

Mineur, C. O. B.

Dessutom en köksföreståndarinna (II c)
och ett kvinnligt biträde (I d).

**Natthärbärgat vid Östgötagatan
61 & 63, Sö.**

Rt. 54 08; st. Söder 15 41.

Härbärgat rymmer 80 personer.

Sedan styrelsen över asylerna för husvilla
från och med år 1905 indragit ett förut till
frälsningsarméns härbärgsverksamhet utgående
anslag å 3,000 kr., gick styrelsen samma år i
författning om inrättande av ett härbärge i
samband med dåvarande asyl vid Tjårhovs-
gatan, numera vid Östgötagatan. Inträde för
natten vinnes, utan särskild remiss och utan av-
gift, av husvilla, medellösa eller mindre be-
medlade män, dock för en tid av högst fem
nätter i månaden. I ersättning för logi och fru-
kost åligger det arbetsför logerare att i en med
härbärgat förenad vedgård säga och hugga ett
visst mått ved eller att inom härbärgat utföra
annat motsvarande arbete.

Personal.

Densamma som för nattasylen vid Östgöta-
gatan 61 & 63.

Barnasylen vid Sabbatsbergsvägen, Va.

Rt. 57 02; st. Vasa 18 35.

Asylen är avsedd för gossar, som icke fyllt
12 år, och flickor, som icke fyllt 16 år, även-
som för mödrar, som åtföljas av barn under 3
år. Den rymmer 112 personer.

Föreståndarinna (6).

Christiansen, Ellen M.

Biträdande föreståndarinna (3).

Hedgren, Sofia.

Vaktmästare (6).

Ferlin, J.

Dessutom en eldare (III b), en köksföre-
ståndarinna (II b), ett kokerskebiträde
(I d), tre småbarnssköterskor (I c) och tre
barnsköterskor (I b).

Barnasylen vid Åsögatan, Sö.

Rt. 58 66; st. Söder 17 04.

Asylen rymmer 86 personer. (Se nedan »Lands-
asylen».)

Föreståndarinna (6).

Eriksson, Frida. Ch. Z.

Biträdande föreståndarinna (3).

Andersson, E. W. (Mina).

Vaktmästare (6).

Skoglund, V. E.

Dessutom en eldare (III b), en köksföre-
ståndarinna (II b), ett kokerskebiträde
(I d), två småbarnssköterskor (I c) och fyra
barnsköterskor (I b).

**Asylen vid Åsögatan, Sö., för fattiga
barnaföderskor, ej tillhörande Stock-
holms kommun. (Landsasylen.)**

Rt. 58 66; st. Söder 17 04.

Asylen, som den 1 oktober 1906 flyttats till den
under styrelsen för Stockholms stads asyl för
husvilla lydande barnasylen vid Åsögatan (från
Prästgårdsgatan), rymmer 13 mödrar med barn
och har till ändamål att lämna fattigvård
åt sådana behövande barnaföderskor, vilka efter
utskrivning från barnbördshuset äro ur stånd
att genast försörja sig och sina barn.

Personal.

Densamma som för barnasylen vid Åsögatan.

Barnasylen vid Norrtullsgatan, Va.

Allmänna barnhuset; rt. 8 25.

På grund av de under senare år ökade svä-
righeterna att skaffa hem åt späda barn, har

behovet av en provisorisk spädbarns asyl blivit alltmera trängande. Med anledning härav trädde fattigvårdsnämnden år 1919 i underhandlingar med direktionen för allmänna barnhuset i och för eventuellt inrättande i där befintliga lokaler av en dylik asyl för vård av späda barn. Underhandlingarna ledde till det resultatet, att för ändamålet uppläts den till barnhuset hörande stora sjukhusbyggnaden, innehållande 22 rum. Härigenom har plats kunnat beredas för ett femtiotal barn, varigenom det närmaste behovet blivit avhjälpt.

Stadsfullmäktige hava den 12 jan. 1920 anvisat ett förslagsanslag å 50,000 kr. för bestridande av hithörande kostnader under den närmaste tiden.

Föreståndarinnan

(avlöning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Jacobsson, Olga L. Ch.

Läkare

(arvode 900 kr.; ej å stat).

Muhl, A. M. (Greta).

Dessutom en *biträdande föreståndarinnan* (II c) samt *småbarnssköterskor*.

Stockholms stads spädbarnshem.

Folkungagatan 119, Sö.; rt. 54 07; st.

Söder 15 42.

Stadsfullmäktige beslöt den 6 juni 1910 bemyndiga fattigvårdsnämnden att inrätta en spädbarnsanstalt med plats för 33 mödrar och 40 barn. Arbetet inom hemmet utföres av mödrarna, som få lära sig både att sköta sina barn samt att sköta alla i ett hem förekommande sysslor. Vård å spädbarnshemmet bör i regel ej lämnas för längre tid än ett år.

Stat år 1920. Utgifter: 44,500 kr.

Styrelse.

Styrelsen över asylerna för husvilla.

Föreståndarinnan (6).

Söderberg, Kerstin J.

Läkare

(arvode 900 kr.; ej å stat).

Belfrage, C. E.

Dessutom en *arbetsföreståndarinnan* (II c) och en *köksföreståndarinnan* (II b).

Jacques och Galathée Lamms hem för behövande blinda.

Nybrogatan 23, Ö.; st. 405 74.

I enlighet med bestämmelserna i änkefru Galathée Lamms testamente av den 23 juli 1913 överlämnades till staden ett belopp av 100,000 kr. att användas till ett hem för behövande blinda mot villkor bl. a. att staden upplåte för ändamålet lämpad lokal och omhändertoge bestyret

med förvaltningen av såväl hemmet som penningmedlen. Stadsfullmäktige uppdrogo den 18 okt. 1915 förvaltningen av medlen åt drötselnämndens första avdelning med skyldighet för avdelningen att årligen ställa disponibel avkastning till fattigvårdsnämndens förfogande för åtgärder i testamentets syfte. I slutet av år 1917 ha ytterligare tillkommit av fröken Agnes Lamm donerade 10,000 kr., att användas och förvaltas på enahanda sätt som den föregående donationen.

Sedan fattigvårdsnämnden den 20 juni 1916 utsett styrelse för hemmet och lokal förhålls, började verksamheten i december månad s. å.

Hemmets angelägenheter handhavas av en styrelse, bestående av en ordförande och två andra ledamöter jämte tvenne suppleanter, årligen utsedda av fattigvårdsnämnden. Ansökan om inträde i hemmet inlämnas till anstaltens styrelse och skall vara åtföljd av läkareintyg, rotemansintyg om medellöshet samt prästbevis. Den å hemmet åtnjutna vården är ej att hänföra till fattigvårdsunderstöd.

Hemmet är t. v. avsett uteslutande för män och har f. n. 9 pensionärer.

Reglemente. Reglemente för Jacques och Galathée Lamms hem för behövande blinda, fastställt av fattigvårdsnämnden den 20 juni 1916.

Stat år 1920. Utgifter: 14,780 kr.; inkomster: 5,500 kr. (ränta å donationsmedel).

Styrelsens ledamöter.

Lamm, C. R., ingenjör; Wassberg, A., överlärare, ordf.; Wedberg, Ebba Ch., fröken, kassavårdare.

Suppleanter.

Nordfeldt, A. G., fattigvårdsinspektör; Hallin, C. H. E., byråchef.

Protokollsförare

(arvode för år 1920: 150 kr.; ej å stat).

Nilson, A.

Föreståndarinnan

(avlöning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Linck, Karin Ch.

Dessutom en *tjänarinna* (avlöning som i lönegrupp 2).

Sinnesslöanstalten Åkeshov.

Åkeshov; postadress Fleminggatan 22, C.; rt. Ulvsunda 102; st. Ulvsunda 59.

I skrivelse till stadsfullmäktige den 18 jan. 1916 framhöll fattigvårdsnämnden på förslag av styrelsen för allmänna försörjningsinrättningen behovet av en särskild anstalt för de å inrättningens olika sinnessjukavdelningar vårdade sinnesslöa, varigenom också en synnerligen önskvärd ökning av utrymmet å dessa avdelningar kunde vinnas. Nämnden föreslog därför anordnande av en anstalt för vård av obildbara sinnes-

En.

Fn.

slöa uti huvudbyggnaden å den staden tillhöriga egendomen Åkeshov i Bromma, där tidigare en vårdanstalt för epileptiska, sinnesslöa barn, det s. k. Margaretahemmet, varit inrymt. Anstalten skulle anordnas enligt de grunder, som finnas angivna i kungl. kungörelsen den 8 okt. 1915 om statsbidrag åt anstalter för obildbara sinnesslöa. Förslaget bifölls av stadsfullmäktige den 17 april 1916. Efter en del reparationsarbeten å egendomen öppnades anstalten i januari 1917.

Anstalten, som är av kungl. maj:t för sitt ändamål godkänd, står under medicinalstyrelsens överinseende. Statsbidrag utgår halvårsvis med högst 125 kr. för en var av det antal obildbara sinnesslöa, som i medeltal för dag under näst-föregående halvår vårdats å anstalten.

Styrelsen för anstalten består av tre ledamöter med två suppleanter och utses av fattigvårdsnämnden årligen. Anstalten har 50 platser för män.

Reglemente. Reglemente för sinnesslöanstalten Åkeshov, fastställt av fattigvårdsnämnden den 30 mars 1920.

Stat år 1920. Utgifter: 46,500 kr.: inkomster: 14,500 kr. (däraf 12,500 kr. statsbidrag).

Styrelsens ledamöter.

Hirsch, O. S., ingenjör, ordf.; **Lindqvist, F. L.**, föreståndare; **Petri, Hj. M.**, syssloman (se nedan).

Suppleanter.

Wellin, Bertha, sjuksköterska, stadsfullm.; en vakant.

Styrelsens verkställande ledamot, tillika föreståndare.

Petri, Hj. M. (se ovan); telefoner och mottagningstid: se under albm. försörjningsinrättningen sid. 173.

Läkare

(1,200 kr.; ej å stat).

Bystedt, I.

Redogörare och protokollsförare (500 kr.; ej å stat).

Malmström, A.

Förestånderska

(660 kr., bostad och kost; ej å stat).

Johanson, Noomi.

Dessutom en *vårdare* (600 kr.), fyra *sköterskor* (375 kr.), en *hushållerska* och *kokerska* (III a) och ett *köksbiträde* (I c).]

Arbetarbostadsfonden till minne av den 9 februari 1853.

Denna fond bildades av bidrag, som nämnda år, i anledning av konung Oscar I:s återställande till hälsan efter en långvarig sjukdom samt födelsen av kronprins Carls son Carl, subskriberades för att användas till uppförande av sunda och tjänliga bostäder åt arbetare. Fonden förvaltades på sätt här nedan bestämmes av en styrelse bestående av sex personer, vilka utses av Stockholms stads fattigvårdsnämnd.

Dessa bostäder böra i allmänhet utgöras av ett rum och kök eller ett rum med kakelugnsspis jämte till varje bostad hörande särskild köllare, vedbod, vindskontor och atré.

Styrelsen åligger att till förverkligande av det med fondens bildande avsedda ändamål använda de medel, som nu redan finnas och framdeles komma att till fonden inflyta samt i sådant avseende vidtaga alla erforderliga åtgärder.

Styrelsen skall senast den 15 maj varje år till fattigvårdsnämnden avgiva berättelse över fondens förvaltning under det sist förflutna året.

Fondens värdehandlingar och medel skola överlämnas till samt förvaras hos och vårdas av fattigvårdsnämndens med skyldighet för dess redogörare att senast den 15 april varje år till styrelsen lämna uppgift på de fonden tillhöriga, under nämndens vård ställda värdehandlingar och medel samt å den behållna avkastningen däraf under sist förflutna året.

Styrelsen, vilkens ledamöter utses för livstid, väljer inom sig ordförande.

Fondens kapital, som vid början av dess verksamhet var 16,668 rdr banco, hade vid 1919 års slut växt till 675,309: 80 kr.

Fondens fastigheter äro taxerade till 1,280,000 kr. och belägna i kvarteren Hösten (adress: Folkungagatan 82), Sommaren (adress: Danvicksgatan 2) samt Lampan (6 st., adresser: Ploggatan 3, Bondegatan 71 och Duvnäsgratan 16, Duvnäsgratan 14, Duvnäsgratan 12, Duvnäsgratan 8, 10 och Åsögatan 100, 102).

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för styrelsen för arbetarbostadsfonden till minne av den 9 februari 1853, fastställt den 7 mars 1904.

Styrelsens ledamöter.

Backman, C. A., direktör; **Funch, J.**, grosshandlare; **Lindqvist, F. L.**, föreståndare; **Lundbergh, G. H.**, grosshandlare, ordf.; **Magnusson, A. E.**, byggmästare, stadsfullm.; **Ringholm, K. E.**, direktör.

Redogörare och protokollsförare.

Berg, L. H.

Stockholms stads nykterhetsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Nykterhetsnämnden.

Bergsgatan 36, C.; rt. 21996; st. 48 47.

Lagen den 30 juni 1913 angående behandling av alkoholister, som trädde i kraft den 1 aug. 1916, stadgar, att person, som är hemfallen åt dryckenskap och i följd därav befinnes vara farlig för annans personliga säkerhet eller eget liv eller utsätta hustru eller barn, som han är skyldig försörja, för nöd eller uppenbar vanvård eller ligga fattigvården eller sin familj till last, må, i den ordning lagen föreskriver, intagas å allmän anstalt för alkoholister. Sådan anstalt är antingen av staten för sådant ändamål upprättad eller av kommun, förening, stiftelse eller annan anordnad, av konungen som allmän erkänd anstalt.

I varje kommun skall finnas en nykterhetsnämnd, som hos konungens befallningshavande gör ansökan om internering.

Efter tillkomsten av nämnda lag tillsatte stadsfullmäktige 1914 en kommitté för utredning av frågan om upprättande av en stadens anstalt för alkoholistvård, och beslöt fullmäktige den 21 febr. 1916 inköpa stiftelsen Stockholms alkoholisthems egendom Eolshäll, för vilken anstalt särskild styrelse är utsedd (se nedan). Sedan den nämnda kommittén fått i uppdrag att även avgiva förslag till instruktion för nykterhetsnämnden, beslöt stadsfullmäktige den 19 juni 1916, med godkännande för sin del av instruktion för nämnden, att utse ledamöter i densamma.

Förutom alkoholistvården har Stockholms stads nykterhetsnämnd till uppgift att handlägga frågor rörande nykterhetstillståndet inom Stockholm ävensom att förvalta de medel, som av stadsfullmäktige anslås till nykterhetens befrämjande inom staden eller eljest ställas till nämndens förfogande.

Genom kungl. förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker, som trädde i kraft den 1 jan. 1919, hava nya betydelsefulla uppdrag ålagts nykterhetsnämnden. Sålunda äger nämnden förordna, att rusdrycker icke må utnimeras under tre år från beslutets dag till den, som brukar rusdrycker till uppenbar skada för sig eller andra. Vidare skall nykterhetsnämnden genom ett ombud deltaga i besiktning av lokaler, vilka skola användas för detaljhandel med spritdrycker, vin, öl eller pilsnerdricka (jfr sid. 24). Slutligen har Stockholms stads nykterhetsnämnd att övervaka nykterhetstillståndet inom kommunen och att för sådant ändamål särskilt genom upplysningar och råd till försäljare söka före-

bygga missbruk av rusdrycker; att bereda de ärenden, berörande nykterhetstillståndet, vilka av stadsfullmäktige till nämnden remitteras; samt att till stadsfullmäktige göra framställningar om vidtagande av nykterhetsfrämjande åtgärder och avgiva årlig berättelse över nykterhetstillståndet inom kommunen. Ordförande i nykterhetsnämnden eller annan av nämnden utsedd ledamot äger närvara vid styrelsesammanträden hos rusdrycksförsäljningsbolaget i Stockholm och deltaga i överläggningarna men ej i besluten.

Nykterhetsnämnden består av sju ledamöter och tre suppleanter, utsedda av stadsfullmäktige för två kalenderår. Av ledamöterna bör minst en vara läkare samt en representant för den kommunala fattigvården, en för den frivilliga alkoholistvården och en för den organiserade nykterhetsverksamheten inom Stockholm. Det borgarråd, under vars föredragningsskyldighet nämndens arbetsområde faller, äger närvara vid dess sammanträden samt deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. Nämnden skall sammanträda minst en gång i månaden. Över sin verksamhet skall den avgiva årsberättelse. Av till dess disposition ställda medel anvisar nämnden till Stockholms stads institutioner för alkoholistvården de belopp, som för fullgörande av deras verksamhet anses erforderliga.

För granskningen av nämndens förvaltning och räkenskaper utses årligen av stadsfullmäktige tre revisorer med tvenne suppleanter.

Lagar, instruktioner m. m. Lag den 30 juni 1913 ang. behandling av alkoholister. Kungl. kung. den 17 juni 1916 ang. ikraftträdande av lagen den 30 juni 1913 ang. behandling av alkoholister. Kungl. förordning den 14 juni 1917 ang. försäljning av rusdrycker. Kungl. förordning den 11 juli 1919 ang. försäljning av pilsnerdricka. Instruktion för Stockholms stads nykterhetsnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920.

Stat år 1920. Utgifter: 55,500 kr.; inkomster: 57,300 kr. (därför 43,689: 99 kr. överskott från år 1918).

Nämndens ledamöter.

Ordförande.

von Koch, R. G. H., kansliråd.

Vice ordförande.

*Petrén, D. A., med. d.r., överinspektör för sjuksjukvården.

Nn.

Övriga ledamöter.

- Danielsson, T. Hj., möbelsnickare, stadsfullm.
 Levin, A. A., professor.
 *Liander, M. E., grosshandlare, stadsfullm.
 *Cederlöf, P. A., handlande, stadsfullm.
 Wedberg, Ebba Ch., fröken.

Suppleanter.

- Anderson, K. O., korrekturlärare, stadsfullm.
 *Lindbergh, N. E., disponent, stadsfullm.
 Törnell, f. Weber, Gertrud, fru, stadsfullm.

Nämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av
 1919 års förvaltning).

- Falk, H. A., handlande.
 Köpper, E. H., ciselör, stadsfullm.
 Linde, N., förtroendemän, stadsfullm.
 Carlsson, f. Lindsög, Anna R., fru, stadsfullm.
 (suppl.).
 Dahlin, N. O., kriminalöverkonstapel (suppl.).

Sekreterare

(2,400 kr.; ej å stat).

Moureaux, N. C.; träffas å nämndens lokal (se
 ovan) måndagar 9—10 f. m. samt torsdagar
 6—7 e. m.

Redogörare

(300 kr.; ej å stat).

Georgii, N. H.

Kontorsbiträde (7).

Handbar även undersökningar m. m. rörande an-
 mällda kvinnliga alkoholister.

Sundberg, Astrid M. M.

*Biträde för övriga undersökningar,
 övervakningar och inspektioner*

(3,600 kr.; ej å stat).

Sällqvist, A. A.

Vaktmästare

(200 kr.; ej å stat).

Pettersson, G. A.

Alkoholistanstalten Eolshäll.

Postadress: Liljeholmen; rt. 96 03.

Efter framställning av stadsfullmäktiges alko-
 holistvårdsnärskommitté beslöt stadsfullmäk-
 tige den 21 februari 1916 av stiftelsen Stock-
 holms alkoholisthem inköpa stiftelsen tillhöriga
 egendomen Eolshäll i Brännkyrka församling

och uppdrogs åt hälsovårdsnämnden att om-
 händer taga anstalten och besörja dess framtida
 drift. Sedan stadsfullmäktige beslutat inrättande
 av nycterhetsnämnden, har i den av kungl. maj:t
 godkända instruktionen för denna nämnd intagits
 ett stadgaende, att nämnden äger till Stockholms
 stads institutioner för alkoholistvården anvisa de
 belopp, som för fullgörande av deras verksamhet
 anses erforderliga. Sedan det emellertid visat sig,
 att anstalten icke behöfve tagas i anspråk för
 alkoholistvård, uppläts anstalten från och med
 den 1 sept. 1918 (enligt stadsfullmäktiges beslut
 den 2 april 1918 och k. brev den 30 aug. 1918)
 åt barnavårdsnämnden, som därstädes inrättade
 ett provisoriskt skyddshem för gossar (se sid.
 209). Under år 1919 har emellertid antalet till
 nycterhetsnämnden inkomna anmälningar ang.
 alkoholister avsevärt ökat, men då det ej ansetts
 lämpligt att åter taga anstalten vid Eolshäll i
 anspråk för sitt ursprungliga ändamål, hava i
 stället anordningar vidtagits för intagande av al-
 koholister från Stockholm till ökat antal å ar-
 betshemmet Björknäs (se sid. 301), varjämte en
 del platser kunna disponeras å statens anstalt för
 vård av alkoholister vid Salbohed.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande

(förrordnad av kungl. maj:t).

Petrén, D. A., med. dr., överinspektör för sinnes-
 sjukvården.

Övriga ledamöter

(utsedda av nycterhetsnämnden).

Lindbergh, N. E., disponent, stadsfullm.; Stjern-
 stedt, G. M. V., frih., advokat.

Suppleanter

(utsedda av nycterhetsnämnden).

Petri, Hj. M., syssloman; Stockman, G., bank-
 direktör.

Sekreterare.

Anderson, A. R. (se nedan).

Föreståndare

(1,500 kr. jämte bostad, lyse och värme samt
 kost för fyra personer; ej å stat).

Anderson, A. R.

En läkare (arvode 1,200 kr.) samt personal
 i öfrigt t. v. ej tillsatt.

Stockholms stads arbetsförmedling.

Arbetsförmedlingen.

Huvudkontoret: Regeringsgatan 107, C.; manliga avdelningen rt. 42 15 och 218 23; st. 14 46 och 42 15; kvinnliga avdelningen rt. 40 47 och 212 65; st. 14 47, 14 76 och 40 47; expeditionstid: manl. avd. 7—4; kvinnl. avd. 9—4; lördagar och helgdagsaftnar stänges kl. 2.

Fackarbetsanvisningar: för måleri- samt bleck- och plåtslageriyrkena: Regeringsgatan 86, C.; rt. och st. 56 64; expeditionstid: bleck- och plåtslagare 8—10, målare 10—3; för bageriyrket: Beridarebansgatan 27, C.; rt. 85 49; st. 50 45; expeditionstid 6—10 f. m. och 1—3 e. m.; för sjömansyrket: Skeppsbron 44: rt. 62 84; st. 27 83; expeditionstid 9—5.

Filialkontoret: Högbergsgatan 37, Sö.; manliga avdelningen rt. och st. 34 83; kvinnliga avdelningen rt. och st. 30 74; expeditionstid: lika med huvudkontoret.

Åren 1732—35 fanns i Stockholm en offentlig arbetsförmedlingsanstalt, det av kungl. maj:t privilegierade adresskontoret, och var all privat platsanskaffning under denna tid förbjuden.

Frågan om en kommunens arbetsförmedlingsanstalt framfördes år 1901 dels i en av föreningen »Studenter och arbetare» till stadsfullmäktige avlåten framställning, vari hemställdes om utredning i saken, dels i en hos fullmäktige samma år väckt motion i ärendet. Den 14 mars 1902 tillsattes en kommitté på fem personer för frågans utredande, varefter den förekom till ärendet vid stadsfullmäktiges sammanträden den 1 och 6 december 1904, varvid i huvudsaklig överenskommenhet med de särskilda kommitterades förslag beslut fattades om upprättandet av Stockholms stads arbetsförmedling, som den 22 september 1905 trädde i verksamhet.

Den 21 december 1910 beslöt stadsfullmäktige att inrätta ett filialkontor å Södermalm, direkt sorterande under huvudkontoret, vars föreståndare således skall övervaka arbetet vid filialen. Kontoret öppnades den 2 maj 1911.

Arbetsförmedlingen, som står under kontroll av staten genom dess arbetsförmedlingsinspektör, har till uppgift att till arbetsgivares och arbetares tjänst förmedla allt slags arbete. Anstalten avser sålunda att förmedla anställning, bland annat, av: yrkesarbetare och läringar inom industri och hantverk, byggnads-, transport-, jordbruks- och grovarbetare, tjänstefolk, handels- och kontorspersonal. Sedan Stockholms läns arbetsförmedling, som tillkom år 1914, förlagt sitt huvudkontor till Stockholm, har med länets arbetsförmedling

viss överenskommelse träffats för att så vitt möjligt förekomma dubbelanmälningar. Denna överenskommelse går i huvudsak ut därpå, att länsanstaltens huvudkontor i Stockholm förmedlar anställning uteslutande inom jordbruk och skogshushållning med binärningar och att för stadens anstalt däremot förbehålles förmedlingen inom övriga näringsgrenar. Arbetsförmedlingen omfattar såväl män som kvinnor.

Anstaltens angelägenheter handhas av en styrelse, som väljes av stadsfullmäktige och består av en ordförande med en suppleant samt tio ledamöter med sex suppleanter. Av styrelsens ledamöter och suppleanter skola fem ledamöter samt tre suppleanter, därav resp. en kvinna, vara arbetsgivare och fem ledamöter samt tre suppleanter, därav likaledes resp. en kvinna, vara arbetare. Ordföranden och ledamöterna ävensom suppleanterna väljas för två år i sänder. Förslagsrätt tillkommer arbetsgivare och arbetare, som hos stadskollegiet äga föreslå personer, som de anse lämpliga såsom ledamöter eller suppleanter i styrelsen. Det borgarråd, under vars föredragningskyldighet styrelsens arbetsområde faller, äger närvara vid styrelsens sammanträden samt deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. Enahanda befogenhet tillkommer direktören för arbetsförmedlingen. För den årliga revisionen av styrelsens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige två revisorer med lika många suppleanter.

All arbetsförmedling sker i regel avgiftsfritt. Arbetsgivare, ej tillhörande Stockholms kommun, vilka anlita anstalten, skola dock ersätta därav föranledda direkta kostnader. Arbetsförmedlingen fortgår oberoende av arbetsinställelser (strejker eller lockout). Anstalten upprättar i varje månad en statistisk rapport över sin verksamhet under den föregående månaden. Månadsrapporterna sammanfattas vid årets slut i anstaltens årsredogörelse. Med arbetsförmedlingsanstalterna i Uppsala och Södermanlands län har överenskommelse träffats därom, att Stockholms stad och nämnda län skola utgöra ett särskilt arbetsförmedlingsdistrikt och att Stockholmsanstalten såsom distriktskontor skall, med ledning av från huvudkontoren i Uppsala och Eskilstuna bekomna uppgifter, sammanställa och expediera en för distriktet gemensam veckorapport — distriktslista — över sådana sökande och lediga platser, som kunna lämpa sig för interlokal förmedling. Denna veckorapport utväxlas med andra distriktskontors och insändes till socialstyrelsen, där den inarbetas i den s. k. »riksvakanslistan».

År 1917 togs ett första steg till förmedlings-

Af. arbetets uppdelning på fackarbetsanvisningar. Då inrättades nämligen, efter med representanter för vederbörande arbetsgivare- och arbetareorganisationer förda underhandlingar, en särskild avdelning för måleriyrket. År 1918 öppnades även en avdelning för bleck- och plåtslagare och med ingången av år 1919 ännu en avdelning, avseende bageriyrket. Den 1 april 1920 tillkom dessutom en avdelning för sjömansyrket. Jämlikt kungl. kung. den 30 juni 1916 utgår statsbidrag till denna verksamhetsgren.

Instruktion. Instruktion för styrelsen över Stockholms stads arbetsförmedling, av kungl. maj:t fastställd den 19 mars 1920. Styrelsens arbetsordning för arbetsförmedlingen den 31 juli 1905.

Stat år 1920. Utgifter: 116,100 kr., därav 22,300 kr. för filialkontoret.

Arbetsförmedlingen erhåller understöd av staten för vissa sina kostnader — postporto, abonnemang å rikstelefon, telegram och interurbana telefonsamtal, tryckning av formulär och blanketter etc. ävensom avlöning åt personal, anställd för fackarbetsförmedlingen — vilket anslag i 1920 års stat beräknats till 10,000 kr.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande.

*Eriksson, K., försäkringsdirektör.

Ordförandens suppleant.

*Junker, S. G., kriminalassessor.

Arbetsgivarerepresentanter.

Bergin, J. Wilhelmina, innehavarinna av spegelfabrik.

*Cederlund, E. H., målarmästare.

*Hjorth, J. E., direktör.

Nyström, J. F., skräddarmästare.

Wällgren, E. Fr., ingenjör.

Arbetarerepresentanter.

Grönwall, J. K. (Hanna), hembiträde, stadsfullm.

Hagman, E. O., måleriarbetare, förtroendeman.

Kämpe, K. A., ombudsman, stadsfullm.

*Nygberg, A. V., expeditör.

*Söderström, G. A. E., ombudsman, stadsfullm.

Suppleanter.

*Lyberg, H. V., bageriidkare.

Grafström, f. Boklund, Tyra, föreståndarinna.

Liander, M. E., grosshandlare, stadsfullm.

*Vigren, O. R., mekanisk arbetare.

Stålander, Helena A. J., bryggeriarbeterska, stadsfullm.

Söderberg, P., ombudsman.

Protokollsförare och sekreterare

(500 kr.; ej å stat).

Järte, O. E. F.

Styrelsens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1919 års förvaltning).

Lund, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm.

Nordgren, F. L., förtroendeman.

Berndtson, C. F., chaufför, stadsfullm. (suppl.).

Karlson, E. A., snickarmästare (suppl.).

Huvudkontoret.

Direktör (14).

Gruftman, S.; rt. 42 97; st. 70 20.

Manliga avdelningen.

Förste assistent (10).

Ödmann, B. O.

Andre assistenter (9).

Schön, A. F.; Olsson, B. F.

Assistenter

(ej å stat).

Hallberg, J. M. (vid avd. för bageriyrket); Petersson, K. G. A. (vid avd. för måleri- samt bleck- och plåtslageriyrkena).

Kvinnliga avdelningen.

Första assistent (9).

Wagner, f. Arnoldson, E. Hermione.

Andra assistenter (8).

Hagman, f. de Brun, Gerda C.; Olson, Sigrid Ch.

Förste vaktmästare (6).

Sabel, K. G.

Andre vaktmästare (4).

Eriksson, C. F.

Dessutom i mån av behov *expeditions- och skrivbiträden* samt ett *vaktmästarbiträde* (1).

Filialkontoret.

Direktör.

(Se huvudkontoret.)

Manliga avdelningen.

Förste assistent (10).

Svenson, H. E.

Andre assistent (9).

Hellman, J. A.

Kvinnliga avdelningen.

Första assistent (9).

Lindqvist, f. Rydell, Elin M.

Andra assistent (8).

Richert, f. Hesselius, Gunel S. M.

Vaktmästare (4).

Karlsson, G. H. (tjänstgör tillsvidare å huvudkontoret).

Stockholms stads rättshjälpsanstalt.

Rättshjälpsanstalten.

Rådhuset, C; rt. 64 27, 243 00; st. 64 27, 83 30, Kungsh. 47 89; kontorstid: 9—4 samt dessutom tisdagar (om nästpåföljande dag ej är helgdag) 7—8 e. m.; mottagningstider för kontorets jurister: 9—10, 50, 2—3 samt dessutom tisdagar 7—8 e. m.

I en år 1883 väckt motion hemställdes om anslag till avlöande av tvenne fattigsakförare samt om uppdrag åt beredningsutskottet att framlägga förslag till frågens närmare ordnande. Anslaget beviljades fr. o. m. år 1884. I avvaktan på slutligt ordnande av frågan ställdes medlen till mantalsnämndens förfogande. Nämnden antog fattigsakförare och utfärdade instruktion för dem.

År 1906 väcktes motion om omorganisation av fattigsakförareinstitutionen, vilken motion resulterade i tillsättande av en kommitté för frågens utredning. Denna avgav i slutet av år 1909 sitt betänkande. Den 27 februari 1913 beslöt stadsfullmäktige därefter inrättande av ett stadens rättshjälpskontor under särskild styrelse; kontoret började sin verksamhet den 1 oktober s. å.

I anslutning till den vid 1919 års riksdag genomförda rättsskyddsreformen beslöt stadsfullmäktige den 17 dec. 1919 att ombilda rättshjälpskontoret till en offentlig rättshjälpsanstalt under benämning *Stockholms stads rättshjälpsanstalt*. Sedan kungl. maj:t den 31 dec. 1919 fastställt reglemente för anstalten, trädde densamma i verksamhet den 1 jan. 1920.

Rättshjälpsanstalten har till uppgift att inom Stockholm i rättsliga angelägenheter tillhandagå mindre bemedlade och i sådant avseende, bland annat, lämna råd och upplysningar samt hjälp med upprättande av handlingar, så ock biträde vid tvisters biläggande genom förlikning samt vid utförande av talan i rättegång, anhängiggjord vid domstol inom anstaltens verksamhetsområde. Rättshjälpen lämnas kostnadsfritt, dock kan sökande av vad honom genom anstaltens bistånd tillvinnes förpliktas lämna ersättning för erhållen hjälp. Anstalten bör söka åstadkomma förlikning mellan parterna, där sådan lämpligen bör komma till stånd. Framställning om rättegång, som befinnes vara uppenbart ogrundad eller gagnlös, skall avvisas.

Anstalten står under ledning av en styrelse, bestående av ordförande och fyra ledamöter. Ordföranden och suppleant för honom förordnas av överståthållarämbetet för fyra år i sänder. Övriga fyra ledamöter jämte två suppleanter för dem utses av stadsfullmäktige för en tid av två år. Anstaltens årliga räkenskaper och förvaltning granskas av tre revisorer, av vilka en utses av överståthållarämbetet och två av stadsfullmäktige, samtliga för en tid av två år. Anstaltens verksamhet utövas under styrelsens överinsende genom en föreståndare med biträde av erforderlig personal. Föreståndaren skall hava avlagt de för utövande av domarämbete föreskrivna kunsksprovet samt förvärvat nödig praktisk erfarenhet genom verksamhet vid underdomstol eller å advokatkontor. Föreståndaren må icke innehava eller utöva annan avlönad allmän eller enskild tjänst eller idka enskild advokatverksamhet. Ej heller må ärende, som inkommit till anstalten, av något dess biträde övertagas som enskilt uppdrag.

Reglemente m. m. Kungl. kung. ang. understöd av statsmedel till offentliga rättshjälpsanstalter den 12 sept. 1919. Reglemente för Stockholms stads rättshjälpsanstalt, fastställt av kungl. maj:t den 31 dec. 1919.

Stat år 1920. Utgifter: 41,900 kr.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av överståthållarämbetet).

af Ugglas, P. M., frih., revisionssekreterare.

Suppleant för ordföranden

(utsedd av överståthållarämbetet).

von Koch, N. R., hovrättsråd.

Övriga ledamöter.

*Heijne, E. W., advokat, stadsfullm.

Hernblom, A. G., rådman.

*Lindhagen, Anna J. J., barnavårdsinspektör, stadsfullm.

Wiberg, E. A., förtroendeman, stadsfullm.

Suppleanter.

Hasselgren, C. L. L., advokat, stadsfullm.

Hagelin, G. L., bokbindarmästare, stadsfullm.

Ra.

Sekreterare.

Silow, S. A. H. (se nedan).

Styrelsens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av
1919 års förvaltning).

Ericson, T., grosshandlare.

Skålander, O. A., bryggeriarbetare, stadsfullm.

Grönwall, J. K. (Hanna), hembiträde, stadsfullm.
(suppl.).

Björkman, C. A. J., sekreterare hos fastighets-
nämnden (suppl.).

Föreståndare

(arvode 10,000 kr.; ej å stat).

Silow, S. A. H.; mottagningstid: se ovan.

Biträdande jurister

(arvoden 5,000, resp. 4,000 kr.; ej å stat).

Bergendal, E. F.; Branting-Westerståhl, Sonja.

Kontors- och expeditjonsbiträde (8).

Juhlin, Dagmar A. M.

Extra kontorsbiträden

(1,800—2,400 kr.; ej å stat).

Löfmark, A.; Paul, Amélie S. L.

Extra kontors- och expeditjonsbiträde

(1,800 kr.; ej å stat).

Thorling, Hildur S.

Extra skrivbiträde

(1,500 kr.; ej å stat).

Vakant.

Dessutom en *extra tjänsteman* samt två
springgossar.

Stockholms folkskoledirektion (och barnavårdsnämnd)

jämte i samband därmed stående institutioner.

Folkskoledirektionen.

*Fredsgatan 9, C.; rt. 92 07; st. 285 57;
sessionstid: i regel varannan fredag un-
der läseterminerna kl. 3,15 e. m.*

Ända till och med år 1861 skötte var och en av huvudstadens församlingar sitt folkskoleväsende oberoende av de övriga. Församlingen utgjorde ett skoldistrikt. Den 27 september 1861 erhöll emellertid Stockholms stad en särskild stadga angående folkundervisningen. Enligt denna stadga skulle folkskoleväsendet i det stora hela utgöras i detta samhälles gemensamma angelägenhet, vars förvaltning handhades dels av en för samtliga folkskolor tillsatt överstyrelse, dels av de territoriella församlingarnas skolråd. Centralisationen har med bibehållande av detta förvaltningssätt blivit än fullständigare genomförd fr. o. m. 1904 genom lagarna angående ändrad lydelse av några §§ i förordningen om kyrkostämna, kyrko- och skolråd i Stockholm och angående folkskoleväsendet därstädes den 15 maj 1903. Kostnaderna beslutas och utgöras numera på sätt som om kommunalutskylder är stadgat; dock blev från de samtidigt lämnade bestämmelserna om övertagandet å angivna villkor av församlingarnas lokaler för folkskolan undantagen församling, som ej ville ingå på dessa villkor. Undantagsrätten har endast tagits i anspråk av Klara församling; genom avtal mellan Stockholms stad och Klara församling år 1918 har emellertid numera även Klara folkskolas fastighet övergått i stadens ägo.

Efter inrättandet från och med år 1914 av en statens folkskolöverstyrelse, har den kommunala överstyrelsen för folkskolorna i Stockholm till undvikande av namnförväxling erhållit benämningen »*Stockholms folkskoledirektion*».

Sedan kungl. maj:t genom nådigt brev den 12 september 1919 föreskrivit, att riket från och med den 1 januari 1920 skulle tillsvidare med avseende å inspektion av folkskoleväsendet vara indelat i 52 inspektionsområden, därvid Stockholms stad hänförs till Stockholmstraktens inspektionsområde, samt kungl. maj:t genom nådigt kungörelse den 9 oktober 1914 utfärdat bestämmelser angående inspektion av folkskoleväsendet i stad, som ej deltagar i landsting, har kungl. maj:t på framställning av folkskoledirektionen genom nådigt beslut den 13 februari 1920 medgivit, att Stockholms stad må jämlikt nämnda kungörelse tillsvidare under tio år, räknat från och med

den 1 januari 1920, på vissa villkor vara befriad från inspektion av sitt folkskoleväsende genom statens folkskolinspektör, dock att denna befrielse icke skall gälla granskningen och vitsordandet av folkskoledirektionens ansökningar om statsbidrag.

Enligt lagen den 14 februari 1920 om ändring av § 3 i lagen den 15 maj 1903 angående folkskoleväsendet i Stockholm skall folkskoledirektionen utgöras, efter stadsfullmäktiges beprövande, av minst nio, högst tjuguen ledamöter. I anledning härav beslöt stadsfullmäktige den 15 mars 1920, att direktionen efter den 1 april 1920 skall utgöras av femton ledamöter. Av dessa utses en av Stockholms stads konsistorium, en, tillika ordförande, av stadskollegiet bland borgarråden, en, tillika vice ordförande, av stadskollegiet bland stadskollegiets övriga ledamöter samt återstående tolv ledamöter av stadsfullmäktige bland stadens vid fullmäktigeval röstberättigade inbyggare, som uppnått tjugufem års ålder. Ledamot i direktionen väljes för en tid av två år och kan återväljas. Konsistorium och stadsfullmäktige kunna ock utse suppleanter till det antal, som anses erforderligt. Enligt kungl. kungörelse den 15 december 1905 äger folkskollärarkåren i Stockholm att utse en representant att närvara vid direktionens sammanträden med rättighet att deltaga i överläggningarna, men ej i besluten, och att få till protokollet antecknad avvikande mening. Lärarkårens representant får dock ej deltaga i behandlingen av frågor rörande lärares skiljande från tjänsten eller extra lärares entledigande.

Folkskoledirektionen åligger, enligt den av kungl. maj:t den 19 mars 1920 fastställda instruktionen, att handhåva huvudstadens folkskoleväsen i överensstämmelse med gällande författningar ävensom övriga undervisningsväsendet rörande angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt direktionen överlämnas.

För den årliga granskningen av direktionens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige fem revisorer.

Direktionen äger (enligt lagen den 29 juni 1908 om ändring av § 4 i lagen ang. folkskoleväsendet i Stockholm) att åt särskilda inom densamma utsedda nämnder, envar bestående av minst fem personer, överlämna att å dess vägnar fatta beslut i vissa ärenden. Av denna rätt har direktionen med avseende å folkskoleärenden icke begagnat sig i annan mån än att en ekonominämnd blivit utsedd. Ekonomi-

Fd.

nämnden äger besluta ang. tillämpning av gällande lönerementen i vissa fall, upplåtelse av skollokaler samt mindre betydande ärenden av ekonomisk natur. I övrigt förbereder nämnden ekonomiärenden, som skola prövas av folkskoledirektionen.

Vidare har direktionen inom sig utsett fem delegerade för undervisningsärenden, två delegerade för skolhusärenden (med två suppleanter) och två delegerade för barnbespisingens ärenden; för sistnämnda ärenden är jämväl utsedd en delegerad utom direktionen. (Rörande den för barnvårdsärenden utsedda nämnden se nedan.)

Dessutom utser direktionen inom sig kassaförvaltare samt ombud att närvara vid lärarprov.

I varje territoriell kyrkoförsamling i Stockholm skall finnas ett skolråd. Församlingens kyrkoherde är ordförande i skolrådet. Ledamöter i skolrådet väljas till lämpligt antal, dock icke understigande fem, av församlingen å kyrkostämman för två år i sänder. Även kvinna är valbar. Skolrådet väljer inom sig för varje år en vice ordförande.

Församlings skolråd har till uppgift att genom framställningar till direktionen m. m. söka främja folkskoleväsendets utveckling såväl inom staden i dess helhet som särskilt inom församlingen. Skolrådet avgiver utlåtande vid tillsättande av överlärarbefattningar och ordinarie lärarbefattningar, utfärdar, efter vederbörande överlärarens hörande, tjänstgöringsbetyg åt lärare samt skall av folkskoledirektionen höras i fråga om ny- eller ombyggnad av skolhus i församlingen m. m.

Direktionen är tillika barnvårdsnämnd i Stockholm. Med stöd av § 2 i lagen den 13 juni 1902 ang. uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn, sådan denna § lyder genom lag den 25 juni 1909, har direktionen uppdragit handläggningen av i nämnda lag avsedda ärenden åt en särskild nämnd (barnvårdsnämnd i inskränkt bemärkelse). Denna nämnd fullgör jämväl de i lagen om barn utom äktenskap den 14 juni 1917 barnvårdsnämnd givna åligganden. Vissa barnvårdsärenden skola dock handläggas av direktionen in pleno. Ang. direktionens verksamhet som barnvårdsnämnd se sid. 206.

Folkskoledirektionen fungerar vidare enligt stadsfullmäktiges beslut den 16 juni 1919 t. v. som styrelse för de högre folkskolor, som från och med höstterminen 1919 upprättats i Stockholm (se vidare sid. 192).

Författningar m. m. K. förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 nov. 1863 med senare ändringar (se under Kyrkliga institutioner sid. 305). Lag angående folkskoleväsendet i Stockholm den 15 maj 1903 med ändringar den 7 juli 1905, den 29 juni 1908, den 25 juni 1917, den 16 sept. 1918 och den 14 febr. 1920. K. stadgan

ang. folkundervisningen i Stockholm den 8 nov. 1901 med ändringar den 15 dec. 1905, 27 okt. 1911, 21 nov. 1913, 9 okt. 1914, 4 febr. 1916 och 16 maj 1919. K. stadgan ang. fortsättningskolor den 16 sept. 1918. K. stadgan ang. högre folkskolor den 16 sept. 1918. K. instruktionen för folkskoledirektionen den 19 mars 1920. Reglemente för Stockholms stads folkskolor den 28 april 1903 med ändring den 8 dec. 1911. Reglemente för Stockholms högre folkskolor den 6 febr. 1920. Bestämmelser angående handhavandet av den med anslag av stadens medel anordnade barnbespisingen vid Stockholms folkskolor, antagna av stadsfullmäktige den 29 december 1915. Lag ang. uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn den 13 juni 1902 med ändringar den 29 juni 1908 och den 25 juni 1909. Lag ang. barn utom äktenskap den 14 juni 1917 jämte i samband därmed utfärdade författningar.

Stat år 1920. Utgifter: 14,490,700 kr.; inkomster: 2,771,400 kr. (däruv statsbidrag 2,569,800 kr.).

Folkskoledirektionens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, O. E., borgarråd, stadsfullm.; rt. 156 45; st. 231 16; träffas å direktionens lokal fredagar 2—3 samt övriga söckendagar 10—11.

Vice ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Norén, A. J. N., byggnadsingenjör, stadsfullm.

Övriga ledamöter

(valda en av Stockholms stads konsistorium, se nedan, och övriga av stadsfullmäktige).

Almén, Gunhild F., lärarinna.

***Carlsson, B. A.**, förste aktuarie, stadsfullm.

***Fähræus, G. R.**, rektor.

***Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M.**, fru, stadsfullm.

***Lindbäck, C. V.**, postexpeditör, stadsfullm.

Lindhagen, Anna J. J., barnvårdsinspektör, stadsfullm.

Lindhagen, L. T., kyrkoherde (vald av konsistorium).

Magnuson, P. K., förgyllare, stadsfullm.

Molin, E. W., justitieråd.

Quint, Stina, redaktör.

Sjöström, Chr., kontorschef, stadsfullm.

***Ström, O. F.**, redaktör, stadsfullm.

***Widerström, Karolina O.**, prakt. läkare.

Suppleant

(vald av konsistorium).

Lindskog, H. J., kyrkoherde.

Lärarkårens representant.

Jönsson, Maria G.; Stenberg, O. (suppl.).

Folkskoledirektionens nämnder och delegerade.

Ekonominämnd.

Carlsson, B. A.; Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M.; Larsson, O. E., ordf.; Magnuson, P. K.; Norén, A. J. N.

Delegerade för undervisningsärenden.

Fåhræus, G. R.; Larsson, O. E.; Magnuson, P. K.; Widerström, Karolina O.; Sjöström, Chr.

Delegerade för skolhusärenden.

Norén, A. J. N., ordf.; Sjöström, Chr.; Magnuson, P. K. (suppl.); Carlsson, B. A. (suppl.).

Delegerade för barnbespisningsärenden.

Carlsson, f. Lindskog, Anna R. (tillhör ej direktionen); Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M., ordf.; Ström, O. F.

Ombud att närvara vid lärarprov.

Fåhræus, G. R.; Quint, Stina.

Suppleanter.

Carlsson, B. A.; Lindhagen, L. T.; Widerström, Karolina O.

Kassaförvaltare.

Carlsson, B. A.; Magnuson, P. K.

Suppleanter.

Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M.; Lindbäck, C. V.

Barnavårdsnämnden.

(Se vidare sid. 206.)

Ordförande.

Molin, E. W., justitieråd.

Övriga ledamöter.

Lindhagen, L. T. (självskr. ss. konsistorii repr.); Almén, Gunhild F.; Lindhagen, Anna J. J.; Quint, Stina.

Folkskoledirektionens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1919 års förvaltning).

Ekman, V. R., direktör, stadsfullm.

Forssberg, E. V., direktör.

Hedenstierna, C. A. O. H., revisor vid stadens revisionskontor.

Jansson, W. A. W., ingenjör.

Wallin, J. A., överpostiljon, stadsfullm.

Folkskoledirektionens expedition. Fd.

Fredsgatan 9, C.; rt. 92 07; st. 285 57; expeditionstid: 10—12 samt 1—3, under juni—augusti 10—2.

Instruktion. Instruktion för kamreraren hos Stockholms folkskoledirektion, antagen av direktionen den 25 febr. 1914.

Stat år 1920. Utgifter: 120,700 kr.; inkomster: 3,475 kr.

Kamrerare (15)

(tillika föredragande i ekonomiärenden).

Robach, E. C.; rt. 29 30; st. 89 92; träffas 2—3, under juni—augusti 1—2.

Sekreterare för folkskoleärenden

(3,000 kr.; ej å stat).

Österberg, B. A. E.; rt. 92 07; st. 240 61; träffas i regel 2,30—3,30.

Bokhållare (13).

Gustafson, J. A. Th.; st. 113 95.

Redogörare (9).

Brunius, Augusta Ch.; rt. 92 07; st. 9 26.

Kassör

(2,400 kr.; ej å stat).

Barklund, Astrid M. E., tf. (se nedan); rt. 92 07; st. 9 26; kassan hålles öppen 10—12 samt 1—3, under juni—augusti 10—2.

Registrator (7).

Wallander, Karin J. M.

Statistiskt biträde (7).

Andersson, Agnes Ch.

Kontorsbiträden (5).

Barklund, Astrid M. E., tjf. (se ovan), tjf. Magnusson, A. Torborg (se nedan); Gehlin, Märta A. J.; Lenander, E. V. (Ella).

Skrivbiträde (4).

Magnusson, A. Torborg, tjf. (se ovan), tjf. Hjoltmanson, Märtha.

Byggnadsinspektör

(4,000 kr.; ej å stat).

Sjösteen, B. F. O.; st. 150 69; träffas å folkskoledirektionens lokal i regel måndagar 9—11 samt onsdagar 1—3.

Värmeledningsinspektör

(700 kr.; ej å stat).

Dahlgren, W.; rt. 12 84; st. 61 50 (kontoret, Strömsborg, C.).

Förste vaktmästare (6)

(nuv. innehavaren kvarstår å övergångsstat).

Nilsson, J.

Vaktmästare (4).

Lindeberg, E. L.

Desutom extra biträden.

Fd. Inspektionen över folkskolorna.

Fredsgatan 9, C.; expeditionstider: se nedan förste och andre folkskolinspektören.

Vid övervakandet av folkskolornas verksamhet biträdes direktionen av vissa tjänstemän.

Förste folkskolinspektören utövar närmast under direktionen den pedagogiska ledningen av och uppsikten över stadens folkskolor. Han skall vara närvarande vid direktionens och barnavårdsnämndens sammanträden och äger att deltaga i överläggningarna, men icke i beslut. Vid sidan av förste folkskolinspektören finnes även en andre folkskolinspektör, som skall närvara vid direktionens sammanträden med uppgift att förbereda företrädesvis frågor av administrativ och ekonomisk natur. Assistenten biträder förste folkskolinspektören med nödiga utredningar och särskilt i handläggning av ärenden rörande fortsättningskolorna och högre folkskolorna. Slöjdinspektören och slöjdinspektrisen åligger att utöva tillsyn över undervisningen i slöjd och övervaka, att denna bedrivs enligt de grunder, direktionen fastställt. Inspektion över skolköksundervisningen tillkommer skolköksinspektrisen, som också biträder med ordnande av barnbespisningen. Gymnastikinspektörerna åligger: att genom besök i skolorna taga noggrann kännedom om gymnastikundervisningens skötande i dessa samt lämna lärare och lärarinnor nödiga råd och upplysningar, att genom föredrag inför lärarpersonalen och undervisningskurser befordra de gymnastiska övningarnas ändamålsenliga bedrivande samt att med uppmärksamhet följa de ordnade lekövningar, som vid skolorna förekomma m. m. I samband med utslutande ur staten av anslagen till lärare i vapenföring och skjutning har även den förutvarande befattningen som exercisinstruktör vid folkskolorna fr. o. m. år 1920 indragits (jfr sid. 195).

Instruktioner m. m. K. brev ang. inspektionen av folkskoleväsendet i Stockholm den 13 febr. 1920. Instruktioner den 25 nov. 1910 för förste och andre folkskolinspektören samt den 14 dec. 1903 för slöjdinspektören, slöjdinspektrisen, gymnastikinstruktören och exercisinstruktören. (De senare äro under omarbetning.)

Stat år 1920. Utgifter: 49,290 kr.

Förste folkskolinspektör (0)

(dessutom personligt lönetillägg 2,000 kr.).

Nordlund, K., fil. d:r (förordn. t. o. m. ^{31/7} 1923); rt. 22 78; st. 198 86; träffas måndagar och fredagar 2—3 och onsdagar 10—11.

Andre folkskolinspektör (16).

Jonsson, J. A.; rt. 218 39; st. 89 93; träffas tisdagar och fredagar 1—2 och onsdagar 10—11.

Assistent

(7,000 kr.; ej å stat).

Lidman, C., överlärare (se nedan sid. 204), stadsfullm.; rt. 219 69; träffas måndagar och fredagar 2—3 samt onsdagar 10—11.

Slöjdinspektör

(lön som folkskollärare, dessutom tilläggslön 2,200 kr. samt rätt till ett ålderstillägg).

Bergh, G.; träffas i regel å folkskoleledningens expedition alla arbetsdagar 11—12, st. 150 69, och därjämte å exp., Klara folkskola, Klara södra kyrkogata 13 & 15, C., st. 193 07, onsdagar 2—3 samt i slöjdsalen, Storkyrkoförss folkskola, Svartmangatan 22, St., st. 142 70, fredagar 1,30—3.

Slöjdinspektris

(lön som folkskollärarinna, dessutom tilläggslön 1,000 kr. samt rätt till ett ålderstillägg).

Blomberg, Fanny E.; st. 215 37; träffas i bostaden Banérgatan 31, Ö.Dj., onsdagar 2—3 och lördagar 11—1.

Skolköksinspektris (10)

(dessutom personligt lönetillägg 600 kr.).

Bergström, Gertrud K. A.; rt. 219 69; st. 239 82; träffas å direktionens lokal onsdagar 2,30—3,30 och fredagar 3—4.

Gymnastikinspektris (10).

Falk, Elin; st. 161 10; träffas i bostaden Narvavägen 30, Ö.Dj., tisdagar och fredagar 2—3.

Gymnastikinspektör

(2,000 kr.; ej å stat).

Littorin, B. E., major; rt. 213 70; st. 150 07; träffas i bostaden, Nybrogatan 45, Ö., måndagar och torsdagar 5—5,30.

Folkskolans läkarvård.

För undersökning av barn vid Stockholms folkskolor antagas av direktionen medelst förordnande tillsvidare läkare för allmänna undersökningar (skolläkare); och böra dessa läkare helst vara boende var och en inom den församling, för vars skola han är anställd. Dessutom antages nödigt antal specialister för undersökning av sjukdomar i öron, näsa, svalg och ögon, ävensom för underlivssjukdomar hos flickorna, varjämte särskild läkare är anställd för biträde med den psykiska vården av de i hjälpklasserna intagna barnen ävensom för verkställande av nödiga undersökningar för intagning i hjälpklasser.

Skolläkare åligger bl. a. att vara närvarande vid barnens inskrivning vid läsårets början, att undersöka nyinskrivna barn, varvid de klena barn, som anses under sin skoltid böra årligen undersökas, å matrikelbladen betecknas genom ordet »läkarekontroll», att varje läsår undersöka dessa barn samt i övrigt de barn, som till ho-

nom hänvisas av skolans överlärare, att undersöka barn, som äro föreslagna att sändas till skollovskoloni, att hålla mottagningar i skolan för att meddela föreskrifter rörande de barn, som av överläraren till honom hänvisas för lindrigare invärtes sjukdom, att vid inträffad smittosam sjukdom giva nödiga föreskrifter till hindrande av smittas spridande samt att ägna noggrann uppmärksamhet åt skolans hygieniska anordningar.

Varje av direktionen för undersökning av barn i stadens folkskolor antagen läkare är skyldig att till direktionen före februari månads utgång lämna skriftlig redogörelse för sin verksamhet under det sist förflutna året samt därvid göra de framställningar och anvisningar, vartill hans arbete kunnat giva anledning. Fr. o. m. år 1906 erhålla folkskolebarnen även fri läkarbehandling i skolan, utom i akuta sjukdomsfall. Det åligger därför vederbörande läkare att hålla särskild mottagning i skolans lokal — i de större skolorna en gång i veckan — för att meddela de föreskrifter och den övriga läkarbehandling, som kan vara av nöden.

Numera äro dessutom anställda två skolsköterskor dels för att biträda vid läkarnas skolundersökningar, dels för att genom besök i barnens hem etc. medverka till och övervaka, att läkarnas ordinationer följäs.

Slutligen finnas vid folkskolorna inrättade en klinik för talrubbingar, en ortopedisk klinik samt sex tandkliniker (se nedan).

Instruktioner. Provisoriska bestämmelser ang. skolläkares åligganden av den 12 juni 1912. Instruktion för skolsköterska, antagen av folkskolektionen den 14 febr. 1919.

Årlöningar m. m. Skolläkare: inalles 36,500 kr.

Stat år 1920. Utgifter: 45,700 kr.

Läkare.

Schlander, C. Th. (Storkyrkoförs.); rt. Storaängen 61.

Zander, E. W. (Klara förs.); rt. 92 06; st. 147 84.

Spangenberg, K. G. V. (Kungsholms förs.); rt. 87 16; st. 183 00.

Blumenthal, G. M. (Adolf Fredriks, Gustav Vasa och Matteus förs.); rt. 29 88; st. 126 99.

Billqvist, O. G. (Jakobs och Johannes förs.); rt. 729 08; st. 196 30.

Nordgren, R. E. (Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars förs.); rt. 39 84; st. 73 36.

Sundell, C. (Katarina och Sofia förs.); rt. 40 19; st. 30 40.

Nylin, E. W. A. (Maria förs.); rt. 10 68.

Kinberg-von Sneidern, f. Rosenbaum, Julia (Brännkyrka förs.: Liljeholmens och Blommensbergs distrikt); rt. 25 01; st. 231 47.

Hulting, C. G. (Brännkyrka förs.: Enske och Älvsjö distrikt); rt. 168 88; st. Söder 4 09.

Peyron, J. A. (Bromma förs.); rt. 60 77; st. Österm. 29 92. **Fd.**

Lönborg, Fr. U. (för ögonsjukdomar); rt. 31 63; st. 70 24.

Klingspor, S. W. (Storkyrko-, Klara, Jakobs och Johannes, Engelbrekts, Hedvig Eleonora, Oscars samt Brännkyrka förs.); rt. 730 83; st. 97 97. (för sjukdomar i öron, näsa och svalg).

Haggström, A. E. (Kungsh., Ad. Fredr., Gustav Vasa, Matteus och Bromma förs.); rt. 145 29; st. 129 38.

Stangenberg, A. E. (Katarina, Sofia och Maria förs.); rt. 14 63; st. 88 08.

Wester-Hallberg, Malin (för underlivssjukdomar hos flickorna); rt. 66 03; st. 234 42.

Tamm, A. Alfhild (för undersökningar vid intagning i hjälpklasserna); rt. 86 04; st. Österm. 41 32.

Skolsköterskor

(2,000 kr.; ej å stat).

Gjörloff, Hedvig (för Katarina och Sofia förs. folkskolor); **Albertsson, Dagmar A.** (för Liljeholmens och Blommensbergs överlärardistrikt).

Klinik för talrubbingar vid Stockholms folkskolor.

För att söka lindra och bota talrubbingar hos barnen vid Stockholms folkskolor öppnades vårterminen 1914 på enskilt initiativ en klinik å Norrmalm, till vilken sedermera upplåtits lokal inom Klara folkskola. Höstterminen 1917 utvidgades kliniken med en filial för södra stadsdelarna, vilken erhöi lokal i Katarina norra folkskola. Då kliniken visat sig fylla ett stadigvarande behov, har densamma fr. o. m. år 1920 erhållit en fast organisation samt inordnats under folkskolektionen.

Behandlingen vid kliniken pågår under läse-terminerna vid kliniken å Norrmalm måndagar och fredagar kl. 1,15—3 samt vid kliniken å Södermalm tisdagar och torsdagar kl. 1,15—2,45.

Föreståndare

(arvode 1,000 kr.; ej å stat).

Tamm, A. Alfhild (se ovan).

Dessutom 2 biträden.

Ortopedisk klinik vid Stockholms folkskolor.

Från och med år 1920 är försöksvis upprättad en ortopedisk klinik vid folkskolorna, dels för att omhändervä de undersökningar, vilka erfordras för hänvisning till hållningsgymnastik, dels för att i övrigt ombesörja undersökningar av sjukdomar eller missbildningar i rörelseorganen, vilka kunna föranleda hänvisning till särskild klinisk behandling.

Kliniken hålles under läseterminerna öppen i Adolf Fredriks folkskola första och tredje onsdagarna i varje månad samt i Sofia folkskola andra onsdagen i varje månad.

Fd.**Föreståndare**

(arvode 1,500 kr.; ej å stat).

Asplund, E. G.Dessutom en *assistent*.**Folkskolornas tandkliniker.**

Genom stadsfullmäktiges beslut den 20 dec. 1906 anslagos 6,200 kr. för anordnande under år 1907 av en försökstandklinik vid Stockholms folkskolor, varav 1,000 kr. för inredning och uppsättningskostnader, och i enlighet med stadsfullmäktiges beslut ang. stat för direktionen har anslaget för samma klinik under vartdera av åren 1908 och 1909 utgjort 5,200 kr. För år 1910 blev anslaget höjt till 6,700 kr. I staten för år 1911 anslago stadsfullmäktige för tvenne försökstandkliniker (i Engelbrekts och Katarina norra folkskolor) 9,825 kr. och i staten för år 1912 9,900 kr. Sedermera hava medel anslagits för inrättande av nya kliniker, fr. o. m. hösten 1913 i Adolf Fredriks folkskola samt fr. o. m. vårterminen 1920 i Kungsholmens, Enskede och Örby folkskolor, varjämte verksamheten i övrigt skall utvidgas i syfte att successivt utsträcka den konservativa tandbehandlingen till barn från samtliga folkskolor.

Instruktion. Bestämmelser rörande Stockholms folkskolors tandkliniker, antagna av folkskolektionen den 14 juni 1918.

Stat år 1920. Utgifter: 108,300 kr.

Föreståndare för tandklinikerna.

Vakant, *tj.* **Hammarlund, H. A. F.** (se nedan).

Engelbrekts tandklinik.

Engelbrekts folkskola, Valhallavägen 63, Ö.; st. 293 95; kliniktid: 8—1.

Tandläkare (13).

Lundberg, f. von Schulzenheim, E. J. A. E. (Nonny), föreståndare; **Stene, N. A.; Erikson, Märta.**

Adolf Fredriks tandklinik.

Adolf Fredriks folkskola, Tegnérsgatan 44, Va.; st. 293 96; kliniktid: 8—1.

Tandläkare (13).

Dahlén, G. S., föreståndare; **Wannberg, K. L. J.**

Katarina tandklinik.

Katarina norra folkskola, Tjärhovsgatan 15, Sö.; st. 304 94; kliniktid: 8—1.

Tandläkare (13).

Hammarlund, H. A. F., föreståndare; **Mårtensson, Agnes; Norén, A. Emelie H.**

Kungsholms tandklinik.

Kungsholms folkskola, Mariebergsgatan 34, C.; st. Kungsh. 52 60; kliniktid: 8—1.

Tandläkare (13).

Fischer, E. W.; Steenhoff-Noreen, Fanny H. L.

Enskede tandklinik.

Enskede folkskola, Enskede; st. Enskede 9 02; kliniktid: 8—1.

Tandläkare (13).

Isacsson, f. Aronson, Agda K. S.

Örby tandklinik.

Örby folkskola, Älsjö; kliniktid: 8—1.

Tandläkare (13).

Wadensten, Gullborg L.

Dessutom vid samtliga kliniker inalles 12 *biträden*.

Stockholms högre folkskolor.

Som en självständigt organiserad överbyggnad på folkskolan hava fr. o. m. höstterminen 1919 inrättats högre folkskolor, för vilka reglemente faststälts av kungl. maj:t den 6 febr. 1920. Dessa högre folkskolor äro av följande typer, nämligen högre folkskola för allmänt medborgerlig bildning med 4 årsklasser och byggd på folkskolans sjätte klass, högre folkskola för kvinnlig utbildning med 3 årsklasser och byggd på avslutad folkskola, högre folkskola för handelsundervisning, fördelad på två linjer, nämligen en tvåspråkig linje med 3 årsklasser och byggd på folkskolans sjätte klass samt en enspråkig linje med 2 årsklasser, byggd på avslutad folkskola, samt slutligen högre folkskola för teknisk utbildning med 2 årsklasser och byggd på avslutad folkskola. De två förstnämnda skolorna äro av allmän och de två senare av yrkesbeständ karaktär. Antalet avdelningar inom de högre folkskolorna är vårterminen 1920 17, av vilka samtliga, utom en, tillhöra de olika linjernas första årsklasser. Höstterminen 1920 beräknas tillkomma ytterligare 16 avdelningar. Beträffande de olika avdelningarnas förläggning se nedan under resp. församlingars skolor (sid. 193). Lärjungeantalet vårterminen 1920 utgör 711.

Enligt reglementet för Stockholms högre folkskolor, skola dessa skolor stå under förvaltning och ledning av folkskolektionen, som för den närmare värden och ledningen av skolorna utser särskilda skolstyrelser, en för varje skola. Sådan styrelse skall bestå av, förutom tjänstgörande rektor, fyra ledamöter, vilka jämte fyra suppleanter utses av folkskolektionen för en tid av två år. Nuvarande ledamöter och suppleanter äro valda för tiden t. o. m. den 31 dec. 1921.

Författningar. K. stadgan ang. högre folkskolor den 16 sept. 1918. Reglemente för Stockholms högre folkskolor, fastställt av kungl. maj:t den 6 febr. 1920. Lönerreglemente ang. ämneslärare med full tjänstgöring vid Stockholms högre folkskolor, uttaget av stadsfullmäktige den 7 april 1920.

Stat år 1920. Utgifter: 283,600 kr.; inkomster: 70,000 kr. (statsbidrag).

Avlöningar. Arvoden åt rektorer 6,400 kr.; lärarpersonal: 137,000 kr. Fr. o. m. den 1 juli 1920 skola vid de högre folkskolorna upprättas 16 ordinarie ämneslärartjänster, varav 9 manliga och 7 kvinnliga. Avlöningarna skola utgå enligt följande grunder. Vid yrkesbestämd högre folkskola och högre folkskola för allmänt medborgersk bildning 4,800 kr. för manlig och 3,850 kr. för kvinnlig lärare. Vid annan allmän högre folkskola 4,500 kr. för manlig och 3,600 kr. för kvinnlig lärare. Härtill komma tre ålderstillägg, vart och ett å 500 kr. för manlig och 400 kr. för kvinnlig lärare.

Högre folkskolan för allmänt medborgersk bildning.

Styrelsens ledamöter.

Skolans rektor (se nedan); **Bergman**, Signe V. U., bankkassör; **Fähræus**, G. R., rektor, ordf.; **Jonsson**, J. A., andre folkskolinspektör, vice ordf.; **Lindhagen**, L. T., kyrkoherde.

Suppleanter.

Jönsson, Maria G., folkskollärarinna; **Lindhagen**, Anna J. J., barnavårdsinspektör, stadsfullm.; **Ottelin**, O., lektor; **Ström**, O. F., redaktör, stadsfullm.

Rektor.

Öije, E. J. V.

Högre folkskolan för handelsundervisning.

Styrelsens ledamöter.

Skolans rektor (se nedan); **Holmblad**, D., grosshandlare, ordf.; **Nyberg**, J., lektor vid handelshögskolan; **Sjöström**, Chr., kontorschef, stadsfullm.; **Wetterlind**, J. A., grosshandlare, vice ordf.

Suppleanter.

Almén, Gunhild F., lärarinna; **Ameln**, Chr. G., grosshandlare; **Andrén**, J. C., speeribandlare; **Månsson**, Gertrud K., fröken, stadsfullm.

Rektor.

Ehlin, E. E., överlärare (se sid. 197).

Högre folkskolan för teknisk utbildning. **Fd.**

Styrelsens ledamöter.

Skolans rektor (se nedan); **Graham**, P. S., ingenjör, ordf.; **Höggquist**, F., fabrikör; **Magnuson**, P. K., förgyllare, stadsfullm., vice ordf.; **Norén**, A. J. N., byggnadsingenjör, stadsfullm.

Suppleanter.

Almström, K. W., disponent; **Carlson**, O. B., direktör; **Fridenborg**, R. A., verkställare; **Sjöström**, Chr., kontorschef, stadsfullm.

Rektor.

Pehrsson, A. T.

Högre folkskolan för kvinnlig utbildning.

Styrelsens ledamöter.

Skolans rektor (se nedan); **Gustafson**, f. Pettersson, Ruth V. M., fru, stadsfullm.; **Ramstedt**, Eva J. A., lektor, vice ordf.; **Schager**, H. Ingeborg S., skolkökslärarinna; **Widerström**, Karolina O., prakt. läkare, ordf.

Suppleanter.

Bergstrand, Anna-Brita, lärarinna; **Lindley**, f. Jonsson, Elin J., fru, stadsfullm.; **Quint**, Stina, redaktör; **Östlund**, f. Lundgren, Agda M., fru.

Rektor.

Aspman, Maria, E.

Församlingarnas folkskolor.

Hela staden utgör ett skoldistrikt. Varje territoriell församling utgör ett skolområde. Skolan vid den år 1747 grundade Murbeckska inrättningen (numera förlagd till Täby socken i Stockholms län) tillhör Maria församlings skolområde. Genom kungl. brev d. 6 juni 1914 har skolan vid Sättra barnkoloni ställts under folkskoleledningen uppsikt och ledning.

Varje skolområde utgör ett eller flera överlärardistrikt. Överläraren har närmaste ansvaret för undervisningen vid folkskolan inom sitt distrikt. I de skolhus, där överläraren icke har sin huvudexpedition, äro för ordningens övervakande av folkskolinspektören på överlärares förslag tillsatta tillsyningslärare. Överläraren är alltid lärare vid folkskolorna och förordnas efter skolrådets hörande av direktionen för en tid av högst fem år. Till överlärare kan numera även kvinna förordnas. Överläraren och de vid skolorna i hans distrikt tjänstgörande lärare och lärarinnor utgöra distriktets lärarkollegium, i vilket överläraren är ordförande. Varje lärarkollegium utser inom

Ed.

sig ett ombud för varje helt eller påbörjat tiotal av ledamöternas antal. Dessa ombud jämte överlärarna utgöra tillsammans lärarkårens ombuds-församling, som minst en gång varje år på kallelse av direktionens ordförande sammanträder med direktionens och skolrådets ledamöter samt folkskolinspektörerna för överläggning om frågor angående folkskoleväsendet.

Folkskolan i Stockholm omfattar sju årsklasser. Såsom överbyggnad på dem finnes en högre avdelning, omfattande en årsklass. Dessutom finnas fortsättningsskolor och ersättningsskolor. Försättningsskolan är inrättad för lärjungar, som genomgått de för folkskolan fastställda lärokurserna samt icke ännu övergå till den högre avdelningen. Ersättningsskolan avser lärjungar, som på grund av fattigdom hindrats att fullständigt begagna folkskolans undervisning. Lärjungarna i varje klass fördelas i parallellavdelningar, vilka undervisas var för sig av särskilda därtill utsedda klasslärare eller klasslärarinnor. Lärjungeantalet i varje avdelning bör i klasserna 1—2 av folkskolan även som i fortsättningsskolan och ersättningsskolan ej överstiga trettio samt i folkskolans övriga klasser och dess högre avdelning icke uppgå till mer än fyrtio. I årsklasserna 1—3 och, då så anses fördelaktigt, även i årsklassen 4 av folkskolan bildas blandade avdelningar av gossar och flickor. I övrigt bildas särskilda goss- och särskilda flickavdelningar; dock må undantagsvis blandade avdelningar anordnas även i folkskolans högre klasser och i dess högre avdelning. Vid indelningen iakttages i övrigt, att avdelningslärare (avdelningslärarinnor) i regel behåller samma avdelning klass efter klass. Antalet undervisningsavdelningar vid Stockholms folkskolor uppgår vårterminen 1920 till inalles 1,076 med tillsammans 31,915 skolbarn.

Förutom fortsättnings- och ersättningsskolor enligt äldre bestämmelser hava under läsåret 1919—20 upprättats ett mindre antal frivilliga fortsättningsskolor i huvudsaklig överensstämmelse med de typer, som äro omnämnda i 1918 års riksdagsbeslut om upprättande av praktiska ungdomsskolor. Dessa fortsättningsskolor äro yrkesbestämda, nämligen dels för handel (7 avdelningar) och dels för elektroteknik (2 avdelningar). Antalet lärjungar är vårterminen 1920 inalles 198.

Från och med höstterminen 1920 skola emellertid jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 1 mars 1920 i stället för dessa frivilliga fortsättningsskolor upprättats obligatoriska fortsättningsskolor i enlighet med bestämmelserna i kungl. stadgan ang. fortsättningsskolor den 16 sept. 1918. Dessa komma att bliva dels allmänna, dels yrkesbestämda samt med dela undervisning under högst 440 lästimmar. Den närmare utformningen av ifrågakarande fortsättningsskolor är emellertid ännu ej (maj 1920) bestämd.

Beträffande de högre folkskolorna se ovan, sid. 192.

Hjälpklasser för psykiskt efterblivna barn inrättades år 1905. I dessa avdelningar undervisas företrädesvis barn, som varit i skolan minst två terminer utan att hava gjort några märkbara framsteg; undervisningen pågår högst fyra timmar om dagen och till lärarinnor utses sådana, som själva önska komma in fråga och kunna anses lämpliga. För att bereda värd åt barnen även efter slutad skolgång har stiftats en förening »Hjälpklassernas skyddsförening», som utsänder skollovskolonier och har upprättat ett arbetshem (se vidare sid. 293).

För enskilda barn, som på grund av sjuklighet eller lyte icke lämpligen kunna tillgodogöra sig vanlig klassundervisning, anordnas genom direktionens försorg särskild undervisning. Ett antal med lungtuberkulos behäftade skolbarn åtnjuter undervisning i för ändamålet särskilt upprättade friluftsavdelningar (f. n. vid Engelbrekts och Midsommarkransens folkskolor). En särskild klass för synsvaga barn finnes anordnad i Adolf Fredriks folkskola.

Bespisning av fattiga skolbarn på församlingars, donationers och enskildas bekostnad har sedan länge förekommit i folkskolan. Tills år 1909 har den dock i regel omfattat blott middagsspisning. Genom anslag dels av stadsfullmäktige, dels av församlingarna samt med andra medel har därefter även frukostbespisning kunnat anordnas. Stadsfullmäktige hava den 29 december 1915 fastställt nya bestämmelser ang. bespisningen, enligt vilka det tillkommer direktionen att anordna bespisningen och utöva ledningen av densamma i dess helhet. Avgörandet av vilka barn äro i behov av skolbespisning, tillkommer lokala kommittéer, en för varje överlärardistrikt, bestående av ordförande utsedd av folkskolektionen, en medlem utsedd av skolrådet, företrädesvis bland skolbarnens målsmän, en medlem utsedd av fattigvårdsstyrelsen i församlingen, en medlem utsedd av den eller de arbetsstugestyrelser, som hava sin verksamhet inom överlärardistriktet, folkskolans överlärare samt en lärare eller lärarinna utsedd av skolans lärarkollegium. För lokalkommittéerna har av direktionen fastställts instruktion den 30 maj 1916.

Undervisning i huslig ekonomi började meddelas första gången 1869, då ett försök gjordes i Storkyrkoförsamlingens folkskola i samband med tillagning av mat åt fattiga skolbarn. Följande år gjordes liknande försök i Hedvig Eleonora och Maria församlingar. Utgifterna bestredes av församlingarna och enskilda. Verksamheten utvecklades rasht och flera församlingar inrättade särskilda skolkök. År 1899 utfärdade direktionen ett »reglemente för Stockholms folkskolors skolkök». Lärarinnornas avlöning bekostas av direktionen, som emellertid erhåller statsbidrag därtill. I undervisningen deltaga flickor ur sjätte till och med åttonde klasserna samt från en del hjälpklasser.

Under 1860-talet anlades tvenne skolträdgårdar för Maria och Katarina församlingars skolor; dessas verksamhet nedlades emellertid åter på 1870-talet, och först 1907 kom åter en skolträdgård till stånd, men då i större skala och mer planmässigt ordnad, och våren 1910 tillkom ytterligare en. Den förra, södra trädgården, är belägen vid Stora Blecktornet och den senare, norra trädgården, vid Solnavägen. Trädgårdarna, som skötas av barnen under lärares ledning, leverera årligen tusentals exemplar av växter för undervisningen i skolorna. Vid sidan av det praktiska arbetet meddelas ungefär en timme i veckan teoretisk undervisning i trädgårdsskötsel. I södra trädgården har uppförts ett växthus, från vilket även under den kallare årstiden tillhandahållas blommande växter för teckningsundervisningen i folkskolorna. I växthuset odlas även krukväxter, som vid lämplig storlek kostnadsfritt eller mot ringa avgift utdelas till folkskolebarnen. Skolträdgårdar finnas även vid flera skolor såväl i den egentliga staden som i Brännkyrka och Bromma församlingar.

I de flesta skolhusen finnas rymliga och väl inredda gymnastiksal, i vilka barnen erhålla undervisning 2 å 3 gånger i veckan. Gymnastikskolor tillhandahållas genom direktionens försorg. Övningarna ledas i allmänhet av vederbörande lärare och lärarinnor. Till hjälp vid gymnastikundervisningen äro emellertid anställda 13 fackutbildade gymnastiklärarinnor. För gossar i folkskolans högre avdelning hava hittills anordnats *exercis-* och *skjutövningar*, dessa äro emellertid numera enligt av folkskole-direktionen fattat beslut tillsvidare inställda. Vid skolorna äro anställda särskilda lekledare för att ordna barnens friluftss lekar; materiel för lekarna anskaffas genom direktionens försorg, och lekplatser hava upplåtits i parker i skilda delar av staden. I de flesta av skolhusen i den egentliga staden äro inrättade skolbad, och berednas därjämte ett stort antal barn tillfälle till sjöbad och simövningar i Stockholms stads sim- och badinrättning (se sid. 71).

Med anslag av stadsfullmäktige anordnar folkskoleldirektionen undervisning i instrumentalmusik vid skolor, till vilka instrument blivit på enskild väg anskaffade.

År 1907 grundlades lärarbibliotek vid de olika folkskolorna. Dessa bibliotek, till vilka stadsfullmäktige för år 1920 anslagit 9,100 kr., äro i allmänhet inrymda i de skolhus, där överläraerna hava sina expeditioner, och uppdelade i en referensavdelning med uppslagsböcker för studier på platsen och en låneavdelning för hemlån. Biblioteken omfattade den 31 dec. 1919 ialles 14,819 band. För lärarnas fortbildning anordnas årligen med stadsfullmäktiges understöd sammanhängande föreläsningkurser (jfr sid. 286) och utdelas kommunala resestipendier. Dessutom beredes varje år tillfälle för sex lärare att deltaga i de av centralförbundet för nykter-

hetsundervisning anordnade sommarkurserna i alkohologi och hälsolära.

Vid skolorna finnas lärjungebibliotek, till vilka stadsfullmäktige för år 1920 anslagit 20,600 kr. Deras sammanlagda bokantal uppgick den 31 dec. 1919 till 53,653 band. För de särskilda bibliotekens bokbestånd den 31 dec. 1919 redogöres nedan under de olika skolorna. Genom anordnande under vintern av s. k. »läsaftnar» i skolorna har man berett barnen tillfälle till mer ostörd läxläsning.

Reglemente m. m. Reglemente för Stockholms stads folkskolor den 28 april 1903 med ändring den 8 dec. 1911. Instruktion för överlärare den 7 mars 1911. Lönerreglemente ang. lärarpersonalen i läs- och skrivämnen vid Stockholms folkskolor, antaget av stadsfullmäktige den 23 dec. 1918. Lönerreglemente ang. lärare i övningsämnena samt i fortsättnings- och ersättningsskolan vid Stockholms folkskolor, antaget av stadsfullmäktige den 23 dec. 1918. Avlösningsbestämmelser för småskollärarinnor vid Stockholms folkskolor i Brännkyrka och Bromma församlingar, antagna av stadsfullmäktige den 23 dec. 1918. Reglemente för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. den 31 dec. 1919. Reglemente ang. tilläggs-pension för ordinarie lärare och lärarinnor vid Stockholms folkskolor den 1 juni 1906 med ändring den 26 april 1915. Reglemente ang. pension för fast anställda övningslärare vid Stockholms folkskolor den 23 febr. 1914.

Stat år 1920. För folkskolorna: utgifter 7,013,846¹⁾ kr., inkomster 2,467,800 (därav 2,452,800 kr. statsbidrag); för folkskolelokaler: utgifter 5,857,113; 65 kr. (därav 3,121,300 kr. till ny- och ombyggnader), inkomster 73,000 kr.

Avlöningar m. m. Lärarpersonalen vid folkskolorna ingick icke i 1911 års löneroglering, vilket däremot var fallet beträffande vaktbetjäning m. m. vid folkskolelokalerna. För lärarpersonalen har löneroglering fastställts av stadsfullmäktige den 23 dec. 1918.

Överlärare. 19 överlärare: förutom avlöning såsom ordinarie folkskollärare tilläggs-lön: 10 överlärare 2,200 kr.; 9 överlärare 1,200 kr. och fri bostad; var och en av dessa 19 dessutom rätt till ett ålderstillägg å 400 kr.

Ordinarie lärare och lärarinnor i läs- och skrivämnen. Storkyrkoförsamlingen: 4 lärare, 15 lärarinnor. Klara församling: 5 lärare, 17 lärarinnor. Kungsholms församling: 24 lärare, 104 lärarinnor. Adolf Fredriks församling: 15 lärare, 64 lärarinnor. Gustav Vasa församling: 8 lärare, 26 lärarinnor. Mattens församling: 11 lärare, 43 lärarinnor. Jakobs församling: 5 lärare, 18 lärarinnor. Johannes församling: 8 lärare, 36 lärarinnor. Engelbrekts församling: 12 lärare, 46 lärarinnor. Hedvig

¹⁾ I denna summa äro medräknade utgifterna för läkarvården 45,700 kr. och tandklinikerna 108,300 kr. (se ovan).

Fd. Eleonora församling: 3 lärare, 16 lärarinnor. Oscars församling: 6 lärare, 22 lärarinnor. Katarina församling: 23 lärare, 93 lärarinnor. Sofia församling: 15 lärare, 55 lärarinnor. Maria församling: 30 lärare, 115 lärarinnor. Brännkyrka församling: 32 lärare, 85 lärarinnor samt 25 småskollärarinnor. Bromma församling: 10 lärare, 19 lärarinnor och 7 småskollärarinnor. — Varje lärare 3,500 kr., varje lärarinna 2,900 kr. Dessutom rätt till tre ålderstillägg, vardera å 500 kr., åt varje ordinarie lärare och tre ålderstillägg, vardera å 300 kr., åt varje ordinarie lärarinna. Varje småskollärarinna 2,200 kr. med rätt till tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kr.

E. o. lärare och lärarinnor i läs- och skrivämnen, tillsammans: 123,000 kr.

Ordinarie lärare och lärarinnor i övningsämnena. 46 lärarinnor i kvinnlig slöjd 2,300 kr., 17 lärare i teckning var och en 2,500 kr., 15 lärare i sång var och en 2,500 kr., 38 lärarinnor i huslig ekonomi var och en 2,460 kr. jämte fri middag under arbetsdagarna (40 kr.). Samtliga övningslärare äga dessutom rätt till tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kr.

E. o. och biträdande lärare och lärarinnor i övningsämnena. E. o. lärarinnor i kvinnlig slöjd, tillsammans: 12,000 kr. Bitråde vid undervisningen i kvinnlig slöjd: 3,400 kr. E. o. lärare i teckning, tillsammans: 4,100 kr. E. o. lärare i sång, tillsammans: 2,600 kr. E. o. lärarinnor i huslig ekonomi, tillsammans: 15,560 kr.

Lärare och lärarinnor i metall-, trä- och pappslöjd, tillsammans: 99,000 kr. Lärarinnor i gymnastik, tillsammans: 21,100 kr. (därav till modifierad gymnastik 5,500 kr.). Lärare i vapenföring och skjutning, tillsammans: 2,000 kr. Lektledare, tillsammans: 6,650 kr.

Lärare i fortsättnings- och ersättnings-skolorna: 81,000 kr. (varav 73,000 kr. äro avsedda för de fr. o. m. hösten 1920 inrättade obligatoriska fortsättnings-skolorna). Extra undervisning: 13,500 kr. Undervisning i kvinnlig hygien: 600 kr.

Sekreterarna i skolråden avlönas av de olika församlingarna med växlande belopp. Bibliotekarierna avlönas med arvoden olika i de olika skolorna.

Vaktbetjäning m. m. 25 vaktmästare¹⁾: avlöning i lönegrupp 6 (utom en, som kvarstår å äldre stat). 13 värmeledningsskötare²⁾: avlöning i lönegrupp 6. 17 baderskor: avlöning i lönegrupp 2. En extra baderska (för samtliga skolor): 800 kr. Dessutom anslag av växlande belopp till biträden åt vaktmästare och värmeledningsskötare (eldare) samt till portvaktstjänstgöring.

¹⁾ Av dessa äro 7 vaktmästare vid Brännkyrka och Bromma folkskolor tillika värmelednings-skötare.

²⁾ Därav en gemensam för samtliga skolor.

Storkyrkoförsamlingens folkskola.

Storkyrkoförsamlingens folkskola räknar vårterminen 1920 inalles 19 undervisningsavdelningar med 523 skolbarn. Skolan är fördelad på två skolbyggnader, den ena vid Svartmangatan 22, *St.*, med 14 klassrum, den andra vid Skärgårdsgatan 6, *St.*, med 8 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1919 2,433 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 793 band.

Skolrådets ledamöter.

Stortorget 1, *St.*

Welinder, N. J., vice pastor, självskr. ordf.; Berglund, E. K., vice häradsbörjning; *Brandel, R. A., komminister; Creutz, J. W., assurancesdirektör; Hellström, L. G., grosshandlare; *Henriksson, P., boktryckare; *Lund, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm., vice ordf.; Malmgren, O. W., grosshandlare, kassör; *Thurnell, K. J. A. J:son, förman.

Sekreterare.

Gyllensvärd, G. V.; st. Söder 3 08.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Karlsson, L. V., överlärare, ordf.; Malmgren, O. W., grosshandlare (sk.)¹⁾; Axelsson, Lilly M., fröken (f.); Schifström, Mathilda E., f. d. folkskollärarinna (a.); Svensson, Ingrid, folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Brandel, R. A., komminister (sk.); Eriksson, C. R., järnhandlare (f.); Brandel, f. Jernberg, Gerda, fru (a.); Jungmarker, Milly, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Karlsson, L. V.; st. 142 70; träffas å exp. Svartmangatan 22, *St.*, alla undervisningsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	4
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	15
Lärare i övningsämnena	3
Lärarinnor i övningsämnena	8

Så lärare och lärarinnor 30

Bibliotekarie.

Jungmarker, Milly.

¹⁾ sk. = vald av skolrådet; f. = vald av fattigvårdsstyrelse; a. = vald av arbetsstugestyrelse; l. = vald av lärarkollegium.

Vaktmästare (6).

Jansson, V. E.

Dessutom fyra *städerskor* och en *baderska* (2).**Klara församlings folkskola.**

Klara församlings folkskola räknar vårterminen 1920 inalles 23 undervisningsavdelningar med 693 skolbarn. Dessutom finnes en avdelning av den frivilliga fortsättningsskolan med 22 barn samt fem avdelningar av den högre folkskolan (fyra för handelsundervisning och en för kvinnlig utbildning) med inalles 297 elever. Skolan är inrymd i nya skolhuset vid Klara södra kyrkogata 13 & 15, C., och innehåller 30 klassrum förutom ett antal rum för speciella skoländamål ävensom gymnastiksal, badavdelning och skolkök samt bostadslägenhet för överlärare, vaktmästare och värmeledningsskötare. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1919 2,736 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 980 band.

Skolrådets ledamöter.

Klara östra kyrkogata 8, C.

Bokander, H. G. E., kyrkoherde, självskr. ordf.;

*Ehlin, E. E., överlärare; *Lilja, S. A. J., hovintendent; Magnusson, A. E., byggmästare, stadsfullm., vice ordf. och kassör; Ståhlberg, J. A. A., zinketsare; Törnberg, A. O. Oson, signalreparatör, stadsfullm.; *Widerström, Karolina O., prakt. läkare.

Sekreterare.

Romare, P. B.; st. Österm. 10 57.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Ehlin, E. E., överlärare, ordf.; Ståhlberg, J. A. A., zinketsare (sk.); Thulin, E. L., handlande (f.); Hellstenius, f. Skogman, Minna, fru (a.); Aspmann, Maria E., rektor (l.).

Suppleanter.

Linde, A., inspektionskonstapel (sk.); en vakant (f.); Pegelow, f. Hedlund, Emma, fru (a.); Granlund, f. Wallis, J. K. M. (Hanna), folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Ehlin, E. E. (jfr ovan sid. 193); st. 193 07: träffas å exp. Klara södra kyrkogata 13 & 15, C., alla undervisningsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 5
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 16
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen 3
Lärare i övningsämnen 1
Lärarinnor i övningsämnen 5

Sa lärare och lärarinnor 30

Bibliotekarie.

Granlund, f. Wallis, J. K. M. (Hanna).

Vaktmästare (6).

Andersson, K. W.

Dessutom en *värmeledningsskötare* (6) och en *baderska* (2).**Kungsholms församlings folkskola.**

Kungsholms församlings folkskola räknar vårterminen 1920 inalles 131 undervisningsavdelningar med tillsammans 3,961 skolbarn. Vidare är hit förlagd en avdelning av den högre folkskolan för allmänt medborgerlig bildning med 38 elever samt en avdelning av den frivilliga fortsättningsskolan med 25 elever. Skolan är fördelad på två skolbyggnader, den ena vid Mariebergsgatan 34, C., med 88 klassrum, den andra vid Hantverkaregatan 17, C., med 12 klassrum. Dessutom finnas vid Kungsholmsgatan 72, C., två skolkök och en bespisningsanstalt. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1919 4,254 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,153 band.

Skolrådets ledamöter.

Parrmätaregatan 3, C.

Larsson, C. V., kyrkoherde, självskr. ordf.;

Bergqvist, B. J. son, generaldirektör, vice ordf.;

Davidson, J. A. L., komminister; Eén, O. B. L.,

verkmästare; Hermansson, K. T. E., lödare;

Holm, J. A., järnarbetare; *Karlsson, A. F.,

järnarbetare; *Larsson, J. A. C., förman;

*Seedoff, A. M. A., fabriksförvaltare, kassör.

Suppleanter.

Thurberg, G. O., järnarbetare; Magnusson, E. J. S., järnarbetare; *Eriksson, B. K. J., ombudsman; *Lagerqvist, A. V., typograf.

Sekreterare.

Eckerström, I. J. B. A. A. E.; st. 235 26.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Olsson, J., överlärare, ordf.; Larsson, J. A. C., förman (sk.); Olsson, N. M., skomakeriärdare (f.); Fristedt, J. Maria, folkskollärarinna (a.); Romulus, Anna E., folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Jansson, K. Elida W., folkskollärarinna (sk.); Karlsson, A. F., järnarbetare (f.); Sjöholm, Svea, prokurist (a); Skoglund, Gerda F., folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Olsson, J.; st. Kungsh. 3 04; träffas å exp. Mariebergsgatan 34, n. b., C., alla läsdagar 7,30—8,30 f. m. och 5—5,30 e. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m. och därjämte å exp. Hantverkaregatan 17, C., st. 193 04, onsdagar 10,30—11,30 f. m.

Fd. Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	22
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	103
E. o. lärare å vakant plats i läs- och skriv- ämnen	2
E. o. lärarinna å vakant plats i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	5
Lärare i övningsämnen	4
Lärarinnor i övningsämnen	16

S:a lärare och lärarinnor 153

Bibliotekarie.

Florman, Elisabet. K.

Vaktmästare (6).

Zallhagen, K. E.

Dessutom en *värmeledningsskötare* (6), två *biträden* och två *baderskor* (2).**Adolf Fredriks församlings folkskola.**Adolf Fredriks församlings folkskola är uppdelad på två skolhusbyggnader, en vid Tegnérsgatan 44—46, *Va.*, och en vid Saltmätaregatan 2, *Va.*Folkskolhuset vid Tegnérsgatan 44—46 har 66 klassrum, skolhuset vid Saltmätaregatan 2¹⁾ 12 klassrum. Skolan räknar vårterminen 1920 inalles 75 undervisningsavdelningar med tillsammans 2,317 skolbarn. Dessutom finnes här en avdelning av den högre folkskolan för allmänt medborgarlig bildning med 38 elever samt en avdelning av den frivilliga fortsättningsskolan med 17 elever. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1919 3,503 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 856 band.**Skolrådets ledamöter.**Kammakaregatan 30, *Va.*

Hasselrot, C. R., kyrkoherde, självskr. ordf.; *Asklund, H. G., läroverksadjunkt; Gagner, H. Marie-Louise Ch., seminarielektor; *Granberg, K. G., bokbindare; Johannesson, E. A. V., justerare; Rosenberg, J. O., f. d. professor, vice ordf.; Rudner, A. E., möbelsnickare; *Sternner, J. L., överlärare; *Svensson, F. L., prakt. läkare.

Kassör.

Grönfors, G. B. V., direktör.

Sekreterare.

Ljungman, C. J. D.; rt. 29 90.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Sternner, J. L., överlärare, ordf.; Rudner, A. E., möbelsnickare (sk.); Boström, Clara G., fröken (f.); Blomquist, Augusta L., fröken (a.); Österberg, Ebba K. E., folkskollärarinna (l.).

¹⁾ Detta skolhus är sedan oktober 1917 upp-
låtet till provisoriska bostäder åt husvilla.**Suppleanter.**

Gagner, H. Marie-Louise Ch., seminarielektor (sk.); Carlson, C. G., fabrikör (f.); Israelsson, Anna M., slöjdlärrarinna (a.); Brenner, Ester, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.Sternner, J. L.; träffas å exp. Tegnérsgatan 44—46, *Va.*, st. 169 14, alla läsdagar 7.45—8.30 f. m. ävensom måndagar och torsdagar 1—1.30 e. m. samt å exp. Saltmätaregatan 2, *Va.*, st. 169 16, lördagar kl. 12 middagen.**Lärare och lärarinnor.**

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	15
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	62
Lärare i övningsämnen	6
Lärarinnor i övningsämnen	13

S:a lärare och lärarinnor 96

Bibliotekarie.

Locander, Cecilia K.

Vaktmästare.

Gustafson, E. G. (6) (vid Tegnérsgatan); Forsling, Gustava (lön 1,100 kr., bostad, värme och lyse) (vid Saltmätaregatan).

Dessutom en *värmeledningsskötare* (6), en *eldare* och en *baderska* (2).**Gustav Vasa församlings folkskola.**Gustav Vasa församlings folkskola, Karlbergsvägen 34, *Va.*, räknar vårterminen 1920 39 skolavdelningar med tillsammans 1,158 barn, därav 13 avdelningar undervisas kl. 1.30—5.30. Hela barnantalet är således 1,190. Skolhuset har 26 klassrum. Den 31 dec. 1919 funnos i skolbiblioteket 2,302 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 925 band.**Skolrådets ledamöter.**Västmannagatan 63, *Va.*

Hallberg, H. E., kyrkoherde, självskr. ordf.; Dalström, J. J., f. d. överlärare; Enqvist, C. E., postvaktmästare; *Francke, Cecilia, folkskollärarinna; Hallström, K. L. F., snickare; *Lundbergh, G. H., grosshandlare, vice ordf.; *Löfgren, A., sekreterare; Rudberg, T. A., lektor; *Sällström, G. F. W., ingenjör.

Kassör.

Enell, H. G. O., apotekare.

Sekreterare.

Falkenberg, A. C. M., frih.; st. 193 00.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Andrén, O., överlärare, ordf.; Hallström, K. L. F., snickare (sk.); Feght, J. P., bruksägare (f.); Rydberg, Olga A., föreståndarinnan (a.); Sjöling, Hildur J., folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Löfgren, A., sekreterare (sk.); **Fjällbäck-Holmgren, Karin H.**, fru, stadsfullm. (f.); **Heimbürger, f. Hildebrand, Elin M. Ch.**, fru (a.); **Hansson, Hulda E.**, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Andrén, O.; st. 193 03; träffas å skolans exp. Karlbergsvägen 34, *Va.*, varje läsdag 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 8
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen m. m. 26
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen . . . 6
Lärare i övningsämnen 6
Lärarinnor i övningsämnen 10

S:a lärare och lärarinnor 56

Bibliotekarie.

Eriksson, S. Konkordia.

Vaktmästare (6).

Pettersson, E. V.

Dessutom en *värmeledningsskötare* (6).

Matteus församlings folkskola.

Matteus församlings folkskola räknar vårterminen 1920 inalles 55 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,698 skolbarn, varjämte hit äro förlagda 2 avdelningar av den högre folkskolan för handelsundervisning med inalles 68 elever. Skolan är belägen vid Norrtullsgatan 18, *Va.*, och har 49 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1919 3,450 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 872 band.

Skolrådets ledamöter.

Västmannagatan 92, *Va.*

Berglund, A. A. T., kyrkoherde, självskr. ordf.; **Ahlberg, K. J.**, direktör; ***Carli, E. J.**, överlärare, vice ordf.; ***Carlson, H. J.**, barnhemsföreståndare; ***Danielsson, T. Hj.**, möbelsnickare, stadsfullm.; **Ferm, A. V.**, snickare; **Forsell, J. A. S.**son, expeditiönsföreståndare, kassör.

Suppleanter.

***Norén, G. E.**, läroverksadjunkt; ***Odin, S. J.**, handlande; **Wollert, E. A.**, förrådsföreståndare; **Kampf, A. F.**, snickare; **Larsson, E. A.**, chaufför; ***Ahlin, Hj.**, förrådsförvaltare.

Sekreterare.

Edman, P. V.; rt. 155 82.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Carli, E. J., överlärare, ordf.; **Jacobson, T. A.**, intendent (sk.); **Sandberg, H. T.**, f. d. bokauktionskommissarie (f.); **Möller, Esther M.**, arbetsstugeföreståndarinna (a.); **Carlson, H. J.**, barnhemsföreståndare (l.).

Suppleanter.

Forsell, J. A. S.son, expeditiönsföreståndare (sk.); **Svensson, K. F. I.**, verkmästare (f.); **Sjöman, E. F.**, grosshandlare (a.); **Morath, Maria K.**, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Carli, E. J.; st. 180 51; träffas å exp. Norrtullsgatan 18 n. b., *Va.*, varje läsdag 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 10
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen . . . 43
E. o. lärare i läs- och skrivämnen 1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen . . . 2
Lärare i övningsämnen 1
Lärarinnor i övningsämnen 6

S:a lärare och lärarinnor 63

Bibliotekarie.

Almin, f. Pettersson, A. Wilhelmina.

Vaktmästare (6).

Strömbäck, T. G.

Dessutom en *värmeledningsskötare* (6) och en *baderska* (2).

Jakobs och Johannes församlingars folkskola.

Jakobs och Johannes församlingars gemensamma folkskola räknar vårterminen 1920 inalles 67 undervisningsavdelningar med tillsammans 2,087 skolbarn. Skolan är fördelad på fyra skolbyggnader, en vid Brunnsgatan 11, *C.*, med 18 klassrum, en vid Roslagsgatan 53, *Va.*, med 28 klassrum, en vid Ynglingagatan, *Va.*, med 12 klassrum och en å Skeppsholmen, *Ö.Dj.*, med 1 klassrum. Sju avdelningar undervisas i skolhuset Valhallavägen 63, *Ö.* Skolbiblioteket i Johannes folkskola omfattade den 31 dec. 1919 3,026 band och det höstterminen 1915 inrättade biblioteket vid Jakobs folkskola den 31 dec. 1919 1,072 band. Johannes folkskolas lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,006 band och Jakobs 615 band.

*Jakobs församlings folkskola.**Skolrådets ledamöter.*

Jakobsgratan 4, *C.*

Hammarsten, F., kyrkoherde, självskr. ordf.; **Bäckström, J. W.**, grosshandlare; **Hedin, Clara C. H.**, fröken; ***Jonsson, G. A.**, pastoratsadjunkt; ***Lindmark, C. A.**, skomakarmästare, stadsfullm.; ***Wretman, J.**, f. d. rådmän, vice ordf.; en vakant.

Kassör.

Sjöberg, A. Th., grosshandlare.

Fd.

Sekreterare.

Afzelius, A. C. A.; st. Brevik 31.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Wassberg, A., överlärare, ordf.; Sjögren, A. fabrikör (sk.); Brandt, J. T. I., f. d. kapten (Jak. f.); Lignell, E., komminister (Joh. f.); Edén, L. A., f. d. överlärare (a.); Andersson, Sofia V., folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Johansson, K., möbelsnickare (sk.); Vigrén, O. R., mek. arbetare (Jak. f.); Lindberg, A. W., kamrerare (Joh. f.); Smerling, Eva V., fröken (a.); Johnsson, Augusta, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Wassberg, A.; st. 193 06; träffas å exp. Roslagsgatan 53, n. b., Va., alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m. och i skolhuset vid Brunnsgatan 11, C., st. 169 15, fredagar kl. 1 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 5
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 18
E. o. lärarinna i läs- och skrivämnen 1
Lärarinna i övningsämnen 1

S:a lärare och lärarinnor 25

Bibliotekarie.

Andersson, Emelie K.

Johannes församlings folkskola.

Skolrådets ledamöter.

Kammakaregatan 12, Va.

Öhman, K., kyrkoherde, självskr. ordf.; *Alfvén, K. A., prakt. läkare; *Edén, L. A., f. d. överlärare; Hjorth, J. E., direktör; *Johansson, K., möbelsnickare; Granholm, C. H., direktör; Nilsson, M. G., möbelsnickare.

Suppleanter.

Eklund, K., tjänsteman, stadsfullm.; *Lignell, E., komminister; Lindgren, K. J. O:son, snickare.

Sekreterare.

Engellau, I.; rt. 97 49.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Samma kommitté som för Jakobs förs:s folkskola (se ovan).

Överlärare.

Wassberg, A. (se Jakobs förs:s folkskola).

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 8
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 36
E. o. lärare i läs- och skrivämnen 1
E. o. lärarinna i läs- och skrivämnen 1
Lärarinnor i övningsämnen 8

S:a lärare och lärarinnor 54

Bibliotekarie.

Jönsson, Maria G.

Vaktmästare (6).

Ek, N. A. (Johannes folkskola); Söhr, O. (Jakobs folkskola).

Dessutom en värmeledningsskötare (6), en eйдare, tretton stüderskor och en baderska (2).

Engelbrekts församlings folkskolor.

Engelbrekts församling har två folkskolor, se nedan.

Skolrådets ledamöter.

Östermalmsgatan 67, Ö.

Lindhagen, L. T., kyrkoherde, självskr. ordf.; *Berg, J. Hj., undervisningsråd, vice ordf., kassör; Branzell, A., överlärare; Carlsson, J. A., måleriarbetare; Engström, Lilly A., f. d. lärarinna; *Lindblom, K. A., rektor; *Westermark, F. J. E., f. d. professor.

Suppleanter.

*Fagerström, J., verkställare; Janson, E. J. (Emy), lärarinna; Andersson, E. V., förrädmästare; Gunnarsson, f. Hoppe, Laila S. E., lärarinna.

Sekreterare.

Åkerman, G. A.; rt. 105 94.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Branzell, A., överlärare, ordf.; Engström, Lilly A., f. d. lärarinna (sk.); von Hermansson, Anna K., fröken (f.); Afzelius, S. Harriet K. M., fröken (a.); Lundberg, Hildegard J., folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Lind, N. G. C., bokhållare (sk.); Johansson, A., verkställare (f.); Svedelius, Ewa H. Ch., fröken (a.); Swensson, f. Jepson, Sigröd M., folkskollärarinna (l.).

1. Folkskolan vid Valhallavägen.

Folkskolan räknar vårterminen 1920 inalles 49 undervisningsavdelningar med 1,306 skolbarn. Dessutom finnes här en avdelning av den högre folkskolan för teknisk utbildning med 27 elever. Skolan är belägen vid Valhallavägen 63, Ö., och har 60 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1919 3,131 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 924 band.

Överlärare.

Branzell, A.; st. 110 29; träffas å exp. Valhalla-
vägen 63, Ö., alla läsdagar 7,45—8,30 f. m.,
måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m. samt
tisdagar i skolan vid Värtan 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	10
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	38
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	3
Lärare i övningsämnen	5
Lärarinnor i övningsämnen	10

S:a lärare och lärarinnor 66

Bibliotekarie.

Vakant.

Vaktmästare (6).

Hagberg, A. S.

Dessutom en värmeledningskötare (6), en
eldare, en portvakt och en baderska (2).

2. Folkskolan vid Värtan.

Folkskolan vid Värtan räknar vårterminen
1920 inalles 14 undervisningsavdelningar med 389
skolbarn. Skolan är belägen i Hjorthagen och
har 11 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den
31 dec. 1919 1,053 band. Lärarbiblioteket om-
fattade vid samma tid 473 band.

Överlärare.

Branzell, A.; st. 68 13; träffas å exp. tisdagar 1—
1,30 e. m. Övriga mottagningstider, se ovan.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	2
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	12
Lärare i övningsämnen	2
Lärarinnor i övningsämnen	2

S:a lärare och lärarinnor 18

Bibliotekarie.

Swensson, f. Jepson, Sigrid M.

Vaktmästare (6)

(dessutom ersättning såsom eldare 200 kr.).

Åström, P.

Dessutom en baderska (2).

**Hedvig Eleonora och Oscars försam-
lingars folkskolor.**

Hedvig Eleonora och Oscars församlingar
hava tillsvidare en gemensam folkskola. Denna
skola är uppdelad på tre skolbyggnader, den
ena vid Linnégatan 54, Ö.Dj., som ligger inom
Oscars församling, den andra vid Linnégatan 37,
Ö.Dj., som ligger inom Hedvig Eleonora försam-
ling, och den tredje å Djurgården, tillhörande
Oscars församling.

Folkskolhusen räknar vårterminen 1920 inalles
49 undervisningsavdelningar med tillsammans

1,395 skolbarn, vartill kommer en avdelning av
den frivilliga fortsättningsskolan med 29 elever.
Skolhuset vid Linnégatan 54 har 32 klassrum;
skolhuset vid Linnégatan 37¹⁾ har 13 klassrum
och Djurgårdens skolhus 7 klassrum. Hedvig
Eleonora och Oscars församlingars skolbibliotek
omfattade den 31 dec. 1919 3,124 band och lä-
rarbiblioteket 838 band.

Hedvig Eleonora församlings folkskola.*Skolrådets ledamöter.*

Jungfrugatan 7 B, Ö.

Källander, A. J., kyrkoherde, stadsfullm., självskr.
ordf.; **Fähræus, G. R.**, rektor, vice ordf.;
***Hellström, f. Kullberg, E. S. E.** (Lilly), fru;
***Larsson, C. F.**, direktör, kassör; **Nordgren,**
R. E., överläkare; **Nylund, S. J.**, undervisnings-
råd; ***Schultén, O. W.**, grosshandlare.

Suppleanter.

Forssell, f. Forssell, Anna S., fru; **Lindqvist, J.**
G., handlande; **Quint, Stina**, redaktör.

Sekreterare.

Holmström, G. S.; rt. Söder 6 22; st. Söder 8 90.

*Ledamöter i lokalkommittén för
barnbespisningen.*

Blomqvist, A., överlärare, ordf.; **Göranzon, J. F.**,
byggmästare (Oscars sk.); **Bergendahl, A.**, f. d.
kontorschef (Hedvig Eleonora f.); **Wedberg,**
Ebba Ch., fröken (Oscars f.); **Svensson, Anna**
A. Ch., folkskollärarinna (a.); **Karlsson, G.**,
folkskollärare (l.).

Suppleanter.

Schultén, O. W., grosshandlare (Hedvig Eleonora
sk.); **Johnson, E. R.**, generalkonsul (Hedvig
Eleonora f.); **Rosengren, Karolina M.**, f. d. folk-
skollärarinna (Oscars f.); **Ljungstedt, Sigröd E.**,
fröken (a.); **Johansson, J.**, folkskollärare (l.)

Överlärare.

Blomqvist, A. (t. o. m. ³⁰/₁₀₀ 1920); **Stålfelt, P. E.**
(fr. o. m. ¹/₇ 1920); st. 192 98; träffas å exp.
Linnégatan 54, Ö.Dj., alla läsdagar 7,45—8,30
f. m. samt därjämte måndagar och torsdagar
1—1,30 e. m. samt i Djurgårdens folkskola
fredagar 12,45—1,15 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	3
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	16
E. o. lärarinna i läs- och skrivämnen	1
Lärare i övningsämnen	5
Lärarinnor i övningsämnen	1

S:a lärare och lärarinnor 26

¹⁾ Detta skolhus har sedan oktober 1917 varit
upplåtet till provisoriska bostäder för genom
bostadsbristen husvilla familjer men kommer fr. o.
m. höstterminen 1920 att åter tagas i anspråk
av skolan.

Fd.

Oscars församlings folkskola.

Skolrådets ledamöter.

Fredrikshovsgatan 3, Ö.Dj.

Bengtson, H. G. V., kyrkoherde, självskr. ordf.;
***Blomqvist**, A., överlärare; **Gezelius**, A., apotekare; ***Göranson**, J. F., byggmästare; **Huldt**, Hilda Ch., lärarinna; **Sandberg**, K. L. E., undervisningsråd; ***Wennerholm**, O. T. H., vice härads hövding, vice ordf. och kassör.

Sekreterare.

Törnell, E. R.; rt. Österm. 68; st. Österm. 8 39.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Samma som för Hedvig Eleonora förs. folkskola (se ovan).

*Överlärare.***Blomqvist**, A.; **Stålfelt**, P. E. (se Hedvig Eleonora förs. folkskola).*Lärare och lärarinnor.*

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	6
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	22
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	2
Lärare i övningsämnen	3
Lärarinnor i övningsämnen	7

S:a lärare och lärarinnor 40

*Bibliotekarier.***Hellberg**, Augusta K. (Linnégatan 54); **Hansson**, Betty (Djurgårdens folkskola).*Vaktmästare (6).***Westrén**, S. J. E. (Linnégatan 54).Dessutom en *värmeledningsskötare* (6) och en *baderska* (2).**Katarina församlings folkskolor.**

Katarina församling har två folkskolor, se nedan.

Skolrådets ledamöter.

Högbergsgatan 15, Sö.

Landquist, C. A. E., kyrkoherde, självskr. ordf.;
Andersson, E. T., bryggeriarbetare; ***Bergström**, A. W., arkitekt; **Brate**, E., lektor, vice ordf.;
Danielson, H., folkskollärare; **Lund**, f. Lindqvist, Elin E. S., fru; ***Lundberg**, Ester H. A., fröken, kassör; ***Lundahl**, Fr., apotekare; **Sjöberg**, G., silverarbetare; ***Thunell**, J. W., byggmästare; ***Zetterlund**, C. R., kontorschef, stadsfullm.

*Sekreterare.***Lundwall**, S. A.; st. 12 12.*Ledamöter i lokalkommittéerna för barnbespisningen.*

Se nedan i de olika överlärardistrikten.

Katarina norra folkskola.

Katarina församlings norra folkskola räknar vårterminen 1920 inalles 46 undervisningsavdelningar med 1,423 skolbarn. Dessutom finnes här en avdelning av den högre folkskolan för kvinnlig utbildning med 38 elever. Skolan är belägen Tjärhovsgatan 15 & 17, Sö., och har 37 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1919 2,592 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 865 band.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Persson, P. E., överlärare, ordf.; **Dimander**, C. A., handlande (sk.); **Beckstrand**, Stina J., folkskollärarinna (f.); **Wendelin**, Emma H., folkskollärarinna (a.); **Lilja**, Maria E., folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Karlsson, C. Th., värmeledningsskötare (sk.); **Nilsson**, F. O. V., bageriidkare, stadsfullm. (f.); **Hedberg**, D., folkskollärare (a.); **Lundberg**, G. Elisabeth, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Persson, P. E.; st. 135 05; träffas å exp. Tjärhovsgatan 15, Sö., alla läsdagar 7,45—8,30 f.m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e.m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	9
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	36 1)
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	2
Lärare i övningsämnen	1
Lärarinnor i övningsämnen	6

S:a lärare och lärarinnor 55 1)

*Bibliotekarie.***Lilja**, Maria E.*Vaktmästare (6).***Edling**, A. J.Dessutom en *värmeledningsskötare* (6), en *baderska* (2) och en *portvakt*.**Katarina södra folkskola.**

Katarina södra folkskola räknar vårterminen 1920 inalles 74 undervisningsavdelningar med tillsammans 2,332 skolbarn. Härtill kommer två avdelningar av den högre folkskolan för handelsundervisning med tillsammans 76 elever. Skolan är belägen vid Värmdögatan 2, Sö., och är fördelad på två skolbyggnader, gamla skolhuset²⁾ med 15 klassrum och nya skolhuset med 47 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31

¹⁾ Därav en med tjänstgöring som föreståndarinna vid barnavårdsnämndens barnhem vid Stora Blecktornet.

²⁾ Detta skolhus är sedan oktober 1917 upplåtet till provisoriska bostäder åt husvilla.

dec. 1919 5,375 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 942 band.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Bergh, A., överlärare, ordf.; **Andersson, E.** T., bryggeriarbetare (sk.); **Sjöberg, G.**, silverarbetare (f.); **Ingelström, A.**, folkskollärare (a.); **Bergström, Anna E.**, folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Karlsson, C. Th., värmeledningsskötare (sk.); **Johansson, J. A.**, f. d. restauratör (f.); **Kjerling, Edith M. K.**, folkskollärarinna (a.); **Holm, Hulda S.**, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Bergh, A.; st. 302 09; träffas å exp. Värmdögatan 2, *Sö.*, nya skolhuset, alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	13
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	53
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	10
Lärare i övningsämnen	1
Lärarinnor i övningsämnen	10

S:a lärare och lärarinnor 88

Bibliotekarie.

Andersson, K. Augusta.

Vaktmästare (6).

Erikson, F. V.; **Dahlberg, E. R.**

Dessutom en värmeledningsskötare (6) och en baderska (2).

Sofia församlings folkskola.

Sofia församlings folkskola, som är belägen Skånegatan 117, *Sö.*, räknar vårterminen 1920 inalles 76 undervisningsavdelningar med tillsammans 2,232 barn och innehåller 71 klassrum. Dessutom äro hit förlagda dels en avdelning av den frivilliga fortsättningsskolan med 26 elever, dels en avdelning av den högre folkskolan för allmänt medborgerlig bildning med 36 elever. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1919 3,366 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 762 band.

Skolrådets ledamöter.

Borgmästaregatan 11, *Sö.*

Klefbeck, E. A., kyrkoherde, stadsfullm., självskr. ordf.; ***Adamson, J. R.**, ingenjör, kassör; ***Dahlberg, L. A.**, civilingenjör; ***Göthberg, J. A.**, tullpackhuskarl; ***Liljebäck, E. S.**, tapetserare; **Lundborg, K. O. N.**, folkskollärare; **Pålsson, E. A. V.**, möbelsnickare; **Wihlander, A. G.**, överlärare, vice ordf.; **Ölund, T. F.**, tjänsteman.

Sekreterare.

Wibelius, O. G. S.; rt. Österm. 18 32; st. 205 73.

Fd.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Wihlander, A. G., överlärare, ordf.; **Ljungberg, P. G. L.**, handelsarbetare (sk.); **Pettersson, C. A.**, handlande (f.); **Rundgren, f. Persson, Anna**, folkskollärarinna (a.); **Samuelsson, Anna L.**, folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Göthberg, J. A., tullpackhuskarl (sk.); **Liljebäck, E. S.**, tapetserare (f.); **Löfgren, f. Swanberg, Anna, fru (a.); Bäckman, Eugenia**, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Wihlander, A. G.; st. 313 38; träffas å exp. Skånegatan 117, *Sö.*, alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	15
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	57
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	6
Lärare i övningsämnen	3
Lärarinnor i övningsämnen	11

S:a lärare och lärarinnor 92

Bibliotekarie.

Idestrom, S. O.

Vaktmästare (6).

Frisk, A. R.

Dessutom en värmeledningsskötare (6), en eldare och en baderska (2).

Maria församlings folkskola.¹⁾

Maria församlings folkskola räknar vårterminen 1920 inalles 148 undervisningsavdelningar med tillsammans 4,552 skolbarn. Härtill komma två avdelningar av den högre folkskolan (en för handelsundervisning och en för teknisk utbildning) med tillsammans 65 elever samt fyra avdelningar av den frivilliga fortsättningsskolan med inalles 79 elever. Skolan är fördelad på tre skolbyggnader, en vid Ringvägen, *Sö.*, med 62 klassrum och de båda övriga vid Timmermansgatan 28, *Sö.*, med 26 klassrum. Dessutom finnes på senare platsen en särskild mindre byggnad med slöjd-sal och skolkök med matrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1919 5,720 band. Skolans

¹⁾ Då det nya skolhuset i kvarteret Ångpannan (vid Reimersholmsholmsgatan) blir färdigt att tagas i bruk under år 1920, kommer det nuvarande överlärardistriktet att uppdelas i två distrikt. Beträffande överlärare för det nya distriktet se nedan.

Fd. lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,395 band.

Skolrådets ledamöter.

S:t Paulsgatan 10, Sö.

Eklund, K. A., kyrkoherde, självskr. ordf.; **Anderson, C. W.**, maskinarbetare; ***Boije af Gennäs, S. J. A.**, rektor, vice ordf.; ***Edberg, Ingrid M.**, lärarinna; **Lidman, C.**, överlärare, stadsfullm.; ***Molin, O. E.**, fil. dr., pastorsadsjunkt; **Rissén, Hj. R.**, tulltjänsteman, stadsfullm.; **Rosengrén, C. O. L.**, grosshandlare, kassör; ***Wickberg, Th. W.**, tulltjänsteman.

Sekreterare.

Masreliez, K. V.; rt. 96 69.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Lidman, C., överlärare, stadsfullm., ordf.; **Bode, f. Svensson, Signe I. H.**, fru (sk.); **Nilsson, G. E. E.**, handlande (f.); **Sahlin, A. Cecilia**, folkskollärarinna (a.); **Ericsson, f. Bäckström, Anna F.**, folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Widtskiöld, f. Peterson, Jenny, fru (sk.); Montelius, f. Reuterskiöld, Agda G. D. A., professorska (f.); **Lindeberg, E. W.**, komminister (a.); **Holm, N. Sigrd A.**, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Lidman, C., tjf. (se ovan sid. 190), *tjef.* **Runö, J. O.**; st. 302 10; träffas å exp. vid Ringvägen, Sö., alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m. och å exp. vid Timmermangatan 28, Sö., st. 135 06, onsdagar 10,30—11 f. m.

Steenberg, K. (fr. o. m. $\frac{1}{7}$ 1920); för det nya distriktet (se noten å föreg. sida).

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	30
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	115
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	3
Biträdande lärarinna i läs- och skrivämnen	1
Lärarinnor i övningsämnen	26

Så lärare och lärarinnor 175

Bibliotekarie.

Svensson, Elin.

Vaktmästare (6).

Sävelin, P. J. (skolan vid Ringvägen); **Regnström, C. A.** (skolan vid Timmermangatan).

Dessutom en värmeledningsskötare (6), en eldare och två baderskor (2).

Brännkyrka församlings folkskolor.

Brännkyrka bildar från den 1 juli 1918 fyra överlärardistrikt, *Enskede-, Ålvsjö-, Liljeholmens och Blommensbergsdistrikten.*

Skolrådets ledamöter.

Lindskog, H. J., kyrkoherde, självskr. ordf.; ***Andersson, P.**, folkskollärare; ***Bergquist, J. A.**, folkskollärare; ***Granlund, S. J. R. W.**, kamrerare; **Gäbel, M.**, disponent, kassör; ***Jonsen, J.**, banktjänsteman; **Lantz, W. G.** G:son, tulltjänsteman; **Wiberg, f. Lundberg, Ingrid V.**, fru; **Sandberg, C. A.** J:son, förman; ***Wallin J. A.**, tf. uppbördsman, vice ordf.; **Åhrberg F. A. L.**, typograf.

Sekreterare.

Öström, J. N. H.; rt. 139 51; st. 195 31.

Enskede överlärardistrikt.

Inom distriktet finnas skolor vid Enskede och Gubbängen, vilka vårterminen 1920 räkna 38 undervisningsavdelningar med tillsammans 956 skolbarn. Dessutom finnes vid Enskede skola en avdelning av den högre folkskolan för allmänt medborgerlig bildning med 28 elever. Nytt skolhus uppfördes i Enskede under åren 1914—1915. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1919 863 band. Lärarbiblioteket omfattade vid samma tid 264 band.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Edman, E. A., överlärare, ordf.; **Lantz, W. G. G:son, tulltjänsteman (sk.); Sandeberg, M. O.** slakthusdirektör (f.); **Björling, J.**, folkskollärare (l.).

Suppleanter.

Hindersson, f. Johnsson, T. Maria, folkskollärarinna (sk.); **Magnusson, E.**, förtroendeman (f.); **Broberg, Ester**, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Edman, E. A.; träffas å exp. i Enskede folkskola alla läsdagar kl. 7,45—8,30 f. m. samt dessutom måndagar och torsdagar kl. 1—1,30 e. m.; st. Enskede 62.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	7
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	21
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	3
Småskollärarinnor	6
Lärare i övningsämnen	5
Lärarinnor i övningsämnen	8

Så lärare och lärarinnor 51

Bibliotekarier.

Regfors, K. (Enskede skola); **Hindersson, f. Johnsson, T. Maria** (Gubbängens skola).

Vaktmästare och värmelednings-skötare (6)

(dessutom för portvaktstjänstgöring 50 kr.).

Carlberg, V. T. (Enskede skola).
Dessutom en baderska (2).

Älvsjö överlärardistrikt.

Inom distriktet finnas skolor vid Solberga (kyrkskolan), Örby, Långbrodal och Södertörn, vilka vårterminen 1920 räkna 39 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,083 skolbarn. I Örby och Långbrodal äro nya skolhus uppförda under åren 1914 och 1915. Skolbiblioteken omfattade den 31 dec. 1919 1,262 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 275 band.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbispisningen.

Granér, C. T., överlärare, ordf.; **Sandberg, C. A. J:son**, förman (sk.); **Lindskog, H. J.**, kyrkoherde (f.); **Ericson, Elsa M. L.**, folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Kling, F. A., byggmästare (sk.); **Mild, C. A.**, sysloman (f.); **Levedal, Gerda**, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Granér, C. T.; träffas å exp. i kyrkskolan alla läsdagar 7,45—8,30 f. m., rt. Örby 1 25, st. Örby 1 27; i skolan i Långbrodal måndagar 1—1,30 e. m., st. Långbrodal 56; i skolan i Örby torsdagar 1—1,30 e. m., st. Örby 25.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	7
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	20
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	9
Småskollärarinnor	4
Lärare i övningsämnen	2
Lärarinnor i övningsämnen	5

S:a lärare och lärarinnor 47

Bibliotekarier.

Malmgren, Ulla (Örby skola); **Nyström, A. Greta** (Södertörns skola); **Nilsson, Karin** (Långbrodals skola).

Vaktmästare och värmelednings-skötare (6)

(dessutom för portvaktstjänstgöring 50 kr.).

Andersson, Th. (Örby skola); **Olofsson, C. J.** (Långbrodals skola).

Dessutom en *baderska* (2).**Blommensbergs överlärardistrikt.**

Distriktet omfattar Blommensbergs¹⁾, Johannisdals och Sättra skolor, vilka vårterminen 1920 räkna 44 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,362 skolbarn. Skolbiblioteken omfattade

den 31 dec. 1919 1,676 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 501 band.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbispisningen.

Wahlström, A. Th., överlärare, ordf.; **Gäbel, M.**, disponent (sk.); **Wallin, J. A.**, tf. uppbördsman (f.); **Wiman, Anna M.**, arbetsstugeföreståndarinna (a.); **Boman, Elisabet**, småskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Lundh, J. A., folkskollärare (sk.); **Ekstam, A.**, arrendator (f.); **Wernström, f. Olsson, J.** Augusta, fru (a); **Carlson, Anna S.**, småskollärarinna (l.).

Överlärare.

Wahlström, A. Th.; träffas å exp. i nya skolhuset vid Blommensberg alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt därjämte måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m., st. Gröndal 65.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	8
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	19
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	9
Småskollärarinnor	9
Lärarinnor i övningsämnen	7

S:a lärare och lärarinnor 52

Bibliotekarier.

Östman, J. L. (Blommensbergs skola); **Carlsson, H. Maria** (Johannisdals skola).

Vaktmästare och värmelednings-skötare (6)

(dessutom för portvaktstjänstgöring 50 kr.).

Carlsson, E. J. (Blommensbergs skola).

Dessutom en *e. o. baderska*.**Liljeholmens överlärardistrikt.**

Distriktet omfattar Liljeholmens, Årsta och Midsommarkransens skolor, vilka vårterminen 1920 räkna 47 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,408 skolbarn. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1919 1,183 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 210 band.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbispisningen.

Kjellberg, A. G., överlärare, ordf.; **Andersson, P.**, folkskollärare (sk.); **Söderberg, N. E.**, handelsträdgårdsmästare, stadsfullm. (f.); **Breden, Ingeborg Ch.**, fattigvårdssyster (a); **Magnusson, Ida**, lärarinna (l.).

Suppleanter.

Wallin, J. A., tf. uppbördsman (sk.); **Uddin, K. J.** R., pastor (f.); **Andersson, Annie**, folkskollärarinna (l.).

¹⁾ Stadsfullmäktige hava den 30 juni 1919 och den 1 april 1920 anslagit medel för uppförande av ny skolbyggnad vid Blommensberg.

Fd.

Överlärare.

Kjellberg, A. G.; träffas å exp. i Midsommar-kransens skolhus alla läsdagar 7,45—8,30 f. m., ävensom måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m., st. Liljeholmen 1, samt därjämte i skolhuset vid Liljeholmen tisdagar 1—1,30 e. m., st. Liljeholmen 81.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	7
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	19
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	14
Småskollärarinnor	7
Lärarinnor i övningsämnen	7

Så lärare och lärarinnor 55

Bibliotekarie.

Larson, C. L.

Vaktmästare och värmelednings-skötare (6)

(dessutom för portvaktstjänstgöring 50 kr.).

Olsson, P. O.

Dessutom en baderska (2).

Bromma församlings folkskolor.

Församlingen utgör enligt stadsfullmäktiges beslut den 20 mars 1916 fr. o. m. den 1 juli 1916 ett överlärardistrikt. Församlingens skolor äro belägna vid Bromma kyrka, i Bällstalund, Alvik och å Lilla Essingen, den senare i förhyrd lokal. Å Stora Essingen upprättades vid 1917 års början en provisorisk skola, omfattande de två lägsta klasserna. I dessa skolor undervisas vårterminen 1920 inalles 1,052 barn, fördelade på 43 undervisningsavdelningar. Skolbiblioteken omfattade den 31 dec. 1919 1,532 band (varav i kyrkskolan 377, i Bällstalund 441, i Alvik 574 och å Lilla Essingen 140). Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 170 band (varav 51 i Bällstalund och 119 i Alvik).

Skolrådets ledamöter.

Svensson, M. Th. K., kyrkoherde, självskr. ordf.;

***Bergh, G.**, slöjdsinspektör, vice ordf.; **Berg-**

stedt, P., ingenjör, stadsfullm., kassör; **Björk-**

lund, C. A., skofabriksarbetare; ***Eriksson, A.**

G., järnarbetare; **Hedvall, A. G.**, folkskollärare;

***Karlsson, K. O.**, förman.

Suppleanter.

Larsén, C. G., verkställare; **Lindkvist, F. S.**, timmerman; **Sandström, A. T. V.**, överlärare.

Sekreterare.

Larsson, L. Hj.; st. Ulvsunda 10.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Rendahl, J. F., kamrerare, ordf.; **Sandström, A. T. V.**, överlärare, självskr.; **Eriksson, A. G.**,

järnarbetare (sk.); **Winberg, E. G.**, stenhuggare (f.); **Olsson, Ruth E.**, folkskollärarinna (a); **Bergqvist, J. A.**, folkskollärare (l.).

Suppleanter.

Karlsson, K. O., förman (sk.); **Pettersson, A. G.**, snickare (f.); **Kihlmark, f. Bröling, Anna A.**, fru (a); **Olsson, S. R.**, folkskollärare (l.).

Överlärare.

Sandström, A. T. V.; st. Ulvsunda 26; träffas å exp. i Alviks skola alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m., st. Ulvsunda 26; å exp. i Bällstalunds skola fredagar 1—1,30 e. m., st. Bromma 22.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	9
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	19
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	8
Småskollärarinnor	7

Så lärare och lärarinnor 43

Bibliotekarier.

Pettersson, Anna M. K. (Alviks skola); **Gustafsson, Teres R.** (Essingens skola); **Bergqvist, J. A.** (Bällstalunds skola); **Gerdelius, J.** (kyrkskolan).

Vaktmästare och värmelednings-skötare (6)

(dessutom för portvaktstjänstgöring 50 kr.).

Rydhammar, C. O. (Bällstalunds skola); **Johansson, J. A.** (Alviks skola).

Barnavårdsnämnden.

För ärenden angående vanartade och i sedligt avseende försummade barn: Fredsgatan 9, C.; rt. 69 52; st. 46 14; expeditionstid: 10—12 samt 1—3; under juni—augusti 10—2.

För ärenden enligt 1917 års barnlagar: Hamngatan 36, C.; rt. 236 46; st. 190 61; expeditionstid: 10—12 samt 1—3; under juni—augusti 10—2.

Anmälningar om havandeskap, jämlikt lagen om barn utom äktenskap (se nedan), göras å svenska fattigvårdsförbundets barnavårdsbyråer: *Trieuväldsgård 3, St.*; rt. 21 98; st. 29 54; expeditionstid: alla dagar, utom lördagar, 10—12 (15 juni—15 sept. endast måndagar och torsdagar); kommunalhuset, Liljeholmen (för Brännkyrka); rt. Liljeholmen 14; st. Liljeholmen 29; expeditionstid: måndagar och torsdagar 9—11.

Enligt lagen den 13 juni 1902 angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn skall i varje skoldistrikt finnas en barnavårdsnämnd, vilken det åligger att taga vård om dylika barn under femton år, som vistas inom distriktet. I Stockholm är Stockholms folk-

skoledirektion barnavårdsnämnd, men har densamma med få undantag uppdragit beslutanderätten i hithörande ärenden åt en särskild nämnd (barnavårdsnämnden i inskränkt bemärkelse). Barnavårdsnämnden utser årligen för de tretton distrikt, vari staden delats, till sitt biträde kretsombud, antingen bland sina egna ledamöter eller ock bland andra män eller kvinnor, vilka nitälska för ungdomens uppfostran. Kretsombuden samt folkskollinspektören äga att närvara vid barnavårdsnämndens sammanträden och att deltaga i överläggningarna, men ej i besluten. Barnavårdsnämndens ledamöter och kretsombud böra hava uppmärksamhet därå, att barn ej må bli försummade i sedligt avseende eller vanartas, samt, om sådant förekommer, därom göra anmälan hos nämnden. Sådan anmälan må ock göras av någon statens eller kommunens myndighet eller ock av ämbets- eller tjänsteman, vilken i denna sin egenskap erhållit kännedom om förhållanden, som föranleda till anmälan. Finner barnavårdsnämnden anmält barn vara i sedligt avseende försummat, skall nämnden tilldela dem, vilka det åligger att hava vård om barnet, en allvarlig förmaning att bättre uppfylla sina uppfostringsplikter. Visar barnet vanart, skall nämnden tilldela det en allvarlig varning och, om sådant anses gagneligt, jämväl föreskriva, att barnet skall inom viss tid och i ojäviga vittnens närvaro tilldelas lämplig åga. Då barnavårdsnämnden beslutit någon av dessa åtgärder, bör densamma jämväl uppdraga åt viss person (tillsyningsman) att med uppmärksamhet följa barnets levnadsförhållanden och övervaka dess uppförande. Nämnden äger att i vissa fall skilja barnet från hemmet att för vård och uppfostran till annan överlämnas. När omhändertaget barn hunnit den ålder och nått den stadga, att det anses kunna i tjänst eller yrke anställas, skall nämnden söka bereda barnet lämplig anställning och tillse, att det erhåller nödig utrustning. Utöver det kalenderår, under vilket barnet fyller sexton år, bör gottgörelse för dess vård och uppfostran i enskilt hem eller barnhem icke utfästas av nämnden. För gottgörelse, som utfästes i strid häremot, äger rätt till ersättning icke rum. Barnavårdsnämnden bör övervaka de barns uppförande och uppfostran, som till enskilt hem eller barnhem av nämnden överlämnats. Angående inspektion av barnhem och skyddshem förordnar konungen. Kostnaderna för sådan inspektion bestridas av statsmedel. Barnavårdsnämnden i Stockholm har för tillgodoseende av barnavården inrättat fem barnhem (se nedan). I dessa omhändertagas också barn, som tidigare intagits å Stockholms folkskolors skolkarhem, som hösten 1907 upphörde.

Genom lagen den 14 juni 1917 om barn utom äktenskap har barnavårdsnämndens uppgift blivit väsentligen utvidgad. Nämnda lag stadgar, att för varje barn utom äktenskap skall av barnavårdsnämnden förordnas lämplig man eller kvinna

till barnavårdsman. Förordnandet meddelas, så snart nämnden mottagit anmälan om den blivande moderns havandeskap eller erhållit kännedom om barnets födelse. Barnavårdsmanne allmänna uppgift angives i lagen vara »att bistå modern med råd och upplysningar samt tillse, att barnets rätt och bästa behögen tillvaratages». Särskilt åligger honom att sörja för, att barnets börd fastställs och att barnet tillförsäkras underhåll, varjämte han skall biträda med indrivande och tillhandahållande av underhållsbidrag. Avtal om periodiskt utgörande av framtida underhållsbidrag är ej giltigt utan hans godkännande. Ehuru barnavårdsmanenskapet närmast är tänkt såsom ett oavlönat förtroendeuppdrag, åtaget av personligt intresse för modern och barnet, har lagen räknat med nödvändigheten att anställa kommunalt avlönade män eller kvinnor, vilka, efter barnavårdsnämndens för varje särskilt fall meddelade uppdrag, fungera såsom barnavårdsmän. Att befattningen får en sådan mera yrkesmässig karaktär, kan tydligen i större samhällen, särskilt Stockholm med dess inemot ett par tusen utom-äktenskapliga födelser årligen, ej undvikas. För ändamålet hava stadsfullmäktige för innevarande år ställt till förfogande ett anslag av 60,000 kronor.

Över barnavårdsmanne verksamhet skall tillsyn övas av barnavårdsnämnden, varjämte nämnden bör bistå barnavårdsmannen i hans verksamhet samt lämna honom erforderliga råd och upplysningar. Nämnden åligger att årligen granska av barnavårdsmannen förda anteckningar och räkenskaper.

Nämnden har även att pröva avtal, som innefattar åtagande att till barnets underhåll utgiva visst belopp en gång för alla, samt mottaga och besluta om användningen av sådant belopp.

Till biträde åt nämnden vid fullgörande av dess ovannämnda åligganden har anställts en särskild inspektör för barnavårdsmännen.

För att i övrigt äga tillgång till lämpliga personer att fungera såsom barnavårdsmän, i fall där frivilliga krafter icke stå till förfogande, har nämnden antagit några personer, av vilka flertalet tänkts skola huvudsakligen ägna sig åt sin ifrågakarande verksamhet.

Härjämte hava svenska fattigvårdsförbundets i Stockholm arbetande barnavårdsbyråer (se ovan samt sid. 295) åtagit sig nämndens uppdrag att mottaga anmälningar om havandeskap, varom förmåles i 14 § av ovannämnda lag, och förklarat sig villiga att, jämte under rättelse till nämnden om skedd anmälan, tillika till barnavårdsman föreslå någon för det särskilda fallet lämplig och villig man eller kvinna, där sådan står byrån till buds.

Utom sina ovan angivna uppgifter har nämnden att i äktenskapsmål och adoptionsärenden på domstols begäran avgiva yttrande rörande vederbörandes lämplighet såsom barnafostrare.

Från och med år 1920 har barnavårdsnämnden fått sitt verksamhetsområde ytterligare utvidgat därigenom, att det nyinrättade skydds-

Fd.

hemmet för flickor samt det från fattigvårdsnämnden till folkskoledirektionen överflyttade skyddshemmet för gossar å Skrubba blivit ställda under dess förvaltning.

Lagarm.m. Lag angående uppfostran åt var-artade och i sedligt avseende försummade barn den 13 juni 1902 med ändring den 25 juni 1903. Lag om barn utom äktenskap den 14 juni 1917. Kungl. kung. ang. föreskrifter om barnavårds-mans verksamhet och tillsynen därå den 23 nov. 1917. Instruktion för kretsombud och tillsynings-män, antagen av barnavårdsnämnden den 19 januari 1920.

Stat år 1920. Utgifter: 410,100 kr.; inkomster: 75,500 kr. (därav statsbidrag 30,000 kr. och bidrag från fattigvårdsnämnden 43,000 kr.).

Barnavårdsnämndens ledamöter.

Se ovan sid. 189.

Sekreterare och föredragande

(3,500 kr.; ej å stat).

Löfving, K. B. E.; träffas måndagar och torsdagar 8,30—9,30 f. m. samt tisdagar och fredagar 7—8 e. m.; rt. 69 52; st. 46 14.

Förste kontorsskrivare (8).

Brunius, Elin A.

Andre kontorsskrivare (5).

Brunius, Anna S.

Dessutom två *extra biträden* och en *springgosse*.

Inspektör för barnavårdsmännen

(13)

(dessutom personligt lönstillägg 1,600 kr.).

Ström, T. W.; träffas 10—12; rt. 69 24; st. 2 27.

Barnavårdsmän

(100—200 kr. i mån.; ej å stat).

Strömer, S. Cecile M.; **Engström, Estrid M. C.;** **Rydberg, f. Lindblom, W. (Wilma);** **Rådberg, Disa E. S.;** **Lokrantz, Ellen G. K.;** **Ingelström, A.;** **Wägman, f. Schmidt, J. Ch. Elisabet;** **Ebbinghaus, f. Pettersson, Agnes E.;** **Sylvén, Ester M.;** **Stelin, f. Bergman, A. Valborg E.;** **Erikson, H. Maria;** **Flyrin, Märta V. H.;** **Heurlin, Hedvig M.;** **Palmgren, S. A.;** **Strandmark, Rut A. H. A.;** **Friestedt, Märta S.;** **Johnson, f. Hagberg, Helga;** **Lagerblad, f. Nordlund, F. L. (Lulli);** **Attarp, T. R.;** **Juhlin, Dagmar A. M.;** **Stelin, H.;** **Trägårdh, Hilma M. Ch.;** **Wahlmark, K. M.;** **Trägårdh, H. Elisabet;** **Strandberg, Ella;** **Landberg, Astrid E. F.;** **Granfelt, Marta.**

Barnavårdsnämndens kretsombud

(100 kr.; dessutom 10 kr. för varje undersökning).

Storkyrkoförsamlingen och Klara församling.

Brandel, R. A., fil. dr., komminister; Prästgatan 18, *St.*; st. 235 50.

Kungsholms församling.

Davidson, J. A. L., komminister; Parmmätaregatan 1, *C.;* rt. Kungsh. 5 37; st. Kungsh. 1 82.

Adolf Fredriks och Gustav Vasa församlingar.

Lindgren, J., komminister; Karlbergsvägen 7, *Va.;* rt. 170 73; st. 152 14.

Mattens, Jakobs och Johannes församlingar.

Wassberg, A., överlärare; Roslagsgatan 53, *Va.;* rt. Vasa 14 53; st. 193 06.

Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar.

Törnell, f. Weber, Gertrud, fru, stadsfullm.; Styrmansgatan 33, *Ö.Dj.;* rt. Östern. 68; st. 124 68.

Katarina och Sofia församlingar.

Wærn, C. (Lilli), fröken; Katarina v. kyrkogata 4, *Sö.;* st. 316 25.

Maria församling.

För östra kretsen (öster om Ringvägen): **Lindeberg, E. W.,** komminister; St Paulsgatan 10, *Sö.;* st. Söder 7 54.

För västra kretsen (väster om Ringvägen): **Nilsson, N. U.,** pastoratsadjunkt; Hornsgatan 142, *Sö.;* st. Söder 28 24.

Brännkyrka församling.

För 32. roten utom Örby villastad: **Edman, E. A.,** överlärare; Rundvägen 15, Enskede; st. Enskede 8 88.

För 33. roten: **Lindskog, H. J.,** kyrkoherde; Solberga, Älvsjö; rt. Älvsjö 1 02; st. Långbrodal 3.

För 34. roten samt Örby villastad: **Sandberg, C. A. J:son,** förman; Långbrodal 126, Älvsjö; st. Långbrodal 1 02.

Bromma församling.

Svensson, M. Th. K., kyrkoherde; Kungsholms villastad; rt. Äppelvägen 55; st. Ulvsunda 62.

Barnavårdsnämndens barnhem nr 1.

Roslagsgatan 57 (Bellevue, Va.,) rt. 68 87; st. 203 58.

Detta barnhem, som öppnades den 19 februari 1904, är avsett för icke vanartade flickor och mindre gossar och har 23 platser.

Föreståndarinna (6).

Carlson, Elise.

Läkare

(500 kr.; ej å stat).

Sebardt, C.

Vaktmästare (6).

Karlsson, J. L.

Dessutom två *sköterskor* (2), en *kokerska* (II a) samt en *städerska* (I c).

Barnavårdsnämndens barnhem
nr 2.

*Södermannagatan 47 (Lilla Blecktornet),
Sö.; rt. 92 54; st. 305 34.*

Detta barnhem, som öppnades den 5 september 1904, är avsett för äldre gossar och har 26 platser.

Föreståndare

(lön som folkskollärare; dessutom 500 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost).

Dalborg, M.

Läkare

(300 kr.; ej å stat).

Klingberg, A. F.

Husmoder

(600 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost;
ej å stat).

Dalborg, Karin.

Vaktmästare (6).

Säfström, J.

Dessutom en *kokerska* (II a) och en *städerska* (I c).

Barnavårdsnämndens barnhem
nr 3.

Södermannagatan 55 A (Stora Blecktornet), Sö.; st. 302 08.

Detta barnhem, som öppnades år 1906, är avsett att vara provisoriskt skyddshem för flickor och har 20 platser.

Föreståndarinna

(lön som folkskollärarinna; dessutom 200 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost).

Lundgren, Anna.

Slöjdlärlarinna (3).

Sporrong, Sigrid A.

Läkare

(300 kr.; ej å stat).

Nilsson, Ada K.

Dessutom ett *biträde* (II a), ett *biträde* (I d), en *portvakt* (150 kr., bostad, värme och lyse) samt en *kvinnlig trädgårdsmästare* (500 kr. och fritt vivre).

Barnavårdsnämndens barnhem
nr 4.

Solhem, Spånga; rt. och st. Spånga 518.

Detta barnhem, som öppnades den 1 juli 1918, är avsett för yngre, i sedligt avseende försummade eller i mindre grad vanartade gossar och har 28 platser.

Föreståndare

(lön som folkskollärare; dessutom 500 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost).

Claësson, J. V.

Husmoder

(400 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost;
ej å stat).

Claësson, f. Tell, Ellen.

Vaktmästare

(660 kr. jämte obstad, värme, lyse och kost;
ej å stat).

Karlsson, J. M.

Dessutom en *kokerska* (II a) och en *städerska* (I c).

Barnavårdsnämndens barnhem
nr 5.

Eolshäll, Liljeholmen; st. Petersberg 3.

Sedan enligt stadsfullmäktiges beslut den 2 april 1918 alkoholistanstalten Eolshäll under förutsättning av kungl. maj:ts bifall tillsvidare upplåtits åt barnavårdsnämnden, samt kungl. maj:ten den 30 augusti samma år återkallat sitt erkännande av anstalten såsom allmän alkoholistanstalt, togs densamma i anspråk av barnavårdsnämnden den 1 oktober 1918. Anstalten användes såsom provisoriskt skyddshem för gossar och har 36 platser.

Föreståndare

(lön som folkskollärare; dessutom 500 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost).

Nylander, K. J.

Husmoder

(400 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost;
ej å stat).

Nylander, f. Kullman, J. Matilda.

Vaktmästare

(660 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost;
ej å stat).

Fridlund, K. U.

Dessutom en *kokerska* (II a), en *städerska* (I c) och en *trädgårdsdräng* (960 kr. jämte bostad, värme och lyse).

Fd. Stockholms stads skyddshem för gossar å egendomen Skrubba.

Skrubba, Stockholm 4; st. Skarpnäck 3.

Skyddshemmet vid Skrubba daterar sig i sitt nuvarande skick från år 1896, då den vid Tjörhovsgatan förut befintliga uppfostringsanstalten för gossar genomgick en fullständig omorganisation, i det att, sedan alla icke vanartiga blivit utackorderade eller återlämnade till sina föräldrar, de återstående blevo flyttade till den för detta ändamål för ett pris av 55,000 kr. inköpta egendomen Skrubba i Brännkyrka församling.

Skyddshemmet, som förut under benämningen »uppfostringsanstalten vid Skrubba» varit förlagt under fattigvårdsnämnden, har fr. o. m. år 1920 överflyttats till folkskoledirektionen, sedan kungl. maj:t den 29 aug. 1919 på framställning av stadsfullmäktige godkänt detsamma som skyddshem enligt lagen den 13 juni 1902 angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn. Dess ändamål är att i enlighet med bestämmelserna i nämnda lag till kristlig vård och uppfostran mottaga vanartade gossar från Stockholms stad, vilka enligt beslut av stadens barnavårdsnämnd skola till uppfostringsanstalt överlämnas. Skyddshemmets styrelse, som utgöres av ordförande och två andra ledamöter jämte två suppleanter, utses av barnavårdsnämnden för två år i sänder. Styrelsen utser inspektör för skyddshemmet. Detta förestås av en utav styrelsen antagen föreståndare, som har ledningen så väl av gårdens och anstaltens förvaltning som av gossarnas undervisning och uppfostran, och som för detta ändamål bör dels själv kunna undervisa i något ämne, dels besitta sådan praktisk erfarenhet i lantmannagöromål, att han kan förestå egendomens jordbruk. Undervisningen i övrigt, densamma som meddelas i folkskolan, besörjes av examinerade folkskollärare jämte yrkeslärare. Anmälan om barns intagande göres skriftligen hos styrelsen och skall vara åtföljd av prästbetyg, skol- och läkarebetyg samt barnavårdsnämndens beslut om dess intagande. Skyddshemmet får mottaga högst 60 gossar.

Reglemente. Reglemente för Stockholms stads skyddshem för gossar å egendomen Skrubba den 29 augusti 1919.

Stat år 1920. För skyddshemmet: utgifter 91,000 kr.; inkomster 25,500 kr. (däruv statsbidrag 12,000 kr.). För egendomen Skrubba: utgifter 5,000 kr.; inkomster 10,000 kr.

Styrelsens ledamöter.

Almén, Gunhild F., lärarinna; **Lindström**, P. E., överdirektör, ordf.; **Neumüller**, O. E., direktör.

Suppleanter.

Molin, O. E., pastorsadjunkt; **Östman-Sundstrand**, L. Elisabeth, fru, stadsfullm.

Protokollsförare

(250 kr.; ej å stat).

Marcus, Nanny A.

Föreståndare (12).

Boström, H. H. E.; träffas säkrast 9—10, 12,30 —2.

Predikant

(500 kr.; ej å stat).

Swensson, S. E.

Läkare

(400 kr.; ej å stat).

Granström, K. A.

Ämneslärare

(2,950 kr., bostad, värme, planteringsland; ej å stat).

Skoglund, O. Fr.; **Biörke**, J. E.

Vaktförman (6).

Björklund, E. J. E.

Yrkeslärare (6).

Axelsson, A. E.; **Kumlin**, J. G.; **Sundell**, J. A.; **Glans**, P. J:son; **Jonsson**, C. H.; **Björkman**, J. D.

Yrkeslärare i tvätt och bakning (4).

Andersson, J. E.

Husmoder (3).

Öhrnberg, M. E. W. (Ellen).

Dessutom en *kokerska* (II b) och ett *köksbiträde* (I b).

Stockholms stads skyddshem för flickor å Eknäs.

Eknäs, Enköping; rt. Upplands Vallby 3.

Vid sammanträde den 2 juni 1919 beslöt stadsfullmäktige inköpa egendomen Eknäs gård i Vallby socken av Uppsala län till skyddshem för flickor. Egendomen, som är vackert belägen vid Mälaren, har en areal av omkring 28 har åker och 30 har skog. Enligt det av kungl. maj:t den 7 augusti 1919 fastställda reglementet för skyddshemmet har detta till ändamål att i enlighet med bestämmelserna i lagen angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn av den 13 juni 1902 till kristlig vård och uppfostran mottaga vanartade flickor från Stockholms stad, vilka enligt beslut av stadens barnavårdsnämnd skola till uppfostringsanstalt överlämnas.

Högsta ledningen av skyddshemmets angelägenheter utövas av en av barnavårdsnämnden för två år i sänder utsedd styrelse, bestående av tre ledamöter med två suppleanter. Styrelsen utser för varje kalenderår en inspektör. Den närmaste ledningen och skötseln av skyddshemmet och egendomen utövas av en föreståndarinna. Skyddshemmet får mottaga högst 35 skyddslin-

gar, vilka inom hemmet beredas folkskoleundervisning och tillfälle till övningar i sådant praktiskt arbete, som kan främja deras duglighet för självförsörjning, sedan de lämnat skyddshemmet. De första skyddslingarna intogs den 2 juli 1919.

Reglemente. Reglemente för Stockholms stads skyddshem för flickor å Eknäs den 7 augusti 1919.

Stat år 1920. För skyddshemmet: utgifter 41,500 kr.; inkomster 11,625 kr. (därav statsbidrag 5,000 kr.). För egendomen Eknäs: utgifter 33,767:40 kr.; inkomster 34,500 kr.

Styrelsens ledamöter.

Gerdin, E. I., läroverksadjunkt, ordf.; **Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M.**, fru, stadsfullm.; **Quint, Stina**, redaktör.

Suppleanter.

Wahlberg, E. G. M., jordbrukskonsulent; **Hellström, f. Kullberg, E. S. E.** (Lilly), fru.

Sekreterare

(600 kr.; ej å stat).

Löfving, K. B. E.

Kassaförvaltare.

Gustafson, J. A. T.

Föreståndarinna, tillika folkskol-lärlarinna

(lön som folkskollärlarinna; dessutom bostad, värme, lyse och kost).

Bengtson, Anna.

Lärlarinna i hushållsgöromål

(1,100 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost; ej å stat).

Eriksson, M. K. Helena.

Lärlarinna i kvinnlig slöjd

(1,100 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost; ej å stat).

Falk, Märta S. M.

Dessutom för gårdens skötsel två *jordbruksarbetare*.

Fd.

Lys.

Stockholms stads lärings- och yrkesskolestyrelse och i samband därmed stående institutioner.

Lärings- och yrkesskolestyrelsen.

Högbergsgatan 43, Sö.; telefoner och expeditionstid: se nedan. Styrelsens sammanträden hållas i folkskoleledarens lokal, Fredsgatan 9, C.

Stadens yrkesskolor (se vidare nedan) sorterade till en början under folkskoleledarens, men den 19 nov. 1917 beslöt stadsfullmäktige upprättande av en fristående nämnd för ledningen av desamma, nämligen Stockholms stads yrkesskolenämnd, för vilken instruktion fastställdes av kungl. maj:t den 31 dec. 1917.

I samband med undervisningens omläggning i anslutning till kungl. stadgan den 16 sept. 1918 ang. den kommunala yrkesundervisningen antogs av stadsfullmäktige den 17 dec. 1919 en ny instruktion för yrkesskolenämnden i dess egenhet av lärings- och yrkesskolestyrelse för Stockholm, vilken instruktion därefter, vid den kommunala omorganisationens genomförande, i vissa delar omarbetades. Den blev emellertid ej fastställd av kungl. maj:t, som den 19 mars 1920 endast upphäver instruktionen för yrkesskolenämnden av den 31 dec. 1917 samt gav en särskild föreskrift rörande sammansättningen av Stockholms stads lärings- och yrkesskolestyrelse, för vars verksamhet ovannämnda k. stadga sålunda t. v. direkt är normerande.

Stockholms stads lärings- och yrkesskolestyrelse har till uppgift att handha förvaltningen av stadens lärings- och yrkesskolor och att handlägga därmed sammanhängande ärenden, ävensom att bereda frågor om anslag av stadens medel till institutioner eller enskilda för bedrivande av den kommunala yrkesskoleundervisningen samt handha förvaltningen av härför beviljade anslag.

Lärings- och yrkesskolestyrelsen består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, åtta andra ledamöter, av vilka sju väljas av stadsfullmäktige för två år och den åttonde utgöres av den bland lärings- och yrkesskolornas föreståndare, som, på sätt i skolornas reglemente bestämmes, därtill utses. Förste folkskoleinspektören eller den tjänsteman, som folkskoleledarens vid förfall för honom utser, äger närvara vid styrelsens sammanträden och deltaga i överläggningarna men ej i besluten. Överinseendet över de särskilda lärings- och yrkesskolorna kan styrelsen överlämna åt nämnder, bestående av, förutom skolans föreståndare minst tre personer, utsedda i den ordning lär-

lings- och yrkesskolestyrelsen bestämmer. Dessa nämnder äga att enligt de föreskrifter, lärings- och yrkesskolestyrelsen meddelar, besluta i fråga om smärre ärenden. Respektive nämnders åtgärder skola vid styrelsens följande sammanträde anmälas.

Ledningen av samtliga skolor utövas under lärings- och yrkesskolestyrelsens och resp. skolenämnders inseeende av en föreståndare, yrkesskoldirektören, antagen av skolöverstyrelsen efter förslag av lärings- och yrkesskolestyrelsen. För att under denna föreståndare utöva ledningen av vissa skolgrupper skola grupp-föreståndare antagas av lärings- och yrkesskolestyrelsen. Övrig personal antages och entledigas även av styrelsen, i den mån sådant icke uppdrages åt skolenämnden. Instruktioner för å lärings- och yrkesskolestyrelsens stat upptagen personal utfärdas av styrelsen.

För granskning av styrelsens räkenskaper utse stadsfullmäktige årligen tre revisorer med två suppleanter.

Instruktion m. m. K. stadga den 16 sept. 1918 ang. den kommunala yrkesundervisningen med ändringar den 27 februari och 19 mars 1920. (Ang. fortsättningsskoleväsendet m. m. se under folkskoleledarens.) Kungl. brev den 19 mars 1920 med särskild föreskrift rörande sammansättningen av Stockholms stads lärings- och yrkesskolestyrelse. Reglemente för Stockholms stads lärings- och yrkesskolor, fastställt av skolöverstyrelsen den 31 dec. 1919.

Stat år 1920. Utgifter: 256,900 kr. (ang. ytterligare beviljade anslag, se nedan under lärings- och yrkesskolorna); inkomster: 27,500 kr. (däraf 27,000 kr. beräknat statsbidrag).

Styrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, O. E., borgarråd, stadsfullm.

Vice ordförande.

Lagerholm, O. W., fil. lic., f. d. fabriksidkare.

Övriga ledamöter.

Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör (se nedan).

Broomé, f. Lothigius, Emilia A. K., fru, stadsfullm.

- *Carlsson, f. Lindskog, Anna R., fru, stadsfullm.
 *Danielsson, T. Hj., möbelsnickare, stadsfullm.
 Eklund, J. M., målarmästare.
 Pehrsson, J. P., förtroendeman, stadsfullm.
 *Tengelin, K. A. H., maskinarbetare, stadsfullm.

Sekreterare

(3,000 kr.; ej å stat).

Robach, E. C.; Fredsgatan 9, C.; rt. 29 30;
 st. 89 92; träffas 2—3, under juni—augusti
 1—2.

Yrkesskoldirektör

(12,000 kr.; ej å stat).

Andersson, G. K. K.; Högbergsgatan 43, Sö.;
 rt. 162 33; st. 133 99; mottagningsstid: tis-
 dag, torsdag och fredag 1—2.

Kassör

(3,600 kr.; ej å stat).

Lindeberg, A. A. R.; kassakontoret hålles öppet
 12—2; rt. 162 32; st. 133 99.

Platsanskaffningsassistent

(3,000 kr.; ej å stat).

Hellman, G. A.; rt. 162 33; st. 139 33.

Styrelsens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av
 1919 års räkenskaper).

- Linde, N., förtroendeman, stadsfullm.
 Rosenius P., handlande.
 Schreuder, F., fabriksidkare.
 Gustafson, Hj. A., journalist, stadsfullm. (suppl.).
 Wassén, C., disponent (suppl.).

Stockholms stads lärlings- och yrkes- skolor.

*Högbergsgatan 43, Sö.; rt. 162 33; st.
 133 99, 139 23; expeditionstid 10—5.*

I en i februari 1900 till stadsfullmäktige ingiven skrivelse hemställde »Stockholms arbetareförening», att stadsfullmäktige måtte befordra inrättande av yrkesskolor av olika slag. Denna framställning blev avslagen vid sammanträde i december samma år. Redan vid samma tillfälle väcktes emellertid av dåvarande folkskoleinspektören C. G. Bergman motion om frågans utredande genom en kommitté, vilket också den 4 mars 1901 blev fullmäktiges beslut. Kommittén avgav sitt betänkande den 23 februari 1906. Detta betänkande jämte en del framställningar om understöd för upprättande av kvinnliga yrkesskolor remitterades till drätselnämndens första avdelning, som efter att ha inhämtat en del yttranden avgav utlåtande den 9 november 1909. Detta utlåtande remitterades tillsammans med kommittébetraktandet till folkskoleinspektionen, som den 18 maj 1911 avgav sitt yttrande.

Denna anslöt sig däri till ett av förste folkskoleinspektören F. von Schéele den 1 april 1911 avgivet förslag till lösning av yrkesskolefrågan, som i mycket avvek från kommitterades, och vari organisationen av yrkesskolorna i München begagnats som förebild.

Detta förslag följdes i allt väsentligt i stadsfullmäktiges beslut den 11 december 1911, enligt vilket yrkesskolor med kostnadsfri undervisning upprättades fr. o. m. hösten 1912 i egendomen Repslagaregatan 24. Till en början inrättades en mekanisk verkstadsskola, en möbelsnickarskola och en klädsömnadsskola. Undervisningen i dessa skolor meddelades en dag i veckan och omfattade utom yrkesutbildning även meddelande av kunskaper i modersmålet, räkning, varu- och verktygskännedom, hälso- och samhällslära m. m. För varje skola tillsattes en styrelse (jfr ovan).

Fem nya skolor av endagstypen inrättades sedermera successivt. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 16 juni 1913 tillkommo nämligen fr. o. m. höstterminen s. å. en elektrisk montörskola och en smedskola, enligt stadsfullmäktiges beslut den 15 juni 1914 fr. o. m. höstterminen s. å. en rörläggarskola och en bleck- och plåtslagarskola samt enligt stadsfullmäktiges beslut den 21 maj 1917 fr. o. m. höstterminen s. å. en skola för linnesömnad. Alla dessa skolor voro treåriga.

En skola av ny typ åter tillkom genom den enligt stadsfullmäktiges beslut den 28 april 1913 anordnade sexdagarsskolan för hemsömmerskor, vilken skola inrättades för att meddela teoretiska och praktiska kunskaper åt flickor, som utgått från folkskolans sjunde årsklass, och som önskade utbilda sig för klädsömnad i kundernas hem. Skolan var tvåårig och mottog varje år 10 elever, som undervisades i sömnad med mönsterkonstruktion och tillskärning, material- och verktygslära, teckning och stillära, samhällslära, hygien och gymnastik. Skolan inordnades under samma styrelse som endagsskolan i klädsömnad.

Hösten 1915 inrättades jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 30 juni 1915 under benämningen »Stockholms stads yrkesskolors kurser i husligt arbete» en endagsskola för ur folkskolan avgångna elever. Kurserna, som stätt under ledning av en styrelse (nämnd), utsedd på samma sätt som de andra yrkesskolornas, hava varit tvååriga med undervisning en eftermiddag i veckan kl. 3,30—8 under 40 veckor av läsåret samt omfattat huslig ekonomi, sömnad, läsning och skrivning, hygien, samhällslära samt föredrag över olika allmänbildande ämnen. Kurserna hava anordnats vid olika folkskolor. Dessa undervisningskurser komma emellertid fr. o. m. höstterminen 1920 att överflyttas till fortsättningsskolorna och förläggas under folkskoleinspektionen.

Den 21 maj 1917 beslöt stadsfullmäktige övertaga den för Stockholms byggmästareförenings

Lys.

Lys.

muraryrkesskola å stadens fastighet Östermalmsgatan 66 uppförda byggnaden med däri förvarade, för skolverksamheten avsedda inventarier och materialier samt uppdraga åt folkskoledirektionen att där fr. o. m. höstterminen 1917 anordna yrkesskola för lärlingar i muraryrket. Undervisningen anordnades t. v. såsom aftonskola med 8 å 9 timmar i veckan.

Den 31 mars 1919 beslöt stadsfullmäktige att fr. o. m. den 1 april s. å. upprätta en urmakareskola av delvis annan typ än de föregående. Skolan, som var avsedd att årligen intaga 12 elever, bestod av dels en ettårig kurs med undervisning fem dagar i veckan, omfattande huvudsakligen förberedande yrkesutbildning, dels en därpå följande treårig skola av endagstypen.

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 7 febr. 1916 anordnades aftonkurser dels vid endagskolan för klädsömnad för liv- och ärm- samt kjolsömmerskor, dels vid sexdagarskolan för klädsömnad i finare klädningsgärningar och dräktmodeller, i tillskärning av dam- och barnkläder, ävensom för elektriska montörer och för svagströmstekniker. För dessa kurser erlades i regel en avgift av 5 kronor per år.

I anslutning till 1918 års lagstiftning angående den kommunala yrkesundervisningen har fr. o. m. år 1920 en omläggning av yrkesskoleväsendet i Stockholm ägt rum. Sålunda har en uppdelning av de olika skolformerna företagits samt ny ämnesfördelning införts, varjämte hela verksamheten väsentligt utvidgats.

Från och med år 1920 finnas tre olika skoltyper, som representera efter varandra följande stadier av undervisningen, nämligen förberedande verkstadsskolor, lärlingsskolor och yrkesskolor. De förberedande verkstadsskolorna, i vilka de blivande lärlingarna beredas tillfälle att före inträdet i lärlingsskolan genomgå en efter yrket avpassad förberedande utbildningskurs i verkstadsarbete, pågå 5 eller 6 dagar i veckan under en tid, som alltefter de olika yrkena varierar mellan 3 och 11 månader. Läroämnena äro till huvudsaklig del yrkesarbete samt i någon mån ritning, räkning o. d. Lärlingsskolorna hava till ändamål att bereda dem, som fullgjort sin fortsättningsskolplikt, tillfälle att, samtidigt med inhämtande av praktisk yrkesfärdighet genom arbete i hantverk, industri el. dyl., förvärva de inom resp. arbetsområden nödiga teoretiska insikterna. Lärlingsskolorna äro tvååriga; undervisningen pågår 6—12 timmar i veckan under 8—9 månader. Läroämnena äro yrkeslära (yrkesarbete med material- och verktygslära, maskinlära, fackritning, teknologi, räkning, skrivning, yrkeshygien m. m.), yrkesekonomi (affärsräkning, affärsskrivning, kalkylation och bokföring) samt yrkes- och arbetarlagstiftning. Yrkesskolorna slutligen äro avsedda för dem, som genomgått lärlingsskola och önska ytterligare förkovra sig i sitt yrke, såsom förmän, arbetsledare och tekniker av olika slag. Sådana skolor kunna anordnas under olika former med längre

eller kortare lärotid, allt efter förefintliga behov och arbetsförhållanden inom resp. yrken. Läroämnena äro yrkesteknik, ritning och räkning.

Med anledning av de nya bestämmelserna hava nu de förut befintliga tvååriga endagsskolorna i Stockholm omorganiserats, så till vida att deras andra och tredje årsklasser komma att utgöra lärlingsskolor i enlighet med den fastställda typen, under det att den första årsklassen endast bibehålles tillsvidare som en övergångsform och kommer att borttagas, då den obligatoriska fortsättningsskolan pågått så länge, att de till lärlingsskolorna inträdessökande genomgått fortsättningsskola. Sexdagarskolan för hemsömmerskor har uppdelats i en förberedande verkstadsskola och en tvåårig lärlingsskola.

Slutligen hava de ovan omnämnda aftonkurserna uppdelats i vid lärlingsskolorna anordnade kurser för äldre arbetare samt yrkesskolor. Till de förra hänfördes första årsklassen av svagströmsteknikerkurserna och kurserna i tillskärning av dam- och barnkläder. Till yrkesskolorna räknades andra årsklassen av svagströmsteknikerkurserna samt övriga kurser, vilka alla äro en direkt påbyggnad på resp. lärlingsskolor.

Förutom denna fr. o. m. år 1920 genomförda omorganisation av yrkesskoleväsendet i Stockholm skall även under året en avsevärd utvidgning av verksamheten äga rum. Stadsfullmäktige beslöt nämligen den 15 mars 1920 upprättandet fr. o. m. höstterminen 1920 av dels nya lärlingsskolor inom kopparslagare-, skomakare-, vagnmakare-, tapetserare-, guldsmeds- och instrumentmakaryrkena i huvudsaklig överensstämmelse med nu befintliga lärlingsskolor, dels och ytterligare nio parallellavdelningar inom lärlingsskolan för mekaniska verkstadsyrket samt en parallellavdelning inom lärlingsskolan för elektriska montörsyrket. Samtidigt härmed beslöts även upprättandet snarast möjligt efter 1920 års ingång av förberedande verkstadsskolor inom samtliga nu nämnda yrken samt därjämte inom smeds-, bleck- och plåtslageri- och möbelsnickeriyrkena. För genomförandet av denna utvidgning av verksamheten samt för driften under året av de nya skolorna anslögo stadsfullmäktige inalles 656,330 kr. För utvidgningen erforderliga lokaler hava erhållits genom upplåtande till lärlings- och yrkesskolestyrelsen av den s. k. stallbyggnaden vid f. d. Nürnbergs bryggeri, Högbergsgatan 43. De ovannämnda förberedande verkstadsskolorna hava delvis trätt i verksamhet redan fr. o. m. den 1 april 1920, och de övriga komma sedan successivt att upprättas, så att hela den nya organisationen skall vara fullt klar vid höstterminens början 1920.

Fr. o. m. hösten 1920 kommer dessutom att anordnas aftonkurser i sömnad för husmödrar som ersättning för den av livsmedelsnämnden upprättade och sedan av dyrtidskommittén uppehållna sömnadsverkstaden, vilken upphör med juni månads utgång 1920. (Jfr under dyrtidskommittén, sid. 236.)

Författningar m. m. K. stadga den 16 sept. 1918 ang. den kommunala yrkesundervisningen med ändringar den 27 februari och 19 mars 1920. Reglemente för Stockholms stads lärings- och yrkesskolor, fastställt av skolöverstyrelsen 31 dec. 1919. Reglemente och undervisningsplaner för förberedande verkstadsskolorna, fastställda av skolöverstyrelsen den 23 dec. 1919.

Mekaniska gruppen.

Gruppchef

(7,000 kr.; ej å stat).

Vakant (tjänsten uppehålls av yrkesskoldirektören).

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för mekaniker.

Nämnd.

Lamm, O. L., bergsingenjör, ordf.; Graham, P. S., ingenjör; Nyström, K. L., verkställare; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för smeder.

Nämnd.

Albihn, K. J. A., ingenjör, ordf.; Johansson, C. A., smedmästare; Andersson, K. G. E., smed; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för rörläggare.

Nämnd.

Blomqvist, E. R., överingenjör, ordf.; Hedin, A. H., direktör; Björnberg, C. J., rörläggare; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för bleck- och plåtslagare.

Nämnd.

Blom, A. P. R., ingenjör, ordf.; Andersson, F., direktör; Wiberg, G. E., plåtslagare; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för kopparslagare.

Nämnd.

Ännu ej tillsatt.

Elektriska gruppen.

Gruppchef

(7,000 kr.; ej å stat).

Johansson, P. A., ingenjör; expedition: Repslagargatan 24, Sö.; rt. Söder 204; st. 37 01.

Lärlings- och yrkesskolorna samt förberedande verkstadsskolorna för elektriska montörer samt elektromekaniker. Lys.

Nämnd.

Wahl, G. A., montör, stadsfullm., ordf.; Hultman, A. O., civilingenjör; Burman, S. A., elektriker; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för instrumentmakare.

Nämnd.

Ännu ej tillsatt.

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för urmakare.

Nämnd.

Sidenbladh, E. Th., byråchef, ordf.; Lundbom, J. E., urfabrikör; Fryksdal, K. J., urmakeribiträde; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Tillsvidare hänförs även till denna grupp:

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för guldsmeder.

Nämnd.

Ännu ej tillsatt.

Lärlingsskolan för murare.

Östermalmsgatan 66, Ö.

Nämnd.

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s 1:e vice ordf., ordf.; Bengtsson, R., byggmästare; Pettersson, J. O. E., ombudsman; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Snickargruppen.

Gruppchef

(7,000 kr.; ej å stat).

Vakant (tjänsten uppehålls av yrkesskoldirektören).

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för möbelsnickare.

Nämnd.

van Rijswijk, H. E., hovdekoratör, ordf.; Wickman, J. N., snickarmästare; Ljungberg, A. S., möbelsnickare; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för tapetserare.

Nämnd.

Ännu ej tillsatt.

Lys. Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för sadelmakare.

Nämnd.

Ännu ej tillsatt.

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för vagmakare.

Nämnd.

Ännu ej tillsatt.

Tillsvidare hänföres även till denna grupp:

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för skomakare.

Nämnd.

Ännu ej tillsatt.

Kvinnliga gruppen.

Gruppchefeståndarinna.

(4,000 kr.; ej å stat).

Qvarnström, f. Flodin, Sigrid E. M.; expedition: Repslagaregatan 24, *Sö.*; st. 311 47.

Lärlingsskolan för ateljésömmerskor.

Nämnd.

Théel, f. Roth, Elisif, fru, stadsfullm., ordf.; **Hillelson**, Bertha, direktis; **Wessman**, f. Svensson, Signe A. M., fru; **Qvarnström**, f. Flodin, Sigrid E. M., gruppchefeståndarinna.

Lärlingsskolan för linnesömmerskor.

Nämnd.

Widerström, Karolina O., prakt. läkare, ordf.; **Asker**, H. E. (Ett), fröken; **Jansson**, Hanna Ch., sömmerska; **Qvarnström**, f. Flodin, Sigrid E. M., gruppchefeståndarinna.

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för hemsömmerskor.

Styrelse.

Théel, f. Roth, Elisif, fru, stadsfullm., ordf.; **Hillelson**, Bertha, direktis; **Wessman**, f. Svensson, Signe A. M., fru; **Qvarnström**, f. Flodin, Sigrid E. M., fru, gruppchefeståndarinna.

Stockholms stads yrkesskolors kurser i husligt arbete.

(Kurserna anordnas i de olika folkskolorna allt efter lokalbehovet.)

(Jfr ovan sid. 213.)

Styrelse.

Broomé, f. Lothigius, Emilia A. K., fru, stadsfullm., ordf.; **Arfwedson**, Lilly, skolkökslärarinna; **Carlsson**, f. Lindsög, Anna R., fru, stadsfullm.; **Aspman**, Maria E., chefeståndarinna (se nedan).

Chefeståndarinna

(500 kr.; ej å stat).

Aspman, Maria E., rektor (se ovan).

Vid lärings- och yrkesskolorna finnas dessutom 2 fast anställda lärare, 2 fast anställda lärarinnor, 19 timlärare och 13 timlärarinnor samt vidare e. o. lärare.

Vaktmästare

(gemensam för alla skolorna; 1,200 kr. jämte bo- stad, värme och lyse, ävensom ersättning för portvaktstjänstgöring m. m.; ej å stat).

Vakant.

Stockholms stads mantalsnämnd

jämte i samband därmed stående institutioner.

Mantalsnämnden.

*Slottsbacken 6, St. (ing. fr. Österlånggatan).
Sessionstid växlande.*

*Kontrollanten träffas säkrast kl. 11—12
i uppbörds-kamrerarens tjänsterum i sam-
ma hus.*

I ett år 1865 avgivet utlåtande ang. föreslagen folkräkning i huvudstaden hemställde stadsfullmäktige hos kungl. maj:t om utredning ang. ändring i sättet för mantalsskrivningsförrättningar i Stockholm. varefter överståthållarämbetet anmodades inkomma med utredning i ärendet. En av ämbetet tillsatt kommitté avgav sedermera förslag, över vilket stadsfullmäktige hördes. Därvid avstyrkte dessa förslaget, men antogo i stället för sin del grunder för mantals- och skattskrivningen i Stockholm, innefattande bl. a. inrättande av en mantalsnämnd med underlydande rotmän. Detta förslag, som tillstyrktes av överståthållarämbetet, godkändes i huvudsak av kungl. maj:t den 10 november 1876, varefter mantalsnämnden i juni 1877 började sin verksamhet.

Mantalsnämnden åligger att hava inseende över mantals- och skattskrivningen i Stockholm samt tillse, att såväl till grundval och rättesnöre för denna som till ledning för fattigvården, hälsovården och undervisningsväsendet därstädes en så vitt möjligt fullständig och tillförlitlig fortlöpande bokföring över huvudstadens invånare verkställles. Nämnden äger att själv eller genom ombud så införa som utom domstol utföra och bevaka stadens talan i dessa ärenden. Nämnden består av överståthållaren eller i hans frånvaro underståthållaren såsom ordförande, med rätt att deltaga i besluten, och dessutom av polismästaren eller i hans frånvaro förste polisintendenten, förste stadsläkaren eller i hans frånvaro andre stadsläkaren, två av stadsfullmäktige för två år valda ledamöter, ordförandena i hälso- och fattigvårdsnämnderna samt förste folkskolinspektören. Stadsfullmäktige, hälso- och fattigvårdsnämnderna samt folkskoledirektionen äga att för två år utse, stadsfullmäktige två och envar av de övriga en suppleant att inträda i nämnden vid förfall för motsvarande ordinarie ledamot. I samband med den kommunala omorganisationen har den 19 mars 1920 ny instruktion för mantalsnämnden utfärdats, vilken dock ej företer några viktigare avvikelser från den förut gällande.

Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den 1 dec. 1919 för åren 1920—1921.

Mantalsnämnden biträdes av en kontrollant och protokollsförare samt rotmän, efter 1 maj 1917 till antalet 35 (se nedan).

Lagar m. m. Kungl. brev till överståthållarämbetet den 10 nov. 1876 ang. fastställande av grunder för ordnande av mantals- och skattskrivningen i Stockholm. Kungl. förordning den 28 maj 1897 ang. mantalsskrivning i Stockholm med ändringar den 23 dec. 1908, 26 nov. 1909, 8 okt. och 12 nov. 1915 samt den 14 juni 1918. Instruktion för Stockholms stads mantalsnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920.

Stat år 1920. Utgifter: 444,230 kr.

Avlöningar. Kontrollant och protokollsförare: arvode 3,000 kr. Vaktmästare: arvode 300 kr.

Mantalsnämndens ledamöter.

Ordförande (självskr.).

Ramstedt, J. O., överståthållare.

Ordförandens suppleant (självskr.).

Tamm, V. A., underståthållare.

Ledamöter.

Härleman, G. R., polismästare (självskr.).

Andersson, L. I., förste stadsläkare (självskr.).

Karlsson, W. E., borgarråd, stadsfullm. (självskr. som ordf. i fattigvårdsnämnden och hälsovårdsnämnden).

Nordlund, K., fil. d.r., förste folkskolinspektör, (självskr.).

Klefbeck, E. A., kyrkoherde, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

Lagergren, C. H., grosshandlare (vald av stadsfullm.).

Suppleanter.

Frick, H. O., förste polisintendent (självskr.).

Hultkvist, G. E., andre stadsläkare (självskr.).

Nordfeldt, A. G., fattigvårdsinspektör (vald av fattigvårdsnämnden).

Eklund, K., tjänsteman, stadsfullm. (vald av hälsovårdsnämnden).

Jonsson, J. A., andre folkskolinspektör (vald av folkskoledirektionen).

Kämpe, K. A., ombudsman, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

Nordwall, B. I. S., finanssekreterare (vald av stadsfullm.).

Mn. *Kontrollant och protokollsförare.*
von Friesen, F. Hj. Mottagning se ovan.

Vaktmästare.

Ericsson, A. G.

Dessutom växlande antal *extra tjänstemän* med varierande tjänstgöring å de olika rotemannskontoren.

Rotemän.

*Expeditionstider: 8—11 (under juni, juli och augusti 9—11).
Adresser: se nedan.*

Bokföringen av stadens invånare ombesörjes av särskilda, av kommunen avlönade personer, vilka kallas rotamän och hava att var för sig utöva sin verksamhet för ett särskilt område av huvudstaden, kallat rote. Rotemännen lyda i avseende å mantalsskrivningen under mantalsnämnden.

Allt efter som mantalsuppgifterna för roten komma rotemannen tillhanda, skall denne under en av överståthållarämbetet utsedd kontrollants inseende granska dessa uppgifter och tillhörande huvudförteckningar. Mantalslängden skall till-lika med de till längden hörande mantalsuppgifter och register före mars månads utgång inlämnas till överståthållarämbetet, genom vars försorg längden granskas. Inom samma tid skall mantalsskrivningskontrollanten till ämbetet ingiva rapport över den av honom verkställda granskningen.

Roteman skall med skyndsamhet besvara förfrågningar, som av överståthållarämbetet, någon stadens myndighet, pastorsämbete m. fl. framställas angående personers bostad, mantalsskrivningsort eller dylikt, varom mantalsboken lämnar upplysning.

Rotemännen hade tidigare även vissa ålig-ganden i avseende å den allmänna fattigvården, men dessa hava numera upphört.

Rotarnas antal var ursprungligen 16. År 1885 tillkom ytterligare en, 1887 två, 1890 en, 1893 en, 1898 två, 1899 två, under vartdera av åren 1905—1908 en, 1911 två, 1913 två i Brännkyrka och fr. o. m. 1914 ytterligare en i denna församling samt fr. o. m. 1916 en i Bromma. Fr. o. m. 1 aug. 1916 sammanslogos 2. och 3. roten till en. Däremot beslöto stadsfullmäktige den 18 dec. 1916 inrättande fr. o. m. den 1 maj 1917 av ytterligare en rote i nuvarande Katarina församling. Rotarnas antal är således sedan den 1 maj 1917 inalles 35.

Instruktioner m. m. Kungl. förordningen den 28 maj 1897 ang. mantalsskrivning i Stock-holm med ändringar den 23 dec. 1908, 26 nov. 1909, den 8 okt. och 12 nov. 1915 samt den 14 juni 1918. Instruktion för rotemännen i Stockholms stad, fastställd av mantalsnämnden den 12 juni 1888 med ändringar den 14 okt. 1892 och 14 mars 1908. Ang. stadens indelning i rotar, se vidare statistiska avdelningen.

Avlöningar m. m. Trettiofem rotamän: lönegrupp 13. Skrivarehjälp till trettiofem rotamän: 1,800 kr. till var och en. Till för-ordnande av biträden i de större rotarna: högst 10,000 kr. Trettioen vaktmästare hos roteman-nen: arvode 675 kr., fyra vaktmästare hos rote-männen i Brännkyrka och Bromma: arvode 800 kr. Dessutom tillkommer ersättning åt vakt-mästarna för mantalsuppgifters insamlande: högst 6,000 kr.

1. Storkyrkoroten.

Svartmangatan 21 & 23, St.

Roteman.

Johansson, B. G.

Vaktmästare.

Fermelin, J. G. J:son.

* 2. och 3. Klararoten.

Slöjdgatan 9, C.

Roteman.

Öström, G. F. H.

Vaktmästare.

Svensson, O. S.

4. Kungsbroroten.

Hantverkaregatan 32, C.

Roteman.

Molin, A. R.

Vaktmästare.

Hallman, C. O.

5. Tegnérsloten.

Vallingatan 42, C.

Roteman.

Giertha, J. B. S., frih.

Vaktmästare.

Wellander, A.

6. Observatorieroten.

Vegagatan 18, Va.

Roteman.

Lennartson, A. G. C.

Vaktmästare.

Cæsar, C. G.

7. Jakobsrotten.

Jakobsgatan 4, C.

Roteman.

Alm, C. S.

Vaktmästare.

Branting, J. A.

8. Roslagsroten.
Regeringsgatan 74, C.
Roteman.
Sandstedt, K. G.
Vaktmästare.
Ståhl, A. C:son.
9. Humlegårdsroten.
Nybrogatan 15 C, Ö.
Roteman.
Ekermann, L. E. O.
Vaktmästare.
Granquist, O. G.
10. Nybroroten.
Nybrogatan 16, Ö.
Roteman.
Paulson, L.
Vaktmästare.
Strand, E. E.
11. Artilleriroten.
Kommendörsgatan 25, Ö.
Roteman.
Jakobsson, K. G.
Vaktmästare.
Ekström, K. G.
12. Sofiaroten.
Fjällgatan 31, Sö.
Roteman.
Wahlberg, H.
Vaktmästare.
Jansson, G. H.
13. Stadsgårdsroten.
Folkungagatan 77, Sö.
Roteman.
Lundberg, C. A.
Vaktmästare.
Ekström, E. V.
14. Katarina mellanrote.
Katarina Bangata 9 A, Sö.
Roteman.
Ahlm, J. M.
Vaktmästare.
Askerlind, A. F.
15. Maria kyrkorote.
Högbergsgatan 40, Sö.
Roteman.
Jakobsson, G. H. W.
Vaktmästare.
Vakant, t.j.f. Pettersson, G. E.

16. Tantoroten.
Krukmakaregatan 22, Sö.
Roteman.
Lindsköld, F. E. W.
Vaktmästare.
Carlsson, A. G.
17. Kronobergsroten.
S:t Eriksgatan 61, C.
Roteman.
Hjertstrand, M. D.
Vaktmästare.
Åhrman, K. O.
18. Teknologroten.
Tegnérsgatan 38, Va.
Roteman.
Öhrström, O. E.
Vaktmästare.
Andersson, K. F.
19. Skinnarviksroten.
Hornsgatan 68, Sö.
Roteman.
Hesselman, S. E.
Vaktmästare.
Österlund, K. E.
20. Narvaroten.
Storgatan 34, Ö.Dj.
Roteman.
Ekermann, L. G.
Vaktmästare.
Lantz, A. L.
21. Vanadisroten.
Surbrunnsgatan 21, Va.
Roteman.
Holm, J. G.
Vaktmästare.
Wahlström, J. V.
22. Vasaroten.
Norrtullsgatan 10 A, Va.
Roteman.
Ohlsson, E. L.
Vaktmästare.
Hansson, A. N.
23. Karlsviksroten.
S:t Eriksgatan 19, C.
Roteman.
Rathsman, K. W.
Vaktmästare.
Matisson, E. A.

Mn.

24. **Karlaroten.**
Linnégatan 58, Ö.Dj.
Roteman.
Fogelström, O. T.
Vaktmästare.
Eurén, G. T.
25. **Nytorgsroten.**
Nytorget 6, Sö.
Roteman.
Hellquist, T. G. F.
Vaktmästare.
Jansson, O. V.
26. **Norrtullsroten.**
Dalagatan 78 A, Va.
Roteman.
Lagergren, R. J.
Vaktmästare.
Sundström, J. E.
27. **Karlbergsroten.**
Rörstrandsgatan 56 B, Va.
Roteman.
Jakobsson, U. G. W.
Vaktmästare.
Svensson, J. A.
28. **Eriksbergsroten.**
Frejgatan 3, Va.
Roteman.
Funck, C. J. A.
Vaktmästare.
Strangert, V. E.
29. **Kristinebergsroten.**
Kungsholmsgatan 64, C.
Roteman.
Modin, F. H. A.
Vaktmästare.
Green, A. G.
30. **Birkaroten.**
Tomtebogatan 5, Va.
Roteman.
Bengtsson, V. O.

- Vaktmästare.*
Thalin, J. N:son.
31. **Heleneborgsroten.**
Ringvägen 14, Sö.
Roteman.
Ekermann, E. O. L.
Vaktmästare.
Thavenius, C. A.
32. **Enskederoten.**
Margaretavägen 112, Enskede; rt. Enskede 70;
st. Enskede 61.
Roteman.
Haglund, K. G.
Vaktmästare.
Carlsson, C. G.
33. **Liljeholmsroten.**
Kommunalhuset, Liljeholmen; rt. Liljeholmen 10; st. Liljeholmen 38.
Roteman.
Sundström, E. V.
Vaktmästare.
Larsson, J. L.
34. **Ärstaroten.**
Nybodagatan 5, Midsommarkransen; rt. Liljeholmen 84; st. Liljeholmen 80.
Roteman.
Wijkenstam, F. Th.
Vaktmästare.
Gustafson, E. V. G.
35. **Brommaroten.**
Ulvsunda slott, södra flygeln, Kungsholms villastad; rt. Äppelviken 56; st. Ulvsunda 41.
Roteman.
Bergman-Paul, E. F.
Vaktmästare.
Ek, K. J. F.
36. **Helgaroten.**
Götgatan 81, Sö.
Roteman.
Månsson, A. E.
Vaktmästare.
Krantz, G. A.

Stockholms stads statistiska kontor.

Statistiska kontoret.

*Hantverkaregatan 1, n. b. och 2 tr., C.;
telefoner: se nedan; kontorstid: 9—4;
expeditionstid: 9—2.*

Huvudstadens kommunala statistik går tillbaka till år 1868, då stadsfullmäktiges beredningsutskott började utge »Berättelse angående Stockholms kommunalförvaltning», vilken berättelse försågs med omfattande statistiska bilagor. Den första årgången, som utkom år 1870, innehöll dessutom i många fall återblickar för den sista femårsperioden, vadan rätt fullständiga uppgifter finnas sedan år 1864 och i vissa fall från ännu äldre år. Jämsides med kommunalberättelsens statistiska avdelning började sedan vissa nämnder och styrelser utge specialpublikationer med delvis statistiskt innehåll. Dessa återfinnas dels i bihang till beredningsutskottets utlåtanden och memorial, dels såsom särpublikationer, bland vilka sistnämnda märkas de mera omfattande av hälsovårdsnämnden och fattigvårdsnämnden utgivna berättelserna.

Försök till centralisation av den kommunala statistiken för enhetlighets och jämförbarhets vinande vid behandlingen av det allt mer växande statistiska materialet framkommo, men ledde ej till något resultat förrän år 1905, då stadsfullmäktige den 20 mars beslöt inrättandet av en särskild kommunalstatistisk anstalt, benämnd Stockholms stads statistiska kontor, som trädde i verksamhet i augusti månad samma år.

Kontorets allmänna uppgift är att samla och vetenskapligt bearbeta samt offentliggöra uppgifter till belysande av Stockholms stads kommunala liv, dess förvaltning, sociala och ekonomiska förhållanden. Kontoret åligger numera i sådant avseende att rörande staden publicera (delvis i samverkan med andra institutioner): en statistisk årsbok, en berättelse angående Stockholms kommunalförvaltning, en statistisk månadskrift, en veckoöversikt av den sanitära statistiken samt den årliga sanitära statistiken, fattigvårdsstatistik, brand- och ambulansstatistik, arbetsförmedlingsstatistik, handels- och sjöfartsstatistik, fabriks- och hantverksstatistik, renhållningsstatistik, valstatistik, allmänna bostadsräkningar (vart femte år) samt vissa specialundersökningar. Kontoret publicerar även arbeten av icke statistiskt innehåll såsom en årlig kommunalkalender (angående stadens förvaltning, befattningshavare m. m.), en löpande kommunal författningssamling samt en kommunal författningshandbok, varjämte konto-

ret fr. o. m. årgången 1912 utarbetar de årliga registren till stadsfullmäktigettrycket. Kontorets publikationer äro inrangerade i serierna »Stockholms stads statistik» samt »Kommunala handböcker». Utom dessa serier har kontoret utgivit vissa publikationer av speciell karaktär, bland vilka märkas minnesboken »Stockholm. Quelques données statistiques», vars första upplaga publicerades med anledning av det franska parlamentariska besöket sommaren 1909 (en tysk upplaga utgavs sommaren 1910 vid det tyska pressbesöket) samt den historisk-statistiska översikten »Stockholms stads utveckling efter tillkomsten av 1862 års kommunalförordning» ingående i Minnesskrift vid Stockholms stadsfullmäktiges femtioårsjubileum den 20 april 1913. (Ang. kontorets publikationer jfr för övrigt publikationsförteckning å sista sidan.) — Dessutom åligger det kontoret att utföra andra, inom kontorets verksamhetsområde fallande arbeten, som av stadsfullmäktige eller stadskollegiet beslutas eller på framställning av nämnd eller eljest åt kontoret av dess styrelse uppdragas, samt i lämplig form och omfattning offentliggöra resultaten härav; att med uppmärksamhet följa övriga kontorets verksamhet berörande redogörelser eller åtgärder, som av kommunala myndigheter avgivas eller vidtagas, och på grund härav göra de framställningar, vartill kontoret kan finna anledning; att noggrant följa kommunalstatistikens utveckling även å andra orter samt söka för Stockholms stads statistik tillgodogöra härigenom vunnen erfarenhet; att främst genom tillhandahållande av kontorets publikationer i utbyte mot annan hithörande litteratur tillförsäkra kontoret tillgång till för dess verksamhet erforderligt bibliotek; att i övrigt, i den mån förhållandena det medgiva, bistå kommunala myndigheter och befattningshavare eller andra med upplysningar i frågor, fallande inom kontorets verksamhetsområde.

För införskaffande av för verksamheten nödiga upplysningar äger kontoret att omedelbart hänvända sig till vederbörande myndigheter och institutioner samt har rätt att av stadens vederbörande myndigheter eller befattningshavare utan dröjsmål erhålla uppgifter rörande den förvaltning, som må vara å dessa anförtrödd.

I samband med den kommunala omorganisationens genomförande år 1920 har ledningen av kontorets verksamhet närmare anknutits till den centrala stadsförvaltningen, så till vida att kontorets styrelse, som hitills utgjorts av sju ledamöter, utsedda av beredningsutskottet (3),

Sk.

drätselnsnämnden (2) samt hälsovårdsnämnden och fattigvårdsnämnden (vardera 1), numera (enligt instruktionen av den 19 mars 1920) består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, kanslichefen (stadssekreteraren) samt fem andra ledamöter, vilka jämte fem suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två år. Vid styrelsens sammanträden äger kontorets direktör (se nedan) att närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. Styrelsens förvaltning granskas av drätselnsnämndens revisorer.

Kontoret, vars chef är en av styrelsen antagen direktör, arbetar f. n. på 6 avdelningar (se nedan), var och en med en förste aktuarie eller aktuarie som avdelningsföreståndare.

Instruktion. Instruktion för styrelsen över Stockholms stads statistiska kontor, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920.

Avlöningar. För statistiska kontoret gäller, utöver 1911 års lönerreglering, fr. o. m. år 1919 en *provisorisk lönerreglering*, enligt vilket kontorets förste aktuarie samt aktuarier uppbära provisoriska löne tillägg å 2,000 kr. var och en samt kontorets assistenter och biträden ävensom vaktmästare motsvarande tillägg å 300 kr. var och en, allt för år räknat.

Stat år 1920. Utgifter: 225,900 kr.; inkomster: 1,000 kr.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, O. E., borgarråd, stadsfullm.

Vice ordförande.

Ekman, V. R., direktör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Larsson, Y. G. R., fl. d.r., kanslichef (självskr.).

*Folcker, J. F., f. d. löjtnant, ombudsman.

*Jacobi, N. A., tf. förste aktuarie.

Linde, N., förtroendemän, stadsfullm.

Öltenburg, E., direktör.

Suppleanter.

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s 1:e vice ordf.

Wallin, J. A., överpostiljon, stadsfullm.

*Nordlund, K., fil. d.r., förste folkskolinspektör.

*Ahlbom, G. H. G., journalist, stadsfullm.

Pleijel, H. B. M., fil. d.r., professor.

Direktör och föredragande.

Guinchard, A. J. J. (se nedan).

Protokollsförare

(300 kr.; ej å stat).

Asproth, J. K. (se nedan).

Styrelsens revisorer.

(Samma som för drätselnsnämnden sid. 55.)

Direktör (0).

Guinchard, A. J. J.; rt. 130 35; st. 93 48; mottagningstid: 9—10.

Förste aktuarie (och souschef) (14).

Leijonhufvud, S. S., frih., bibliotekarie (avdelningen för statistiska upplysningar och därmed sammanhängande utredningar, biblioteket samt utdelning och byte av publikationer; st. 93 49); personligen rt. 99 34, 130 37; kl. 9—4.

Aktuarier (och avdelningsföreståndare) (12).

Asproth, J. K., registrator och kassör samt arkivarie (avdelningen för fattigvårds-, arbetsförmedlings-, brand- och ambulansstatistik; st. 90 47); personligen rt. 99 34, 130 37; kl. 9—4.

Själänder, V. (avdelningen för bostadsstatistik, valstatistik och specialundersökningar; biträder dessutom direktören vid ledningen av vissa utredningsarbeten; st. 93 49); personligen rt. 99 34, 130 37; kl. 9—4.

Moosberg, R. W. (avdelningen för hälsovårdsstatistik jämte viss befolkningsstatistik, renhållningsstatistik och utländska minnesböcker; st. 90 46); personligen rt. 99 34, 130 37; kl. 9—4.

Larsson, G. A. (avdelningen för kommunala handböcker — kommunalkalender, kommunal författningssamling, kommunal författningshandbok — och berättelse ang. Stockholms kommunalförvaltning; dessutom register till stadsfullmäktiges handlingar m. m.; st. 90 47); personligen rt. 99 34, 130 37; kl. 9—4.

Biträdande aktuarie (och avdelningsföreståndare)

(5,000 kr.; ej å stat).

Silén, K. G. (avdelningen för statistisk årsbok, statistisk månadsskrift, handels- och sjöfartsstatistik samt fabriks- och hantverksstatistik; st. 90 47); personligen rt. 99 34, 130 37; kl. 9—4.

Biträdande aktuarier

(5,000 kr.; ej å stat).

Löfquist, T. H. F.; Valentin, S. O.

Amanuenser

(växlande antal, avlöningsformer och -belopp; ej å stat).

Jedin, C. V. N.

Assistenter (7).

Ohlson, Helfrid I. A.; **Carlsson**, Ester F.; **Gustafson**, Anna Th.; **Larsson**, E. B. (Brita); **Wagner**, f. Sandstedt, Astrid W.; **Sundström**, Klara S.

Biträden (5).

Lundbom, Elsa; **Kuylentjerna**, f. Schröder, Esther M.; **Nilsson**, f. Medin, Karin E.; **Björklund**, f. Hedström, Sigrid L. Ch.; **Helleday**, Signe

E.; **Forsblom**, f. Alfheim, Sonja L.; **Hacksell**, Ingvor H. V.; **Nilsson**, Barbro; **Lundell**, E. Gabriella; **Stålhammar**, Gerda Ch.; **Barklund**, R. E. K. (Karin); **Fischier**, f. Kihlblom, Märta; **Rönback**, Elsa L.; **Winqvist**, Lilian A.

Sk.

Vaktmästare (4).

Lundman, J. H.

Dessutom ett antal *extra biträden* samt ett *vaktmästarbiträde*.

Lön.

Stockholms stads lönenämnd.

Lönenämnden.

Myntgatan 8 (gamla rådhuset) n. b., St.; rt. 219 17; st. 229 28; expeditionstid: 10—3.

Stadsfullmäktige beslöt den 26 oktober 1908 efter i ärendet väckt motion att tillsätta en kommitté för utredning om behovet av »särskilda föreskrifter angående tjänsteinnehavarnes arbetstid å tjänsterummet». Detta beslut upprevs emellertid redan den 23 november samma år, då kommitténs uppdrag utvidgades, med vidhållande om frågan om arbetstidens längd som det primära, till en granskning av löneförhållandena i allmänhet. Uppdraget avsåg dock endast sådana befattningshavare, vilkas löneförmåner reglerades av kommunen ensam, med utslutande ytterligare av vissa kategorier befattningshavare, vilkas löneförmåner nyligen reglerats. Kommittén avgav sitt betänkande den 21 september 1909. Sedan detta remitterats till nämnder och styrelser, förelåg beredningsutskottets utlåtande i ärendet i november 1910 och började efter bordläggning under julferierna debatteras, antogs vid en följd sammanträden i februari och mars 1911 samt fastställdes av överståthållarämbetet den 6 april 1911. För vinnande av en enhetlig behandling av stadens lönefrågor beslöt stadsfullmäktige på beredningsutskottets förslag tillsätta en särskild lönenämnd.

Lönenämnden handhar stadens avlönings- och pensionsväsende samt de övriga angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas. Den består av, förutom ordförande och vice ordförande, som utses av stadskollegiet, fem andra ledamöter, vilka jämte fem suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två år. Nämnden upptar till behandling de ärenden, som enligt de allmänna avlöningsvillkoren överlämnats till densamma, följer noggrant tillämpningen av dessa bestämmelser, vakar över att likformighet iakttagas vid bestämmande av avlöning åt extra personal, prövar jämlikt gällande bestämmelser inträdande rätt till pension, utom beträffande folkskollärarekåren samt magistraten och rådhusrätten, i vilket senare fall lönenämnden likväl har att meddela yttrande, avger utlåtande över de kommunala myndigheternas statförslag beträffande avlöningsförhållanden samt ägnar slutligen sin uppmärksamhet åt lönefrågors behandling inom statsförvaltningen och inom andra kommuner. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 27 november 1911 prövar lönenämnden på framställning av vederbörande myndigheter frågor om inträdande av rätt för

befattningshavare till löneförhöjning eller ålderstillägg. Genom beslut den 18 december 1916 hava stadsfullmäktige bemyndigat lönenämnden ej mindre att efter framställning av vederbörande myndigheter avgöra frågor om inträde av förhöjda avlöningar åt viss på extra stat avlönad personal än även att efter framställning av vederbörande myndigheter meddela beslut i fråga om avlönings- och därmed sammanhängande förhållanden för viss vid stadens sjukhus och fattigvårdsinrättningar samt övriga anstalter på extra stat avlönad personal. Vidare hava stadsfullmäktige den 2 dec. 1918 bemyndigat lönenämnden att efter framställning från vederbörande myndigheter meddela beslut i frågor rörande avvikelser i vissa fall från den för ordinarie tjänsteinnehavare stadgade skyldigheten att utnyttja med innehavande befattning enligt gällande stat förenade naturaförmåner.

Nämnden sammanträder på kallelse av ordföranden, så ofta omständigheterna därtill föranleda. Utredning pågår f. n. angående en allmän revision av kommunens gällande lönestat (se löne-regleringskommittén, sid. 234).

För granskning av nämndens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tvenne revisorer.

Instruktioner m. m. Instruktion för Stockholms stads lönenämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920. Allmänna villkor och bestämmelser för tillämpning av Stockholms stads lönestat, antagna av stadsfullmäktige den 30 jan., 6 och 13 febr. samt 20 mars 1911, fastställda av överståthållarämbetet den 6 april 1911 med ändringar den 18 mars, 29 april och 21 okt. 1912, 17 nov. och 11 dec. 1913, 23 febr., 16 mars och 19 okt. 1914, 30 juni 1915, 20 mars 1916, 19 mars, 7 maj, 18 och 28 juni och 21 dec. 1917, 18 febr. och 2 april 1918 samt 31 mars 1919. Allmänna villkor och bestämmelser för tillämpning av avlöningsstat för ämbets- och tjänstemän hos Stockholms magistrat och rådhusrätt, antagna av stadsfullmäktige den 29 april 1912, fastställda av kungl. maj:t den 13 september 1912 med ändringar den 19 mars 1917. Allmänna villkor och bestämmelser för tillämpning av lönestaten för polispersonalen i Stockholm, antagna av stadsfullmäktige den 10 juni 1912 med tillägg och ändringar den 11 dec. 1913, den 18 juni 1917, den 4 mars 1918 och den 29 mars 1920. Allmänna villkor och bestämmelser för tillämpning av lönestaterna för vissa ämbets- och tjänstemän vid överståthållarämbetets avdelning för polisärenden

samt för stadsfiskalerna, antagna av stadsfullmäktige den 18 juni 1917 med tillägg den 15 okt. 1917, fastställda av kungl. maj:t den 31 dec. 1917. Villkor och bestämmelser för tillämpning av lönestaten för brandmanskapet, antagna av drätselnämndens första avdelning den 27 jan. 1914, med ändringar den 17 dec. 1918 och den 3 nov. 1919. Reglemente ang. polispersonalens i Stockholm pensionering, antaget av stadsfullmäktige den 10 juni 1912, fastställt av kungl. maj:t den 28 november 1912. Bestämmelser ang. pensionering av vid Stockholms stads brandkår anställda brandförmän och brandmän, antagna av stadsfullmäktige den 11 dec. 1913, fastställda av överståthållarämbetet den 2 jan. 1914.

Stat år 1920. Utgifter: 25,000 kr.

Lönenämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Juhlin-Dannfelt, C. G., borgarråd, stadsfullm.

Vice ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Wallin, J. A., överpostiljon, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Forssberg, E. V., direktör.

Johansson-Wisborg, Anna S., fru, stadsfullm.

Linde, N., förtroendeman, stadsfullm.

*Lund, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm.

*Widtskiöld, J., kamrerare.

Suppleanter.¹⁾

Zetterlund, C. R., kontorschef, stadsfullm.

*Ahlström, W., förtroendeman, stadsfullm.

Nilsson, J. P., direktör, stadsfullm.

*Lindbäck, C. V., postexpeditör, stadsfullm.

Staël von Holstein, Ch. Matilda, advokat, stadsfullm.

Sekreterare

(anslag 5,400 kr.).

Malmros, N.; rt. 219 17; st. 229 28; mottagningstid: 1—2; Bohman, A. G., biträdande sekreterare; rt. 164 72 st. 10 35 (förordn. tillsv. under år 1920).

Registrator och kontorsbiträde

(1,800 kr.; ej å stat).

Kamph, Inez K.

Lönenämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1919 års förvaltning).

Eklund, J. L., fabrikör.

Lindbergh, N. E., disponent, stadsfullm.

¹⁾ Suppleanterna upptagas här i samma ordningsföljd som de ledamöter, vilkas resp. ersättare de enligt nämndens beslut äro. I händelse av förfall för suppleant, som sålunda skolat tjänstgöra, inträder annan suppleant enligt följande av nämnden fastställda ordningsföljd: Zetterlund, Staël von Holstein, Ahlström, Nilsson, Lindbäck.

Lan.

Stockholms stads löneavtalsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Löneavtalsnämnden.

Nämnden sammanträder vid behov å stadskollegiets lokal, Börshuset, St. Sekreterarens telefoner: se nedan.

Frågan om arbets- och lönevillkor för kommunens fasta arbetare har vid åtskilliga tillfällen varit föremål för behandling av stadsfullmäktige och stadens myndigheter. Förslag om utredning därav framlades i motioner hos stadsfullmäktige bl. a. 1905 och 1908. I olika motioner 1909 och 1910 föreslogs, att en särskild nämnd skulle inrättas för handläggning av arbets- och löneförhållanden för arbetare och med dem likställd personal vid stadens arbeten. 1910 framlades även ett av stadens arbetschefer och stadskamreraren utarbetat förslag till »stamanställning» av arbetare i stadens tjänst jämte därmed sammanhörande bestämmelser och reglemente, vilket förslag sedermera begränsades till att omfatta endast gas- och elektricitetsverket. Stadsfullmäktige beslöt emellertid 1913 att avslå detta förslag och hänsköto i stället hela frågan för utredning till en kommitté (se arbetarkommittén, sid. 228). Denna framlade 1918 förslag om inrättande av en »Stockholms stads arbetarlönenämnd» samt rörande formerna för ordnande vid stadens arbetsföretag av drifts- och arbetspersonalens arbets- och lönevillkor. Efter vederbörliga yttranden av stadens myndigheter blev förslaget med vissa ändringar antaget av stadsfullmäktige, som den 27 juni 1918 beslöt tillsättandet av *Stockholms stads löneavtalsnämnd*.

Enligt nu gällande instruktion åligger det löneavtalsnämnden att å stadens vägnar handlägga och avgöra ärenden rörande arbets- och lönevillkor för den vid stadens arbetsföretag anställda drifts- och arbetspersonalen, dock ej i fråga om personal, upptagen på stadens lönestat, eller i fråga om ämne, varom stadsfullmäktige förbehållit sig att besluta. Nämnden handhaver därjämte de övriga hithörande angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas. Innan beslut fattas i något ärende, skall den nämnd eller styrelse, som ärendet rör, lämnas tillfälle att meddela upplysningar och uttala sin mening; nämnder och styrelser äro skyldiga att härutinnan tillhandagå löneavtalsnämnden. Arbetschef, som icke är ledamot av nämnden (se nedan), eller, vid förfall för honom, hans ställföreträdare i tjänsten skall kallas till

sammanträde, där ärende, som rör honom underlydande personal, skall handläggas, samt äger därvid deltaga i nämndens överläggning och få sin mening, där den avviker från nämndens beslut, antecknad till protokollet. Nämnden är berättigad att för utövandet av sin verksamhet anlita utomstående sakkunniga, ävensom att utse en eller flera personer inom eller utom nämnden att å dess vägnar föra förhandling eller vidtaga andra förberedande åtgärder.

Löneavtalsnämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, fyra andra ledamöter, vilka jämte fyra suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige, samt en av stadens arbetschefer jämte suppleant för denne. Den sistnämnde ledamoten jämte dennes suppleant utses vid sammanträde, utlyst av stadens byggnadschef, av och bland de högsta arbetscheferna vid sådana stadens verk, där minst 100 arbetare sysselsättas. De fyra av stadsfullmäktige valda ledamöterna och suppleanterna för dem utses bland personer, vilka tillhöra sådana nämnder eller styrelser, under vilka lyder arbetarpersonal, som enligt vad ovan nämnts beröres av löneavtalsnämndens verksamhet. Tjänstgöringstiden för av arbetscheferna utsedd ledamot samt dennes suppleant liksom även för av stadsfullmäktige valda ledamöter och suppleanter är två år.

Nämndens förvaltning granskas årligen av tre av stadsfullmäktige utsedda revisorer.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads löneavtalsnämnd, fastställd av kungl. maj: den 19 mars 1920.

Stat år 1920. Utgifter: 18,000 kr.

Löneavtalsnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Åkerman, G. R. J., borgarråd.

Vice ordförande.

*Bagge, G. A., fil. d.r., docent, stadsfullm.: 2: vice ordf.

Övriga ledamöter.

*Åhlström, W., förtroendemann, stadsfullm.

Johanson, K. E., landsorganisationens sekreterare, stadsfullm.

Åkerlindh, J. G., direktör, stadsfullm.

*Kinberg, A. G. H., överstelöjtnant, stadens byggnadschef (vald av stadens arbetschefer).

Suppleanter.

- *Fält, A. S., träarbetare, stadsfullm.
- *Hultman, G. H., civilingenjör, stadsfullm.
- *Pehrsson, J. P., förtroendeman, stadsfullm.
- Vinberg, S. W., överingenjör, stadsfullm.
- *Dahlander, R., direktör för gas- och elektricitetsverken (vald av stadens arbetschefer).

Sekreterare

(3,000 kr.; ej å stat).

Arnoldsson, B. I.; rt. Vasa 15 16; st. 120 83.

Löneavtalsnämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1919 års förvaltning).

- Almström, O. H., disponent, stadsfullm.
- Björklund, C. G., journalist, stadsfullm.
- Holmblad, D., grosshandlare.

Kommunala skiljenämnder för arbetarfrågor.

Enligt mellan Stockholms stads löneavtalsnämnd samt avlöningsnämnderna i Göteborg och Malmö å ena sidan samt svenska kommunalarbetsförbundet å andra sidan den 12 juli 1919 upprättad förhandlingsordning skall för avgörande i sista instans av avtalsfrågor m. m. tillsättas en förliknings- och skiljenämnd, vald för ett år i sänder och bestående av elva ledamöter, av vilka två utses av Stockholms stads löneavtalsnämnd, en av Göteborgs och en av Malmö stads avlöningsnämnd samt fyra av svenska kommunalarbetsförbundet, medan de tre övriga ledamöterna jämte en suppleant utses av kungl. maj:t, som tillika förordnar en av de av kungl. maj:t utsedda ordinarie ledamöterna att vara förliknings- och skiljenämndens ordförande. För de förstnämnda åtta ledamöterna utses i enahanda ordning ett lika antal suppleanter.

Vidare skola för behandling och avgörande av andra tvistefrågor rörande arbets- och löneförhållanden än sådana, som avse ingående av nytt avtal, upprättas tre lokala skiljenämnder, en i Stockholm, en i Göteborg och en i Malmö. Varje sådan skiljenämnd utses för ett år i sänder och består av fem ledamöter, av vilka två utses av vederbörande avtalsnämnd och två av svenska kommunalarbetsförbundet, medan den femte ledamöten, vilken tillika är skiljenämndens ordförande, väljes av de sålunda utsedda eller, för den händelse dessa icke kunna enas om valet, av distriktets förlikningsman. För förstnämnda fyra ledamöter utses i samma ordning ett lika antal suppleanter.

Riksskiljenämnden.

Av Stockholms stads löneavtalsnämnd utsedda ledamöter.

Bagge, G. A., fil. d.r., docent, stadsfullm.; 2:e vice ordf.; Hallberg, I., fil. d.r., verkst. direktör i svenska järnvägarnas arbetsgivareförening.

Övriga ledamöter.

Dahlberg, K., rådman, Elmquist, G. H., generaldirektör, ordf., Hamburg, K. G., rådman (utsedda av kungl. maj:t); Silfverstolpe, D. O., maskindirektör (utsedd av Göteborgs stads avlöningsnämnd); Hallström, C. J., vice härads-hövding (utsedd av Malmö stads avlöningsnämnd); Carlsson, O., förtroendeman, Lindqvist, A. H., landsorganisationens f. d. ordförande, Nordgren, F. L., förtroendeman, Storm, N. G. K:son, ombudsman (utsedda av svenska kommunalarbetsförbundet).

Av Stockholms stads löneavtalsnämnd utsedda suppleanter.

Kinberg, A. G. H., överstelöjtnant, stadens byggnadschef; Lange, E., kassör, stadsfullm.

Övriga suppleanter.

Kihlmark, G., byråchef (utsedd av kungl. maj:t); Nyström, J., major (utsedd av Göteborgs stads avlöningsnämnd); Stenmarck, G., assessor (utsedd av Malmö stads avlöningsnämnd); Hagman, E. O., assistent, Nilsson, E., expeditör, Persson, N. O., expeditör, Söderberg, P., ombudsman (utsedda av svenska kommunalarbetsförbundet).

Kommunala skiljenämnden för Stockholm.

Ordförande.

Ännu ej utsedd.

Av löneavtalsnämnden utsedda ledamöter.

Paues, E. W., direktör hos Sveriges textilindustriförbund; Vinberg, S. W., överingenjör, stadsfullm.

Av svenska kommunalarbetsförbundet utsedda ledamöter.

Dahl, J. A., smed; Johansson, E. G., ombudsman.

Av löneavtalsnämnden utsedda suppleanter.

Lindqvist, E. V., ingenjör; Lundvik, E., direktör.

Av svenska kommunalarbetsförbundet utsedda suppleanter.

Lindskog, G. E., snickare; Lundin K. H., renhållningsarbetare.

Lan.

**Kom-
mitté-
er.**

Viktigare kommunala kommittéer och delegationer.

(Beträffande viktigare kommittéer, tillsatta av nämnder och styrelser, se under dessa.)

Byggnadsordningskommittén.

(Kommitté för utarbetande av förslag till ändringar i byggnadsordningen för Stockholms stad samt byggnadsstadgan för rikets städer.)

I anledning av motion, väckt den 24 sept. 1906, beslöt stadsfullmäktige den 14 jan. 1907 att uppdraga åt en kommitté av fem personer att dels utarbeta förslag till de ändringar i byggnadsordningen för Stockholm, som kommittén funne nödiga, dels ock verkställa utredning om därav betingade ändringar i byggnadsstadgan för rikets städer. Kommittén har under åren 1907—1910 på grundval av ett samtidigt av en kungl. kommitté uppgjort förslag till byggnadsstadga för riket utarbetat ett tämligen fullständigt förslag till ny byggnadsordning; då förslaget till byggnadsstadga emellertid allt fortfarande är föremål för vidare bearbetning, har kommitténs arbete de senaste åren legat nere för att åter upptagas, då byggnadsstadgan fastställes.

Val av ledamöter i kommittén skedde den 25 februari 1907.

Ledamöter.

Backlund, A. R., sundhetsinspektör; **Bengtson**, N. J., byggmästare; tre vakanta.

Av kommittén antagen sekreterare.

Seth, J. K. J., e. o. tjänsteman hos byggnadsnämnden.

Utskärningskommittén.

(Stadsfullmäktiges kommitté för utskärnings- och utminuteringsärenden.)

Kommittén, som tillsättes för ett år i sänder, är egentligen att betrakta som en kommission för löpande ärendens beredning och har därför införts under stadsfullmäktige (sid. 46).

Industrimonumentskommittén.

(Kommitté för resande i huvudstaden av ett monumentalt konstverk över industrien.)

Sedan en person, som tillsvidare önskade bli en nämnd (enligt vad senare blivit känt, bokbindarmästaren J. A. W. Lindmansson), erbjudit sig att till stadsfullmäktige överlämna en summa av 105,000 kr. att användas till uppställande på lämplig allmän plats i huvudstaden av en staty eller grupp som sinnebild för indu-

strien, beslöt stadsfullmäktige den 18 maj 1908 att med tacksamhet mottaga donationen samt överlämna åt beredningsutskottet att utse ett lämpligt antal personer med uppdrag att mottaga de donerade medlen, anordna pristävlan rörande förslag till det avsedda konstverket samt i övrigt bringa beslutet om dess uppställande till verkställighet. Sedan kommittén anordnat en pristävlan, beslöt den i mars 1911 i princip godkänna konstnären Carl Milles' förslag »Naturkraft», under villkor att monumentet kunde utföras för det belopp, som står till kommitténs förfogande. Kommittén avgav den 25 jan. 1915 till stadsfullmäktige utredning och förslag. På grund av inträdda prisstegringar och andra mellankommande hinder kunde emellertid förslaget ej komma till utförande. Kommittén framlade på grund därav den 27 jan. 1919 ett nytt förslag till industrimonument, likaledes utarbetat av herr Milles (se bubih. nr 62 för 1919), vilket av stadsfullmäktige den 2 juni 1919 antogs till utförande.

Val av ledamöter i kommittén skedde den 21 maj 1908.

Ledamöter.

Almström, O. H., disponent, stadsfullm.; **Cederborg**, A., direktör, stadsfullm.s ordf., ordf.; **Clason**, I. G., byggnadsråd; **Lallerstedt**, E. J., professor; **Lilja**, S. A. J., hovintendent.

Stadsplanekommissionen.

Bollhusgränd 1, St.; rt. 140 45; st. 141 45.

Stadsfullmäktige uppdrogo den 29 mars 1909 åt drätselnsnämndens första afdelning och byggnadsnämnden att efter utredning genom en kommitté av två ledamöter från vardera av nämnda myndigheter, byggnadschefen, stadsingenjören, stadsarkitekten, en i stadsplanefrågor sakkunnig ledamot och tre av stadsfullmäktige valda ledamöter utarbeta förslag till revision av stadsplanerna.

Se härom för övrigt ovan under byggnadsnämnden (sid. 75), där den utförligare redogörelsen för kommissionen ansetts böra inflyta.

Arbetarkommittén.

(Kommitté för frågan om ordnandet av förhållandena mellan staden och dess arbetare.)

Sammanträder i drätselnsnämndens lokal, Stora Nygatan 2 B, St.

Frågan om kommunens förhållande till sina arbetare har stått på dagordningen sedan år 1897, då en motion väcktes hos stadsfullmäktige om pension åt stadens arbetare. Frågan gjordes av beredningsutskottet till föremål för en utredning av särskilda delegerade, som i sitt år 1902 avgivna betänkande tillstyrkte såväl pension som invaliditetsunderstöd enligt vissa av dem uppgjorda grunder åt stadens samtliga arbetare (även säsongarbetare). De av vederbörande kommunala myndigheter över förslaget avgivna yttranden hänsköts till en ny kommitté, som ytterligare utarbetade det äldre förslaget. I ett gemensamt yttrande över den sistnämnda kommitténs betänkande framkastade stadens arbetschefer år 1906 den tanken, att endast ett mindre antal för vederbörande verk oundgängligen nödvändiga »stamarbetare» borde erhålla de ifrågasatta förmånerna.

År 1908 väcktes hos fullmäktige ett förslag om utarbetande av en löneplan för arbetare, anställda hos gas-, elektricitets-, vattenlednings- och renhållningsverken. På förslag av styrelsen för gas- och elektricitetsverken gjordes denna motion till föremål för en gemensam utredning av arbetscheferna jämte stadskamreren, som också den 25 april 1910 avlämnade ett förslag till stamanställning vid Stockholms stads verk och arbeten» jämte förslag till pensionering av de stamanställda. Stamanställning skulle enligt förslaget tillkomma endast den kvalificerade drifts- och arbetspersonal, som vore oundgängligen behöflig för vissa regelbundet återkommande, viktigare kommunala arbeten. Dessa arbetare skulle erhålla en ställning, som närmast motsvarade tjänstemännens, med bestämda ålderstillsätt, pension, semester etc.

Frågan om stamanställning behandlades hos stadsfullmäktige den 28 april 1913 och gällde då närmast gas- och elektricitetsverken. Beredningsutskottet hade tillstyrkt antagande av bestämmelser om stamanställning för vissa av dessa verks arbetare samt hemställt om tillsättande av en kommitté för ordnande av övriga arbetarfrågor. Detta förslag bifölls emellertid icke. I överensstämmelse med en i utskottet avgiven reservation beslöt stadsfullmäktige i stället utse en kommitté av sju bland sina ledamöter för utredning och uppgörande av förslag rörande ordnandet av förhållandena mellan staden och dess arbetare. Den 19 febr. 1917 beslöt stadsfullmäktige att vid uppkommande vakans ledamot skulle få väljas även utom stadsfullmäktiges egen krets.

Kommittén har den 13 mars 1918 avgivit ett första betänkande (bubih. nr 47 för 1918) med förslag till inrättandet av en Stockholms stads arbetarölönenämnd m. m. (se vidare löneavtalsnämnden, sid. 226). Kommitténs arbete har sedan dess varit nedlagt, då de av världskrisen framkallade ekonomiska rubbningarna och osäkerheten rörande utvecklingen hittills omöjliggjort för kommittén att slutgiltigt behandla

den återstående av de frågor, som hänskjutits till kommitténs utredning, nämligen om stadens arbetares pensionering. Under loppet av år 1920 torde emellertid även denna fråga komma att upptagas till prövning.

Val av ledamöter ägde rum den 30 maj 1913; kompletteringsval skedde den 17 maj 1915, den 7 maj och 19 nov. 1917 samt den 17 maj 1920.

Ledamöter.

Almström, O. H., disponent, stadsfullm.; **Cederborg**, A., direktör, stadsfullm:s ordf., ordf.; **Hjorth**, J. E., direktör; **Hagman**, E. O., assistent; **Nilsson**, F. O. V., bageriidkare, stadsfullm.; **Nordgren**, F. L., förtoendeman; **Paues**, E. W., direktör hos svenska textilindustriförbundet.

Av kommittén antagen sekreterare.

Malm, F., byråchef i vattenfallsstyrelsen.

Biträdande sekreterare.

Ekeröth, E. G., tf. aktuarie i socialstyrelsen.

Pantlånekommittén.

(Kommitté för utredning om åtgärder mot pantsättning av kläder och sängkläder.)

I en hos stadsfullmäktige år 1912 väckt motion hemställdes, att fullmäktige ville uppdraga åt fattigvårds- och hälsovårdsnämnderna att verkställa undersökning, huruvida och i vad mån det nuvarande systemet att mot pant av kläder och sängkläder utlåna penningar mot hög ränta kan innebära skada i hygieniskt och ekonomiskt hänseende för den enskilda och därigenom för staden som kommun, samt därefter vidtaga de åtgärder, förhållandena påkalla. Sedan yttranden infordrats från de i motionen omtalade nämnderna, av vilka i synnerhet fattigvårdsnämnden kraftigt betonade vikten av en ändring i berörda avseende, beslöt stadsfullmäktige den 13 maj 1913 att tillsätta en kommitté av tre personer för att verkställa utredning och avgiva förslag rörande de åtgärder, som kunna vidtagas till förhindrande i möjligaste mån av pantsättning av kläder och sängkläder.

Valet skedde den 30 maj 1913; kompletteringsval förrättades den 20 okt. s. å. och 5 febr. 1917.

Ledamöter.

Cederborg, A., direktör, stadsfullm:s ordf., ordf.; **Hedin**, Alma I. S., fröken; **Tengdahl**, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s vice ordf.

Av kommittén antagen sekreterare.

Silow, S. A. H., föreståndare för stadens rätts-
hjälpansalt.

Kommittéer. Stockholms arbetslöshetskommitté.

(Kommitté för förebyggande av arbetslöshet och mildrande av dess verkningar.)

Då den av världskriget framkallade ekonomiska krisen kunde väntas medföra en omfattande arbetslöshet, anvisade 1914 års senare riksdag ett förslagsanslag av 5 milj. kr., avsett att utgå som bidrag till kommunerna vid understödjande av arbetslösa. Villkoren för erhållande av bidrag fastställdes i en kungl. kungörelse den 28 sept. 1914. Redan dessförinnan hade kungl. maj:t i ett cirkulär den 18 aug. 1914 anbefallt tillsättande av arbetslöshetskommittéer i de olika kommunerna.

I huvudstaden fanns vid krisens början tillsatt den s. k. »Centrala understödskommittén», vilken sammanslutning medelst frivilliga arbetareskrifter upprättat ett antal s. k. *hjälpbyråer* med uppgift att till mobiliserades familjer utdela understöd av kommunala och enskilda medel. Till denna sammanslutning av frivilliga arbetareskrifter beslöt man anknyta organisationen för arbetslöshetsunderstödet utdelande. På förslag av en kommitté, tillsatt av centrala understödskommittén och stadsfullmäktiges beredningsutskott, fastställde stadsfullmäktige den 4 nov. 1914 grunderna för arbetet och uppdrog åt den så sammansatta kommittén att fungera som kommunal arbetslöshetskommitté.

Genom 16 olika hjälpbyråer med var sin nämnd utdelades under tiden 9 nov. 1914—30 april 1915 arbetslöshetsunderstöd till ett sammanlagt belopp av 528,698: 09 kr. Under den därefter följande tiden förbättrades förhållandena å arbetsmarknaden i så hög grad, att utdelningen av understöd kunde upphöra.

Till följd av brödsädesregleringens genomförande fr. o. m. år 1917 uppstod emellertid arbetslöshet bland *bageriarbetarna*, vadan stadsfullmäktige den 19 febr. 1917 anslog 20,000 kr. till understöd. Kommittén beslöt därefter öppnandet av en hjälpbyrå fr. o. m. den 26 i samma månad. En nämnd för fördelning av understöden utsågs av centrala understödskommittén. (Rörande understödets storlek se föreg. årg. av kalendern.) Av understödsbeloppen utgick hälften av kommunens medel, återstoden av statsmedel i överensstämmelse med föreskrifterna i kungl. kungörelsen den 19 maj 1916 (med ändring den 16 aug. 1918).

Den 7 maj 1917 anslog stadsfullmäktige ett belopp av 75,000 kr. till arbetslöshetsunderstöd, därav 40,000 till understöd åt arbetslösa *måleriarbetare*. För dessa öppnades en särskild hjälpbyrå.

Den 18 febr. 1918 beslöt stadsfullmäktige bemyndiga kommittén att av till dess förfogande stående medel disponera dels 4,500 kr. till inrättande av en mekanisk yrkeskurs för arbetslösa bagare och målare m. fl., dels högst 2,500 kr. såsom bidrag till en av föreningen Kvinnornas uppbåd anordnad sömnadsverkstad för arbetslösa kvinnor.

Den 18 mars 1918 beslöt stadsfullmäktige

medgiva, att av de till kommitténs förfogande ställda medel understöd efter samma grunder, som tillämpas vid kommitténs redan pågående verksamhet, finge utbetalas även till arbetslösa *bleck- och plåtslageriarbetare* i Stockholm. Den 27 juni 1918 anslog stadsfullmäktige ytterligare 100,000 kr. till fortsättande av understödsverksamheten och dess utsträckande även till arbetslösa *järn- och metallindustriarbetare*, med rätt för kommittén att vid trängande behov lämna understöd även till andra kategorier. För behandling av dessa frågor tillsattes en särskild nämnd, som även övertog handläggningen av ärenden rörande bleck- och plåtslageriarbetare.

På grund av den starka ökning i arbetslösheten, som inträdde i början av år 1919, anslog stadsfullmäktige den 3 mars 1919 ett belopp av 500,000 kr. att vid behov användas till igångsättande av nödhjälpsarbeten. Vissa nödhjälpsarbeten igångsattes även på kommitténs initiativ. Den 3 och 31 mars 1919 beviljade stadsfullmäktige tillhopa 100,000 kr. samt den 16 juni 1919 ytterligare 100,000 kr. till den av arbetslöshetskommittén bedrivna understödsverksamheten, som i samband härmed utvidgades till att omfatta jämväl arbetare tillhörande den elektriska industrien, korgmakeriarbetare samt skofabriksarbetare. Sedan bättre förhållanden inträtt å arbetsmarknaden, kunde understödsverksamheten beträffande måleri-, bageri- samt bleck- och plåtslageriarbetare upphöra den 8 juni 1919 och beträffande de övriga kategorierna den 1 sept. 1919.

Jämlikt stadsfullmäktiges särskilda bemyndigande har arbetslöshetskommittén fr. o. m. den 27 aug. 1919 anordnat den enligt kungörelsen den 2 aug. 1919 påbudna understödsverksamheten för arbetslös tobakspersonal m. fl. För behandling av frågor rörande denna verksamhet har tillsatts en särskild nämnd (se nedan).

Då läget på arbetsmarknaden åter försämrades beviljade stadsfullmäktige den 12 jan. 1920 på framställning av kommittén ett anslag av 200,000 kr. att användas till nödhjälpsarbeten. Dylika arbeten hava anordnats vid Årsta och i Bromma i sådan omfattning, att anslaget numera helt förbrukats.

Arbetslöshetskommitténs avsikt för framtiden är att såvitt möjligt undvika ren understödsverksamhet och i stället motverka arbetslösheten genom att bereda de arbetslösa tillfälle till lämpligt arbete.

Beredningsutskottets val av ledamöter i kommittén skedde den 4 nov. 1914 och kompletteringsval förrättades av stadsfullmäktige den 2 april och 21 maj 1917. Den 3 juni 1918 beslöt emellertid stadsfullmäktige, att kommittén i sin helhet skulle utses genom val av fullmäktige. Nyvalet ägde rum samma dag och gällde för tiden till utgången av juni månad s. å. Sedermera hava nyval ägt rum den 30 juni 1919 samt den 12 jan. och 21 juni 1920, det sista för tiden t. o. m. juni 1921. Ordföranden är utsedd av överståthållarämbetet.

Ordförande.

von Schulzenheim, C. H. J., byråchef i riksför-säkringsanstalten.

Ledamöter.

Johanson, K. E., landsorganisationens sekreterare, stadsfullm.; af Klinberg, Gertrud M. K., före-ståndarinna, stadsfullm.; Köpper, E. H., ciselör, stadsfullm.; Liander, M. E., grosshandlare, stads-fullm.; Linde, N., förtroendeman, stadsfullm.; Norén, A. J. N., byggnadsingenjör, stadsfullm.; Paues, E. W., direktör; Tengelin, K. A. H., maskinarbetare, stadsfullm.; Thorberg, J. A. J., landsorganisationens ordförande, stadsfullm.; Wiberg, E. A., förtroendeman, stadsfullm.

Av kommittén antagen sekreterare.

Anderberg, G. H. A., amanuens hos drätsel-nämnden; rt. 16475; st. 1035.

Hjälppyrån för tobaksarbetare.

Vasagatan 11, C.; st. 6351; expeditionstid: måndagar, onsdagar och fredagar 10—12.

Nämnd.

Andersson, f. Krantz, K. Lovisa, fru; Berg, Clary L., fröken; Hennings, E., förste kanslisekrete-rare; Kindstrand, K. A., förtroendeman; Liander, M. E., grosshandlare, stadsfullm., ordf.

Föreståndare.

Flinth, J.

Poliskommittén.

(Kommitté för utredning ang. möjlig-heterna till förenklningar och besparingar inom polistjänsten.)

I en hos stadsfullmäktige den 29 juni 1914 väckt motion hemställdes om en ingående och allsidig utredning ang. möjligheterna till förenklningar och besparingar inom polistjänsten. Med anledning därav beslöto stadsfullmäktige den 22 mars 1915 tillsätta en kommitté om fem personer för att verkställa en dylik utredning. Tre av kommitténs ledamöter skulle tillsättas av fullmäktige, varefter överståthållarämbetet skulle inbjudas utse de två återstående.

Val av stadsfullmäktiges ledamöter ägde rum den 22 mars 1915; kompletteringsval skedde den 7 febr. 1916, 5 febr. 1917 och 27 juni 1918. Kommittén konstituerade sig den 12 april 1915 och avgav den 4 dec. 1916 första delen av sitt betänkande (bubih. nr 222 för 1916) omfattande förslag till polisskola och ny organisation av kriminalpolisen samt den 31 dec. 1918 andra delen (bubih. nr 88 för 1918), vilket huvudsakligen berörde ordningspolisen, dess organisation och göromål. Dessutom har kommittén avgivit yt-tanden i mindre frågor (se bubih. nr 126 för 1917 samt 26 och 60 för 1918).

Av stadsfullmäktige utsedda leda-möter.

Hernblom, A. G., rådmän; Lidman, C., över-lärare, stadsfullm.; Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s 1:e vice ordf., ordf.

Av överståthållarämbetet utsedda ledamöter.

Ekström, G. L. V., poliskommissarie; Lidberg, C. G., andre stadsfiskal.

Av kommittén antagen sekreterare.

Lundberg, J. B. Y., notarie hos överståthållar-ämbetet för polisärenden.

Kommittén för finans- och fastighets-styrelser.

(Kommitté för utredning i fråga om in-rättande av en kommunal finansstyrelse och en särskild fastighetsstyrelse.)

Ifrågavarande kommitté, som tillsattes den 28 juni 1917, har numera upphört, då dess uppdrag slutförts i och med överlämnandet till stadsfullmäktige av kommitténs den 5 mars 1919 av-givna betänkande med förslag i fråga om den centrala stadsförvaltningens omorganisation (bubih. nr 40 för 1919). Jfr även under stadskol-legiet, sid. 50.

Stadsfullmäktiges badhuskommitté.

(Kommitté för utredning i fråga om ytter-ligare kommunala badanläggningar i hu-vudstaden.)

I tvenne år 1916 väckta motioner föreslogos utredningar om kallbadinrättningar dels i den vik av Mälaren, som ligger söder om Trane-bergsbro, dels vid lämplig plats utefter norra stranden av Årstasjön.

Med anledning av dessa motioner beslöto stadsfullmäktige den 7 maj 1917 tillsätta en kommitté av tre ledamöter med uppdrag att verkställa utredning samt till stadsfullmäktige avgiva förslag till plan för ordnandet av Stock-holms badfråga och att särskilt fortast möjligt framkomma med förslag till anordnandet av fri-luftsbadplatser. Kommittén har numera slut-fört sin utredning om kallbadhusfrågan och i ett den 28 juli 1919 avgivet betänkande framlagt förslag till anläggande av ett modernt friluftsbad vid Kungsholmens sydöstra udde, söder om Trane-bergsbro. Därefter har kommittén till när-mare behandling upptagit frågan om varmbad-hus och i sammanhang därmed om tvättinrätt-ning för allmänheten. (Jfr kommitténs utlåtanden m. m. i bubih. nr 195 för 1917, 3 för 1918 samt 21 och 131 för 1919.) Stadsfullmäktige be-slöto den 19 maj 1919 att tillsätta ytterligare två ledamöter i kommittén.

Kommittéer. Val av ledamöter i kommittén skedde den 7 maj 1917 och kompletteringsval den 13 maj 1918, 19 maj 1919 samt den 1 mars 1920.

Ledamöter.

Gyllenhammar, C. A. M., förste brandkapten;
Johansson-Wisborg, Anna S., fru, stadsfullm.;
Kinmanson, H. S., byrådirektör, stadsfullm.,
ordf.; Köpper, E. H., ciselör, stadsfullm.;
Mårtenson, M., fanjunkare.

Av kommittén kallade sakkunniga ledamöter.

Bergvall, E., direktör, stationchef (se nedan);
Fröman, N. O., byråingenjör.

Av kommittén antagen sekreterare.

Bergvall, E., direktör, stationchef (se ovan).

Hissinspektionskommittén.

(Kommitté för utredning angående revision av föreskrifterna rörande hissar.)

I en vid stadsfullmäktiges sammanträde den 16 februari 1914 väckt motion hemställdes om vidtagande av nödiga åtgärder för omarbetande av hissförordningen i ändamål dels att förenkla hissinspektionen, dels att få de tekniska bestämmelserna ändrade och förtydligade. Beredningsutskottet beslöt den 17 januari 1918 att hänskjuta denna fråga till en kommitté för utredning.

Val av ledamöter skedde den 24 januari 1918.

Ledamöter.

Graham, P. S., ingenjör; Norén, A. J. N., byggnadsingenjör, stadsfullm., ordf.; Rossander, C. A. J., civilingenjör.

Av kommittén antagen sekreterare.

Ödman, K. R., ingenjör.

Stadsfogdekommittén.

(Kommitté för utredning av vissa frågor rörande stadsfogdarna med underlydande personal.)

Stadsfullmäktige beslöt den 17 dec. 1917 att åt en kommitté av fem personer, av vilka stadsfullmäktige skulle utse tre, medan överståthållarämbetet skulle inbjudas att utse de två återstående, uppdraga att skyndsamt inkomma med utlåtande och förslag om behöfliga ändringar i grunderna för indrivning av utskylder och avgifter eller andra stadsfogdarna med underlydande personal åliggande göromål, om dessa göromåls lämpliga fördelning, om de behöfliga arbetskrafterna samt om ändrad reglering för dessa, såväl i vad angår stadsfogdarna som underlydande personal, av avlöningsförhållanden m. m.

Kommittén har under 1919 slutfört sitt arbete och avlämnat sitt betänkande, del I den 1 juli, behandlande frågan om skyldigheten att avlöna exekutionsbetjäningen i Stockholm (bubih. nr 152 för 1919), samt del II den 17 december 1919, innefattande förslag till organisation av exekutionsväsendet i Stockholm (bubih. nr 10 för 1920).

Delegerade för sinnessjukvårdspersonalens lönereglerng.

(Hälsovårds- och fattigvårdsnämndernas samt lönenämndens delegerade för utredning och förslag rörande den vid stadens sinnessjukvård anställda personalens anställnings-, tjänste- och löneförhållanden.)

Med anledning av en hos stadsfullmäktige den 18 juni 1917 väckt motion om utredning rörande sinnessjukvårdspersonalens ställning beslöt fullmäktige den 18 februari 1918 uppdraga åt hälsovårdsnämnden, fattigvårdsnämnden och lönenämnden att genom delegerade, en för varje nämnd, verkställa utredning om den vid Stockholms stads sinnessjukvård anställda vårdarepersonalens anställnings-, tjänste- och löneförhållanden samt att snarast möjligt till stadsfullmäktige inkomma med det förslag, vartill denna utredning kan föranleda.

Delegerade hava den 1 december 1919 avgivit sitt betänkande (bubih. nr 173 för år 1919).

Biografkommittén.

(Kommitté för utredning rörande åtgärder mot biografernas skadliga inverkan på barn.)

I en hos stadsfullmäktige den 30 mars 1917 väckt motion hemställdes, att fullmäktige måtte hos överståthållarämbetet anhålla om vissa åtgärder i syfte att motverka biografernas skadliga inverkan på barn, särskilt utfärdande av reglerande bestämmelser rörande barns biografbesök, samt hos statsmakterna anhålla om biografcensurans ytterligare skärpning. I anledning av motionen hemställde beredningsutskottet om ett mindre anslag till folkskoleledningen för utövande av kontroll över efterlevnaden av nu gällande bestämmelser om barns tillträde till biograföreställningar. Sedan ärendet emellertid av stadsfullmäktige den 18 febr. 1918 återremiterats till beredningsutskottet, beslöt detta den 7 mars s. å. att hänskjuta frågan för ytterligare utredning till en kommitté på fem personer.

Val av kommitténs ledamöter skedde den 7 mars 1918.

Ledamöter.

Bratt, I., med. dr., direktör; Hemberg, O. O., direktör; Hårleman, G. R., polismästare, ordf.; Svedelius, C., rektor; Törnelli, f. Weber, Gert-rud, fru, stadsfullm.

Av kommittén antagen sekreterare.

Rydholm, K. O. K., amanuens.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet.

(Skönhetsrådet.)

(Kommitterade för vård av Stockholms stads natur, dess estetiska intressen och kulturella minnesmärken m. m.)

I en 1915 hos stadsfullmäktige väckt motion föreslogs tillsättande av ett särskilt kommunalt råd för vård av Stockholms stads natur, dess estetiska intressen och kulturella minnesmärken och om andra åtgärder för ett allmänare tillgodgörande för befolkningen av vad som skänker bostadslägena skönhet och trevnad. Med anledning därav beslöt stadsfullmäktige den 19 mars 1917 att tillsätta en kommitté av tre på detta område kompetenta personer för att utreda och framlägga förslag, huru de i motionen framförda synpunkterna bäst och mest praktiskt måtte kunna framläggas. Kommittén avgav i november 1917 sitt betänkande (bubih. nr 141 för 1917). Vid behandling av detta betänkande beslöt stadsfullmäktige den 18 mars 1918 att tillsätta sju kommitterade jämte två suppleanter (ett »naturskydds- och konstråd») med uppgift att som rådgivare åt under stadsfullmäktige lydande utskott, nämnder, styrelser och kommittéer utreda och avgiva förslag i frågor rörande bl. a. Stockholms natur, naturminnen och parkväsen, staden tillhöriga konstverk, utsmyckning av byggnader, gator, torg m. m., skyltanordningar, uppställande av kiosker, ständ och mindre byggnader, namn på gator, torg, byggnader m. m., skolundervisning och annat upplysningsarbete i fråga om naturskydd och skönhetsvård, stadens samlingar av konst, konstindustri och konsthantverk samt andra liknande frågor, som hänskjutas till rådets bedömande. Åt de kommitterade gavs tillika i uppdrag att framlägga förslag till reglemente för sin verksamhet och till utgiftsstat efter den erfarenhet, som kan vinnas under organisationens mer provisoriska fungerande. Rådet har ännu ej ansett tiden vara inne att föreslå reglemente för verksamheten, men i sitt förslag till stat för år 1920 upptagit vissa utgifter för utredningar och arkitekturarbeten, tävlingar, upplysningskrifter, inspektionsresor och sekreterare m. m., vilket förslag sedan av stadsfullmäktige (med en formell ändring) godkänts.

Val av ledamöter i rådet ägde rum den 17 dec. 1918, sedan dessförrinnan förslag inhämtats från olika sakkunniga myndigheter och korporationer å till ifrågakommande uppdrag lämpliga personer. Rådet har 1919 beslutat antaga namnet »Rådet till skydd för Stockholms skönhet». Av rådet avgivna yttranden äro intagna i bubli. nr 268 för 1919, nr 17 och 103 för 1920 samt bubli. nr 136 för 1919.

Stat år 1920. Utgifter: 16,500 kr.

Ledamöter.

Bendixson, I. O., professor, stadsfullm., v. ordf.; Curman, J. S., byggnadsråd; Lallerstedt, E. J., professor; Laurin, C. G. J., skriftställare; Lilja, S. A. J., hovintendent; Möller, C. O., generaldirektör, ordf.; Ström, O. F., redaktör, stadsfullm.

Suppleanter.

Lindhagen, Anna J. J., barnavårdsinspektör, stadsfullm.; Lönnberg, A. J. E., professor.

Av kommittén antagen sekreterare

(arvode 3,000 kr. jämte dyrtidshjälp; ej å stat).

Josephson, R., fil. dr, docent.

Dyrtidsdelegerade.

(Delegerade för förberedande behandling av förekommande dyrtidsfrågor.)

Sedan drätselnämndens första avdelning den 7 okt. 1916 för yttrande till kammarkontoret remitterat dels en av Stockholms stads tjänstemäns förening gjord framställning om dyrtidstillägg, dels vissa i bubli. nr 177 för 1916 tryckta framställningar i samma ämne och kontoret inkommit med det begärda utlåtandet, beslöt avdelningen den 21 nov. s. å. att för sin del anmoda sin ordförande jämte tvenne ledamöter att såsom delegerade förbereda detta ärende med rätt för dem att, om de så aktade nödigt, förhandla med särskilda delegerade för lönenämnden. Lönenämnden utsåg även för sin del, den 27 nov. 1916, tre ledamöter. På framställning av lönenämnden fortsattes detta förfaringsätt vid behandlingen av 1918, 1919 och 1920 års dyrtidstillägg, och hava delegerade (vilka under en del av 1917 samt 1918 utgjordes av fyra ledamöter från vardera nämnden) ansett sig handla i full överensstämmelse med såväl första avdelningens och lönenämndens som stadsfullmäktiges avsikt genom att icke betrakta sitt uppdrag som avslutat därmed utan ansett det alligena dem att alljämt med uppmärksamhet följa den ekonomiska utvecklingen för att, om så erfordras, framlägga de nya förslag i dyrtidsfrågan de anse förhållandena be- tinginga (jfr bubli. nr 184 för 1918, sid. 2).

Delegerade.

Borgström, A. G. S., justitieråd, stadsfullm., ordf., Welin, K. G. A., trafikdirektör, Wickman, C. G. T., partikassör, stadsfullm. (utsedda av drätselnämndens första avdelning); Forssberg, E. V., direktör, Lund, C. J., skrädder- idkare, stadsfullm., Widtskiöld, J., kamrerare (utsedda av lönenämnden).

Tjänstförrättande sekreterare.

Nordwall, B. I. S., finanssekreterare; rt. 208 39; st. 1035, 27 44.

Kommittéer. Arbetslöshetsförsäkringskommittén för Stockholms stad.

(Kommitté för undersökning av möjligheten och lämpligheten av en kommunal arbetslöshetsförsäkring för Stockholms stad.)

I en hos stadsfullmäktige den 13 maj 1918 väckt motion föreslogs, med särskild hänvisning till de under kristiden uppståndsna rubbningarna på arbetsmarknaden och de betänkliga konsekvenser, som följa med en längre tids understödsverksamhet åt arbetslösa, att Stockholms stad, för vilken ett skynsam ordnande av arbetslöshetsförsäkringsfrågan även ur andra synpunkter vore av synnerlig vikt, måtte föranstalta om en utredning, om och på vad sätt en kommunal arbetslöshetsförsäkring kunde ordnas för staden i syfte att snarast möjligt avlösa arbetslöshetsunderstöden och eventuella nödhjälpsarbeten. Med bifall till detta förslag beslöt stadsfullmäktige den 22 maj 1918 att tillsätta en kommitté på fem personer med uppdrag att undersökmöjligheten och lämpligheten av en kommunal arbetslöshetsförsäkring för Stockholms stad och att eventuellt framlägga förslag till anordnande av en sådan arbetslöshetsförsäkring.

Vid sammanträde den 12 nov. 1918 beslöt kommittén, som verkställt åtskilliga grundläggande utredningar m. m. (se bubih. nr 3 för 1919) samt utarbetat ett preliminärt förslag till ordnande av arbetslöshetsförsäkring för Stockholm, att, i avvaktan på närmare underättelser från statens socialförsäkringskommitté rörande de tillämnade riktlinjerna för en eventuell statlig arbetslöshetsförsäkring, tillsvidare ajournera sin verksamhet.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter skedde den 3 juni 1918.

Ledamöter.

Bagge, G. A., fil. d.r., docent, stadsfullm.:s 2:e vice ordf., ordf.; Järte, O. E. F., tf. byråchef; Karlsson, W. E., borgarråd, stadsfullm.; Nordenmark, N. V. E., fil. d.r., direktör; Paues, E. W., direktör.

Av kommittén antagen sekreterare.

Eneborg, H. G. E., fil. lic.

Stockholms stads lönerregleringskommitté.

(Kommitté för utredning om en allmän revision av kommunens gällande lönestat.)

Expedition: lönenämndens lokal, Gamla rådhuset, St., r.t. 219 17; st. 229 28.

I en hos stadsfullmäktige den 28 juni 1917 väckt motion föreslogs bl. a., att stadsfullmäktige

skulle gå i författning om verkställande av en reglering av avlöningsförhållandena för de hos Stockholms stad anställda befattningshavarna. Sedan vidare från dels grupper av befattningshavare, dels olika stadens myndigheter framkommit förslag om partiella eller provisoriska lönerregleringar, beslöt stadsfullmäktige den 27 juni 1918 att tillsätta en kommitté av sju personer, jämte tre suppleanter, med uppdrag att verkställa utredning om en allmän revision av kommunens gällande lönestat samt till stadsfullmäktige inkomma med det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning. Vid behandling av frågor rörande lönerreglering för personal, lydande under särskild styrelse eller nämnd, skall en av vederbörande styrelse eller nämnd utsedd representant deltaga i kommitténs överläggningar och beslut. Kommittén äger rätt att anlita avlönat sakkunnigt biträde; stadsfullmäktige hava även förklarat sig villiga att efter framställning från kommittén anvisa särskild ersättning såväl åt ledamöterna i det särskilda arbetsutskott, som kunde av kommittén tillsättas, som ock för de kostnader, som, i händelse kommittéer hade funne lämpligt att för någon tid förlägga sina arbeten till ort utom huvudstaden, härigenom åsamkades dem.

Kommittén torde komma att framlägga sitt förslag under innevarande år.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter ägde rum den 27 juni 1918 samt fyllnadsval den 13 och 27 jan. samt 31 mars 1919. — Något särskilt arbetsutskott har av kommittén icke utsetts.

Ledamöter.

Hultman, G. H., civilingenjör, stadsfullm.; Juhlin-Dannfelt, C. G., borgarråd, stadsfullm., ordf.; Kinmanson, H. S., byrådirektör, stadsfullm.; af Klintberg, Gertrud M. K., föreståndarinna, stadsfullm.; Lange, E., kassör, stadsfullm.; Malmros, N., sekreterare (se nedan); Widtskiöld, J., kamrerare, vice ordf.

Suppleanter.

Löfgren, A., sekreterare; Törnell, f. Weber, Gert-rud, fru, stadsfullm.; Wallin, J. A., överpostiljon, stadsfullm.

Av kommittén antagen sekreterare.

Malmros, N., sekreterare hos lönenämnden (se ovan).

Stadsbibliotekskommittén.

(Kommitté för uppgörande av förslag till byggnad för ett stadsbibliotek m. m.)

Frågan om åstadkommande av ett stadsbibliotek för Stockholm framfördes första gången i en hos stadsfullmäktige den 15 nov. 1909 väckt motion om centralisering av huvudstadens biblioteksväsen genom upprättande av ett kommunalt centralbibliotek med filialer i olika delar av staden. Med anledning av motionen tillsatte stads-

fullmäktige 1910 en kommitté för frågans utredning. Kommittén avgav den 21 sept. 1912 sitt betänkande (bubih. nr 158 för 1912), vari den framlade ett detaljerat förslag till upprättande av ett kommunalt centralbibliotek med filialbibliotek samt till dess organisation och byggnad för detsamma, förslagsvis förlagd till kv. Röda berget, hörnet av Dala- och Tegnérsgatorna, varjämte hemställdes, att stadsfullmäktige ville anvisa den då förestående utdelningen ur Forsgrénka fonden till byggnad för ett stadsbibliotek i enlighet med förslaget samt upplåta lämplig tomt därfor, ävensom anslå medel och vidtaga en del andra anordningar för den föreslagna biblioteksorganisationens genomförande. Sedan stadsfullmäktige emellertid disponerat utdelningen ur Forsgrénka fonden på annat sätt och ett framkommet förslag att till hugfästande av minnet av stadsfullmäktiginstitutionens i Stockholm 50-åriga tillvaro 1913 anvisa 100,000 kr. till inrättande av ett centralbibliotek för huvudstaden icke förverkligats, låg frågan nere till 1915, då, i samband med påtänkt nybyggnad för Stockholms borgarskola, förslag väcktes om att i en sådan byggnad, avsedd att uppföras för genom lotteri ansaffade medel, inrymma även kommunalt centralbibliotek och gymnastikhus. Med gillande av planen beslöt stadsfullmäktige 1916 att för ändamålet upplåta tomt i kv. Träskfloden, hörnet av Karlavägen och Birgerjarlgatan. År 1917 framställdes vidare förslag om dels att anvisa den nya utdelningen ur Forsgrénka fonden till byggnad för det föreslagna stadsbiblioteket, dels att anslå den till det av Borgarskolan planerade byggnadsföretaget. Innan frågan förekom till avgörande, meddelade emellertid styrelsen för »Knut och Alice Wallenbergs stiftelse», att den — på förslag av sin ordf., bankdirektör K. A. Wallenberg, som önskade, att stiftelsens första utdelning skulle komma hans födelsestad till godo — beslutat att till uppförande av ett Stockholms stadsbibliotek bidraga med ett belopp av en miljon kr., under förutsättning bl. a. att till samma ändamål anslages de tillgängliga medlen från Forsgrénka fonden samt att stadsfullmäktige upplåte sådan tomt, att byggnaden kunde uppföras fristående och med utrymme för eventuellt behöfvligt tillbyggnad. På grund av detta erbjudande beslöt stadsfullmäktige den 27 juni 1918 att åt en kommitté på fem personer, med tre suppleanter, uppdraga att uppgöra förslag till byggnad för ett stadsbibliotek samt att i övrigt förbereda ärendet och inkomma med förslag däri.

Kommittén har sedermera i skrivelser till stadsfullmäktige den 9 maj och 8 dec. 1919 anhållit om upplåtande av tomt för stadsbibliotekets centralbiblioteksbyggnad i kv. Bryggpannan i hörnet av Sveavägen och Odengatan.

Den 21 juni 1920 beslöt stadsfullmäktige dels mottaga den ovannämnda donationen å en miljon kr., dels upplåta för stadsbiblioteket lämpligt tomtutrymme, dels ock att till uppförande

av statsbiblioteket anslå den till utdelning disponibla avkastningen av Forsgrénka fonden (575,000 kr.) jämte därå sedan den 27 juni 1918 upplupna räntor.

Stadsfullmäktige hava den 17 maj 1920 anslagit medel till bestridande av kostnaderna för en studieresa till Förenata staterna av två av kommitténs medlemmar, en arkitekt och en biblioteksman, för att studera de amerikanska biblioteksförhållandena.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter ägde rum den 27 juni 1918 och fyllnadsval den 30 sept., 21 okt. och 2 dec. 1918.

Ledamöter.

Asplund, E. G., arkitekt; Borge, O. F., fil. d.r.; Hjelmqvist, J. F. B., fil. d.r., förste bibliotekskonsulent; Linder, I. G. M. (Greta), fil. mag.; Stockman, G., bankdirektör, ordf.

Suppleanter.

Efvergren, C. J., fil. d.r., andre bibliotekarie; Larsson, O. E., borgarråd, stadsfullm.; Rönnell, E., folkskollärare.

Av kommittén antagen sekreterare.

Tynell, K. O. L., fil. d.r., andre bibliotekskonsulent.

Byggnadsförfattningskommittén.

(Kommitté för utredning av möjligheterna att genom ändringar i byggnadsförfattningarna åstadkomma ett billigare byggnadssätt.)

I en hos stadsfullmäktige den 16 sept. 1918 väckt motion föreslogs, med hänvisning till den kris, som inträtt på bostadsområdet, och den på grund av de uppdrivna byggnadskostnaderna så gott som upphörda produktionen av lägenheter, att stadsfullmäktige skyndsamt skulle gå i författning om sådana förändringar i vederbörliga byggnadsförfattningar, att ett billigare byggnadssätt kunde åstadkommas, samt att för utarbetande av dessa ändringar tillsätta en kommitté. Med anledning härav beslöt stadsfullmäktige den 30 sept. 1918 att åt en kommitté på fem personer uppdraga en utredning rörande möjligheten att genom ändringar i byggnadsförfattningarna åstadkomma ett billigare byggnadssätt, ävensom att, därest så skulle vara fallet, framlägga förslag till erforderliga bestämmelser i ärendet.

Kommittén har den 28 febr. och 4 nov. 1919 avgivit sina betänkanden (bubih. nr 43 för 1919 och buutl. nr 526 för 1919).

Dyrtidskommittén.

(Kommitté för handhavande av stadens rabatteringsverksamhet å livsförnödenheter m. m. för mindre bemedlade.)

Den 18 november 1918 beslöt stadsfullmäktige, att den dittills av livsmedelsnämnden med

Kommitté-er. bidrag av statsmedel (dyrtidsanslaget) bedrivna rabatteringsverksamheten å livsmedel m. m. (i regel för mindre bemedlade) skulle handhavas av en särskild kommitté, bestående av sju ledamöter, varav fem skulle utgöras av representanter för stadsfullmäktige, sociala hjälporganisationer och de grupper av konsumenter, som komme i åtnjutande av rabatteringen, och utses av stadsfullmäktige samt två tillsätts av livsmedelsnämnden.

Denna rabatteringsverksamhet, som tillkom under kristiden på grund av de stegrade priserna på livsmedel och andra nödvändighetsartiklar, har måst bedrivas även i fortsättningen på grund av den alljämt rådande dyrtiden.¹⁾ Kommittén har dock i möjligaste mån inskränkt sin verksamhet; rabatt åtnjutes numera huvudsakligen av följande kategorier:

1) ensamstående ålderstigna, sjukliga eller med lyte behäftade personer med inkomst av pension, livränta, fattigvårdsunderstöd o. d.;

2) änkor, fränskilda hustrur, ogifta mödrar eller med dem likställda, som hava ett eller flera minderåriga barn;

3) ålderstigna makar med nedsatt arbetsförmåga;

4) familjer med låg inkomst och många minderåriga barn;

5) sjukliga familjesörjare och därmed likställda.

På grund av stadsfullmäktiges beslut den 18 dec. 1919 kunna rabattböcker för 1:sta halvåret 1920 tilldelas ensamstående personer med eget hushåll och en årlig inkomst av högst 1,200 kr. samt hushåll med högst nedannämnda sammanlagda årsinkomst:

om 2 personer	—	högst 1,800 kr.
» 3 »	»	» 2,300 »
» 4 »	»	» 2,800 »
» 5 »	»	» 3,300 »
» 6 »	»	» 3,800 »
» 7 »	» o. däröver »	» 4,300 »

Familjer med högre inkomst än ovan nämnda kunna under särskilt ömmande omständigheter efter särskild prövning komma i åtnjutande av rabatt.

Dyrtidskommittén lämnar dessutom bidrag till en del barnbespisningar, barnkrubbor och arbetsstugor m. m. samt även till bespisning av mindre bemedlade studenter vid Stockholms högskola (se nedan, sid. 281).

På grund av livsmedelsnämndens upphörande hava stadsfullmäktige ått dyrtidskommittén uppdragit att fr. o. m. den 1 nov. 1919 och tillsvidare handhava de av livsmedelsnämnden upprättade skomakeri- och sömnadsverkstäderna. Sedermera har emellertid verksamheten vid skomakeriverkstäderna, till följd av den minskade

¹⁾ Statsbidrag till beredande av lindring i de mindre bemedlades levnadskostnader (dyrtidsanslaget) beräknas komma att utgå för såväl andra halvåret 1920 som första halvåret 1921.

frekvensen, kunnat nedläggas fr. o. m. den 1 april 1920. För uppehållande av sömnadsverkstaden har dyrtidskommittén erhållit anslag för tiden till den 1 juli 1920. Efter denna tidpunkt är ifrågavarande verksamhet avsedd att övertagas av lärings- och yrkesskolestyrelsen. (Jfr under lärings- och yrkesskolestyrelsen, sid. 214.)

Stadsfullmäktiges val av ledamöter ägde rum den 18 nov. 1918 med fyllnadsval den 27 jan. och 19 maj 1919 samt livsmedelsnämndens den 20 nov. 1918.

Ledamöter.

Fjällbäck-Holmgren, Karin H., fru, stadsfullm., **Gustafson**, f. Pettersson, Ruth V. M., fru, stadsfullm., **Hultström**, J. D., bokbinderiätkare, **Karlsson**, W. E., borgarråd, stadsfullm., ordf., kassavårdare och korrespondent, **Snygg**, C. F. B., poliskonstapel (utsedda av stadsfullmäktige); **Kämpe**, K. A., ombudsman, stadsfullm., protokollssekr., **Nilsson**, C. R., kamrer (se nedan) (utsedda av livsmedelsnämnden).

Revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1920 års förvaltning).

Andrén, J. C., speccerihandlare; **Wiberg**, E. A., förtroendeman, stadsfullm.; **Mårtenson**, M., fanjunkare (suppl.); **Svensson**, Dagmar J., auktor. revisor (suppl.).

Kommitténs expedition.

Vasagatan 11—13, C.; rt. 242 06; st. 229 48; expeditionstid: 9—4, lördagar och dag före helgdag 9—3.

Föreståndare.

Valdén, G. F.

Kamrerare.

Nilsson, C. R. (se ovan).

Dessutom två *kontorsbiträden*.

Stockholms stads trafikkommitté.

(Kommitté för utredning av stadens kommunikationsfrågor.)

Expedition: Myntgatan 8 (gamla rådhuset), St.; rt. 244 39; st. 149 32.

I en hos stadsfullmäktige den 19 nov. 1917 väckt motion hemställdes, att fullmäktige måtte tillsätta en kommunikationsnämnd med uppgift att efter grundligt studium av stadens utvecklingsmöjligheter och behov av olika kommunikationsleder verkställa erforderliga utredningar och framlägga fullständigt förslag till ordnande av stadens kommunikationer. Med anledning härav beslöt stadsfullmäktige den 2 dec. 1918 att tillsätta en kommitté med uppdrag att handlägga och utreda huvudstadens kommunikationsfrågor.

Kommittén skulle bestå av högst fem personer, nämligen en ledamot, utsedd av drätselnämndens första avdelning, en ledamot, utsedd av stadsfullmäktige, stadens byggnadschef, fastighetsdirektören samt en av kommittén adjungerad, i kommunikationsfrågor särskilt sakkunnig person. Den 31 mars 1919 beslöt stadsfullmäktige att utse ytterligare två ledamöter i kommittén.

Ett flertal utredningar och förslag beträffande bangårdsfrågan, förortsbanefrågan och spårvägsfrågan hava av kommittén utarbetats under år 1919. I förstnämnda hänseende torde dock, sedan särskilda bangårdsdelegerade blivit av staten och staten utsedda (se nedan, sid. 239), kommitténs verksamhet härnäst komma att inskränkas till behandling av frågor, som av ovannämnda delegerade eventuellt komma att hänskjutas till kommittén.

Stadsfullmäktiges val av ledamot skedde den 2 dec. 1918; val av ytterligare två ledamöter ägde rum den 5 maj 1919.

Ledamöter.

Kinberg, A. G. H., överstelöjtnant, stadens byggnadschef; **Dahlberg**, L. A., stadsplaneingenjör (förordnad som fastighetsdirektörens ställföreträdare); **Welin**, K. G. A., trafikdirektör, ordf. (utsedd av drätselnämndens första avdelning); **Erikson**, G. O., kassör, stadsfullm., **Persson**, P. G., faktor, stadsfullm., **Vinberg**, S. W., överingenjör, stadsfullm. (utsedda av stadsfullmäktige).

Av kommittén som särskilt sakkunnig adjungerad, verkställande ledamot.

Gellerstedt, N. O., civilingenjör.

Sjukvårdskommittén.

(Kommitté för utredning rörande grunderna för erhållande av kostnadsfri eller billigare sjukhusvård å stadens sjukhus.)

Hälsövnadsnämndens revisorer framhöllo i sin år 1918 avgivna berättelse den otillförlitlighet, som ofta vidlärer de rotmansintyg om medelöshet, som f. n. utgöra villkor för erhållande av fri sjukhusvård eller nedsättning av avgifterna för densamma, samt uttalade önskvärdheten av att en undersökning verkställdes rörande grunderna för erhållande av dylik vård. Med anledning härav beslöt stadsfullmäktige den 17 mars 1919 att åt en kommitté på tre personer uppdraga att verkställa en utredning rörande grunderna för erhållande å stadens sjukhus av fri sjukhusvård eller nedsättning av kostnaderna för densamma.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter ägde rum den 17 mars 1919.

Ledamöter.

Broomé, f. Lothigius, Emilia A. K., fru, stadsfullm.; **Eklund**, K., tjänsteman, stadsfullm.; **Lund**, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm., ordf.

Av kommittén antagen sekreterare. **Kommittéer.**
Löfmark, E. B., sekreterare i riksförsäkringsanstalten.

Uppbördsverkskommittén.

(Kommitté för utredning angående ändrad organisation och arbetsfördelning inom uppbördsverket.)

Vid behandlingen av vissa frågor angående anordnande av nya uppbördsdistrikt m. m. beslöt stadsfullmäktige den 17 mars 1919 att tillsätta en kommitté på fem personer, därav stadsfullmäktige skulle utse tre och överståthållarämbetet inbjudas att utse de två återstående, med uppgift att verkställa utredning angående ändrad organisation och arbetsfördelning inom uppbördsverket med särskild hänsyn tagen till behovet av minskning i uppbördskommisariernas arbetsbörda och för övrigt i enlighet med de synpunkter, som lönenämnden framlagt i en skrivelse av den 24 febr. 1919 (se buuti. nr 110 för 1919).

På framställning av kommittén beslöt stadsfullmäktige den 15 mars 1920 att kommitténs uppdrag skulle utvidgas till att omfatta jämväl vissa frågor rörande stadsfogdarna samt dessutom även frågan om rotemannainstitutionens omorganisation.

I samband härmed utökades kommittén med ytterligare två av stadsfullmäktige valda ledamöter, varjämte kommittén bemyndigades att med sig adjungera sakkunniga personer, i den omfattning kommittén kunde finna lämpligt.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter ägde rum den 17 mars 1919 och den 15 mars 1920.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Hasselgren, C. L. L., advokat, stadsfullm.; **Heijne**, E. W., advokat, stadsfullm.; **Kämpe**, K. A., ombudsman, stadsfullm.; **Malm**, P. L., stadskamrerare; **Welin**, K. G. A., trafikdirektör, ordf.

Av överståthållarämbetet utsedda ledamöter.

von Friesen, F. H., kamrerare hos överståthållarämbetet för uppbördsärenden; **Willgren**, C. G., uppbördskommissarie (se nedan).

Av kommittén antagen sekreterare.

Willgren, C. G. (se ovan).

Tegelbrukskommittén.

(Kommitté för utredning av frågan om anläggande eller förvärfv av ett stadens tegelbruk m. m.)

Kommittén — rörande vars uppdrag hänvisas till kommunalkalendern 1919 (sid. 228) — av-

**Kom-
mitté-
er.**

gav den 29 dec. 1919 sitt betänkande (bubih. nr 12 för 1920), som behandlades av stadsfullmäktige den 1 mars 1920.

Delegerade för spanska sjukan.

(Delegerade för åtgärder i händelse av spanska sjukans återuppträdande.)

Vid sammanträde den 31 mars 1919 beslöt stadsfullmäktige tillsätta en delegation av tre personer med uppdrag att i samråd med förste stadsläkaren hos stadens nämnder och styrelser i förekommande fall påkalla tillhandahållandet under då pågående influensaepidemi av för sjukdomens bekämpande erforderliga, staden. tillhöriga byggnader, materiel och inventarier

Enär skiljaktiga meningar angående denna delegations fortsatta befogenhet uppkommit och det befunnits önskvärt, att en dylik delegation fortfarande vid behov kunde anlitas, beslöt stadsfullmäktige den 26 januari 1920 uppdraga åt en delegation av tre personer att, tillsvidare och tills annorlunda blivit beslutat, i samråd med förste stadsläkaren och med samma befogenhet som delegationen av den 31 mars 1919 vidtaga eventuellet erforderliga åtgärder.

Val av delegerade i den sist beslutade delegationen ägde rum den 26 jan. 1920 och fyllnadsval den 1 mars s. å.

Delegerade.

Borgström, A. G. S., justitieråd, stadsfullm., ordf.; **Cederborg, A.**, direktör, stadsfullm:s ordf.; **Eklund, K.**, tjänsteman, stadsfullm.

Av delegerade antagen sekreterare.

Ljungborg, O. E., tf. registrator vid stadskollegiet.

Kassa- och räkenskapskommittén.

(Kommitté för utarbetande av förslag till förändrad ordning för stadens kassa- och räkenskapsväsen samt därav föranledd omorganisation av drätselnämndens kammarkontor.)

I samband med den den 16 juni 1919 beslutade omorganisationen av den centrala stadsförvaltningen beslöt stadsfullmäktige vid samma sammanträde tillsätta en kommitté av tre personer med uppdrag att utarbeta förslag till den förändrade ordning för stadens kassa- och räkenskapsväsen samt därav föranledd omorganisation av drätselnämndens kammarkontor, som drätselnämndens utbildning till stadens finansstyrelse förutsatte.

Kommittén har den 31 dec. 1919 avgivit betänkande (bubih. nr 177 för år 1919), innefattande bl. a. förslag till reglemente för Stockholms stads kassa- och räkenskapsväsen samt utkast till instruktion för kammarkontoret; betän-

kandet har ännu ej (juni 1920) behandlats av stadsfullmäktige.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter ägde rum den 30 juni 1919.

Ledamöter.¹⁾

Berglund, J. E., kassör, stadsfullm.; **Johansson, A.**, direktör i Kooperativa förbundet; **Stendahl S.**, grosshandlare, ordf.

Av kommittén antagen sekreterare.¹⁾

Nordwall, B. I. S., finanssekreterare.

Mjölkkommittén.

(Kommitté för utredning rörande ordnandet av Stockholms mjölkfråga.)

Mjölkhandselsfrågan har tidigare varit föremål för utredning av den av stadsfullmäktige tillsatta mjölkhandselskommittén, vilken avgav sitt betänkande den 25 aug. 1915. Detta betänkande kunde emellertid på grund av de av kristiden förorsakade särskilda förhållandena ej föranleda några positiva åtgärder.

Då numera åtskilliga nya, för frågans bedömande betydelsefulla omständigheter ansågos ha tillkommit, hemställdes i en vid stadsfullmäktiges sammanträde den 3 mars 1919 väckt motion, att stadsfullmäktige ville utse en kommitté för att utreda frågan om bästa sättet för ett ordnande av huvudstadens mjölkfråga. Stadsfullmäktige beslöt med anledning härav den 30 juni 1919 att för ifrågavarande ändamål tillsätta en kommitté av fem personer.

Kommittén hemställde i skrivelse den 22 okt. 1919 förberedelsevis, att stadsfullmäktige måtte ingå med framställning till kungl. maj:t om ävägbringande av lagstiftning, varigenom stad eller stadsliknande sambälle beredes ett avgörande inflytande över mjölkhandeln (butil. nr 525 för år 1919). Stadsfullmäktige beslöt med anledning härav den 17 dec. 1919 att avläta en dylik framställning.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter i kommittén ägde rum den 30 juni 1919 och fyllnadsval den 17 maj 1920.

Ledamöter.

Johansson-Wisborg, Anna S., fru, stadsfullm.; **Lindhagen, F. E.**, överläkare; **Nilsson, N. E.**, grosshandlare; **Rietz, E. J. P.**, agronom (se nedan); **Sjöström, Chr.**, kontorschef, stadsfullm., ordf.

Av kommittén antagen sekreterare.

Rietz, E. J. P. (se ovan).

¹⁾ Ledamöter och sekreterare hava, sedan kommittén slutfört sitt uppdrag, numera upphört att fungera.

Bangårdsdelegerade.¹⁾

(Delegerade för förhandlingar med staten angående det sätt, varpå Stockholms bangårdsfråga bör tekniskt lösas, samt angående stadens medverkan härtil.)

Sedan 1915 års bangårdskommission den 10 dec. 1918 avlämnat förslag till nya bangårdsanordningar i Stockholm samt kungl. järnvägsstyrelsen däröver avgivit yttrande, har kungl. maj:t den 19 juni 1919 dels bemyndigat statsrådet och chefen för civildepartementet att utse högst tre delegerade för att med representanter för Stockholms stad förhandla i frågan, dels ock låtit genom överståthållarämbetet anmoda stadsfullmäktige att utse representanter för att med nämnda delegerade förhandla angående såväl det sätt, varpå nämnda bangårdsfråga bör tekniskt lösas, som ock angående den medverkan av Stockholms stad, som härvid måste förutsättas.

Med anledning härav beslöt stadsfullmäktige vid sammanträde den 20 okt. 1919 att för ifrågasvarande förhandlingar utse fyra representanter för Stockholms stad, med rättighet för dessa att vid behov tillkalla särskilt avlönade sakkunniga inom olika områden samt att erhålla biträde i form av utredningar m. m. av stadens vederbörande myndigheter.

Stadsfullmäktiges val av representanter ägde rum den 20 okt. 1919. Den 7 juni 1920 beslöt stadsfullmäktige inskränka antalet av stadens representanter till tre.

Av stadsfullmäktige utsedda delegerade.

Cederborg, A., direktör, stadsfullm:s ordf.; **Juhlin-Dannfelt, C. G.**, borgarråd, stadsfullm.; **Mag-nusson, G. G.**, bankdirektör.

Av chefen för civildepartementet utsedda delegerade.

Hellgren, A. G., förste byrådirektör; **Schultz, C. A.**, distriktschef; **Rydin, L. A. V.**, regeringsråd, ordf.

Av delegerade jämlikt bemyndigande de tillkallad sekreterare.

Löfgren, T. E., förste kanslissekreterare.

Särskild sekreterare hos stadens delegerade.

Vinberg, S. W., överingenjör, stadsfullm.

Ungkarlshotellkommittén.

(Delegerade för utredning av frågan om ungarlshotell i Stockholm.)

Med anledning av den stora bristen på goda och billiga natthärbärgen i huvudstaden och de

rådande hygieniska missförhållandena i avseende å de sämre hotellen och pensionaten, särskilt i fråga om ungarlshotellen, beslöt stadsfullmäktige, efter i ärendet väckt motion, den 12 jan. 1920 att utse en delegation av fem personer med uppdrag att utreda frågan om ungarlshotell i Stockholm och att till fullmäktige inkomma med de förslag, som utredningen kunde föranleda, med bemyndigande därjämte för de delegerade att fullfölja de provisoriska åtgärder, som till avhjälpande av det nu särskilt trängande behovet ansetts erforderliga.

Val av delegerade ägde rum den 12 jan. 1920 och fyllnadsval den 1 mars s. å.

Delegerade.

Ahlbin, G. H. G., journalist, stadsfullm.; **Cederborg, A.**, direktör, stadsfullm:s ordf., ordf.; **Gustafson, H. A.**, journalist, stadsfullm.; **Juhlin-Dannfelt, C. G.**, borgarråd, stadsfullm.; **Ström, O. F.**, redaktör, stadsfullm.

Av delegerade antagen sekreterare.

Björkman, C. A. J., sekreterare hos fastighetsnämnden.

Lufttrafikstationsdelegerade.

(Delegerade för utredning gemensamt med statens delegerade av frågan angående anordnande av lufttrafikstation i Stockholm.)

Vid sammanträde den 17 febr. 1919 beslöt stadsfullmäktige ingå till kungl. maj:t med hemställan, att kungl. maj:t ville låta verkställa utredning i fråga om anordnande i Stockholm eller dess omedelbara närhet av landningsplats för lantflygplan samt hamnplats för vattenflygplan, varjämte stadsfullmäktige tillika förklarade sig villiga att genom en eller flera representanter deltaga i en dylik utredning.

Med anledning härav och sedan den av kungl. maj:t tillsatta lufttrafikkommittén i ärendet avgivit utlåtande, bemyndigade kungl. maj:t den 5 dec. 1919 chefen för civildepartementet att utse två delegerade för att med representanter för Stockholms stad förhandla i frågan, varjämte stadsfullmäktige anmodades att utse två representanter för att med de av chefen för civildepartementet utsedda delegerade verkställa utredning angående anordnande av lufttrafikstation i Stockholm.

Stadens två representanter utsågos av stadsfullmäktige den 1 april 1920. Vid samma sammanträde förklarade sig stadsfullmäktige villiga att bestrida hälften av kostnaderna för ifrågasvarande utredning.

Av stadsfullmäktige utsedda delegerade.

Hasselgren, C. L. L., advokat, stadsfullm.; **Kin-manson, H. S.**, byrådirektör, stadsfullm.

Kom-mitté-er.

¹⁾ Ang. tidigare förhandlingar mellan staten och staden i bangårdsfrågan, se kommunalkalendern 1919, sid. 218.

Kommitté- *Av chefen för civildepartementet utsedda delegerade.*

Or. Amundson, K. A. B., överstelöjtnant, ordf.;
Lübeck, T. W. M., kommandörkapten.

Intressekontorskommittén.

(Kommitté för utredning av frågan om inrättande av ett intressekontor för stadens tjänstemän.)

Stadskollegiet beslöt den 20 maj 1920 att för utredning av frågan om inrättande av ett intressekontor för stadens tjänstemän tillsätta en kommitté på fem personer. Av dessa skulle stadskollegiet utse tre ledamöter och Stockholms stads tjänstemäns samarbetsnämnd inbjudas att utse två.

Stadskollegiets val av ledamöter ägde rum den 20 maj 1920.

Av stadskollegiet utsedda ledamöter.

Billing, f. Wulff, Ella, fru, föreståndare för ab. Nordiska kompaniets intressekontor; **Lund**, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm., ordf.; **Wiberg**, E. A., förtroendeman, stadsfullm.; **Lindqvist**, F. L., föreståndare för Allm. telefonab. L. M. Ericssons intressekontor (suppl.).

Av Stockholms stads tjänstemäns samarbetsnämnd utsedda ledamöter.

Larsson, J. E., bokhållare (se nedan); **Petri**, Hj. M., syssloman; **Lindqvist**, C. E. O., kanslist (suppl.); **Sundström**, Klara S., assistent (suppl.).

Av kommittén antagen sekreterare.

Larsson, J. E. (se ovan).